

KUPIŠKIO VIEŠOJI BIBLIOTEKA

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠŲJŲ BIBLIOTEKŲ
2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

Ataskaitoje naudojamos santrumpos:

DB – duomenų bazė
dr. – daktaras
fb – facebook paskyra
fiz. vnt. – fizinis vienetas
IPS – informacinė paieškų sistema
IT – informacinės technologijos
IVBRS – Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius
KES – Kraštotyros ir edukacijos skyrius
KKC – Kupiškio kultūros centras
KM – Kultūros ministerija
KP – kaimo padalinys
KRF – Kultūros rėmimo fondas
LAS – Lankytojų aptarnavimo skyrius
LBD – Lietuvos bibliotekininkų draugija
LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema
LKT – Lietuvos kultūros taryba
LNB – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
LR – Lietuvos Respublika
LŪD – Lietuvos ūkininkų draugija
MP – miesto padalinys
NBDB – Nacionalinis bibliografinių duomenų bankas
NVŠ – Neformalus vaikų švietimas
pav. – pavadinimas
PAVB – Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka
Pl – programinė įranga
prof. – profesorius
PS – Periodikos skaitykla
SAP – Skaitytojų aptarnavimo posistemė
SK – Suvestinis katalogas
str. - straipsnis
SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos
UDK – universali dešimtainė klasifikacija
VB – viešoji biblioteka
VE – Vaikų erdvė
VIP – vieša interneto prieiga
VLS – Vaikų literatūros skyrius
VPK – vyriausiasis policijos komisariatas
VRSS – Vartotojų registracijos ir statistikos sistema

Parengė:

Lina Matiukaitė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja

Jolanta Vosylienė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2018 m.

Tel. 8 459 35471, www.kupiskiovb.lt

El. paštas lina.matiukaite@kupiskis.rvb.lt, jolantav8@gmail.com

Krantinės g. 24, LT-40117, Kupiškis

TURINYS

I. BENDROJI DALIS / 4

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS / 5

1. Bibliotekų tinklas / 5
2. SVB struktūra ir pokyčiai / 5
3. Prieiga ir darbo laikas / 6
4. Darbo vietų skaičius / 6

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS / 6

1. Fondų būklė / 6
2. Dokumentų gautis / 7
3. Dokumentų nurašymas / 11
4. Fondų panaudojimas / 11
5. Mainų ir atsarginis fondai / 11
6. Fondų apsaugos klausimai / 11

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS / 12

1. Vartotojų telkimas / 12
2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis / 12
3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas / 13
4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas / 14
5. Nestacionarinis aptarnavimas / 17
6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas / 17
7. Tarpbibliotekinis abonementas / 17
8. Paslaugos specialiųjų poreikių lankytojams / 17
9. Mokamos paslaugos / 17

V. KULTŪRINĖ VEIKLA / 18

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 18
2. Padalinių žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 22
3. Dokumentų parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 24
4. Kūrybinių darbų ir meno parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 25

VI. DARBAS SU VARTOTOJAIMS VAIKAIS / 26

1. Vartotojai ir lankytojai / 26
2. Dokumentų išduotis / 26
3. Renginiai vaikams / 27
 - 3.1. Vaikų literatūros skyriaus (Vaikų erdvės) žodiniai ir kompleksiniai renginiai / 28
 - 3.2. Žodiniai ir kompleksiniai renginiai vaikams padaliniuose / 30
 - 3.3. Vaizdiniai renginiai / 31
4. Informacinės paslaugos / 32

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA / 33

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės

sistemos kūrimas / 33

2. Informacinis fondas ir paieškų sistema / 34
3. Informacinis vartotojų aptarnavimas / 34
4. Vieša interneto prieiga / 35
5. Elektroninės paslaugos / 35
6. Vartotojų mokymai / 36
7. Kraštotyros veikla / 37
8. Dokumentų skaitmeninimas / 38

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE, PROJEKTUOSE / 39

1. Lietuvos kultūros tarybos projektai / 39
2. Kiti projektai / 40

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS / 41

1. Leidiniai / 41
2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose / 42
 - 2.1. Tradicinė spauda / 42
 - 2.2. Televizija ir radijas / 43
 - 2.3. Internetas / 43
3. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės / 43

X. BENDRADARBIAVIMAS / 44

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis / 44
2. Bibliotekų globėjai, bičiuliai, savanoriai / 45
3. Narystė kitose organizacijose / 42

XI. METODINĖ VEIKLA / 46

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai / 46
2. Praktinė pagalba / 46

XII. PERSONALAS / 46

1. Darbuotojų skaičius ir kaita / 46
2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio viešojoje bibliotekoje / 48
3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų / 49

XIII. MATERIALINĖ BAZĖ / 50

1. Patalpų būklė / 50
2. Informacinės technologijos ir kt. priemonės / 51

XIV. FINANSAVIMAS / 52

1. Lėšos / 52
2. Išlaidos / 52

XV. IŠVADOS / 53

I. BENDROJI DALIS

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – naujai atgimusi ir autentiškumą išlaikiusi, moderni, tradicines ir inovatyvias paslaugas teikianti biblioteka, patraukli vieta informaciniais, bendravimo ir kultūriniais bendruomenės poreikiams tenkinti.

Misija – kaupti, saugoti ir skleisti įvairiuose dokumentuose ir interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant bendruomenės narių mokymąsi visą gyvenimą, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka savo veikloje vadovaujasi Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strategijos I prioritetu „Išsilavinusios, pilietiškos, saugios ir sveikos visuomenės vystymasis“ ir įgyvendina Kupiškio rajono savivaldybės 2016–2018 metų strateginio veiklos plano programą „Žinių visuomenės, kultūrinio ir sportinio aktyvumo skatinimas“.

Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas šiems funkciniais tikslams:

- vartotojų poreikius atitinkančio informacinių išteklių fondo tradicinėse ir elektroninėse laikmenose formavimui, prieigos prie sukauptos informacijos gerinimui;
- kokybiškam įvairaus amžiaus ir socialinių grupių bendruomenės narių informaciniam aptarnavimui, jų mokymosi visą gyvenimą ir kultūrinių poreikių tenkinimui;
- Kupiškio krašto kultūros paveldo fiksavimui, saugojimui ir sklaidai;
- patrauklios ir šiuolaikiškos bibliotekos įvaizdžio formavimui, partnerystės ryšių stiprinimui;
- personalo profesinės kompetencijos ir įgūdžių tobulinimui;
- bibliotekų materialinės bazės ir patalpų atnaujinimui, didžiausią dėmesį skiriant tolesniems Kupiškio viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcijos darbams.

2017-ieji buvo paskelbti Tautinio kostiumo, Piliakalnių, Lietuvių kalbos kultūros, Algirdo Juliaus Greimo ir Ievos Simonaitytės metais. Bene didžiausio atgarsio sulaukė semiotiko A. J. Greimo, vaikystėje gyvenusio Kupiškyje, 100-osios gimimo metinės: rajone vyko įvairūs renginiai, konferencijos, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje atidaryta A. J. Greimo klasė, Kupiškio rajono savivaldybės viešąją biblioteką buvo siūloma pavadinti Algirdo Juliaus Greimo vardu. Šis pasiūlymas sulaukė nemažo atgarsio bendruomenėje, kilo diskusija spaudoje ir internete. Nuomonės išsiskyrė, todėl šis klausimas kol kas atidėtas.

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis bus švenčiamas 2018-aisiais, tačiau Kupiškio viešoji biblioteka jau šiais metais įsijungė į 100-mečio minėjimo programą, įgyvendino projektus „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ ir „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“, organizavo įvairius renginius, vykdė projektus, skaitymo skatinimo iniciatyvas, savo veiklas ir paslaugas pristatė ne tik Kupiškio rajone, bet ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, Panevėžio „Cido“ arenoje vykusiame parodoje „EXPO Aukštaitija 2017“, Vilniaus kupiškėnų klube ir kitose erdvėse.

● **Pagrindinių 2017 metų veiklos vertinimo kriterijų vykdymas:**

Bibliotekų veiklos rodikliai (SVB)	2017 m. planas	Įvykdyta	Vykdymas %
Registruoti bibliotekų vartotojai	6010	5702	94,9
Gyventojų sutelkimas bibliotekose (procentas)	33,5	31,3	-2,2 proc. punktai
Lankytojų skaičius	85605	77790	90,9
Registruoti interneto vartotojai (per metus)	1620	1209	74,6
Vartotojams skirtos kompiuterizuotos darbo vietos	64	64	100,0
Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	185515	176725	95,3
Vienam vartotojui išduotų dokumentų skaičius	30,9	31,0	+0,1 proc. punktas
Renginiai (žodiniai ir vaizdiniai)	486	694	142,8
Dokumentų gautis (fiz. vnt.)	8550	8204	96,0
Dokumentų fondas 2017-12-31 (fiz. vnt.)	195220	196912	100,9
Kvalifikaciją pakėlusiu darbuotojų skaičius	30	32	106,7

Kai kurių pagrindinių 2017 m. planuotų veiklų vertinimo rodiklių nepasiekta: rajono viešosiose bibliotekose užsiregistravo 308 vartotojais mažiau, negu planuota; gyventojų telkimo bibliotekose rodiklis sumažėjo 2,2 procentinio punkto; dokumentų išduoties rodiklis sumažėjo 8790 fiz. vnt., dokumentų gauties –

346 fiz. vnt. Daugiau organizuota renginių (+208), tačiau nepasiekti planuoti lankytojų (-7815) ir registruotų interneto vartotojų (-411) rodikliai.

2017 m. veiklos rodikliai buvo planuoti mažesni, atsižvelgiant į pastarųjų metų tendencijas – mažėja gyventojų, tuo pačiu ir bibliotekų vartotojų bei lankytojų skaičius. Planuotų veiklų ir rodiklių vykdymui įtakos turėjo ir viešosios bibliotekos persikėlimo į laikinas patalpas rūpesčiai, visą birželio mėnesį nebuvo aptarnaujami lankytojai. Kupiškio rajono savivaldybės tarybai patvirtinus Kupiškio viešųjų bibliotekų struktūrinių pertvarkymų planą, atsirado neplanuotų darbų (dokumentų fondų patikrinimai, padalinių persikėlimai į kitas patalpas, naujų normatyvinių dokumentų rengimas ir kt.).

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekų tinklas

● **Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų (SVB) sistema** sudaro 17 bibliotekų: Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (VB), Subačiaus miesto padalinys (MP), 14 kaimo padalinių (KP) ir vienas Skaitytojų aptarnavimo punktas. 6 padaliniai (37,5 %) – sujungtosios bibliotekos, aptarnaujančios ir mokyklų bendruomenes (Adomynė, Antašava, Rudiliai, Salamiestis, Šepeta ir Šimonys). Sujungtų padalinių padaugėjo, nes nuo spalio 1 d. Šimonių kaimo padalinys sujungtas su mokyklos biblioteka ir perkeltas į Šimonių pagrindinės mokyklos patalpas, o Palėvenėlės padalinys vykdant vidaus struktūros pertvarką pervadintas į Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktą.

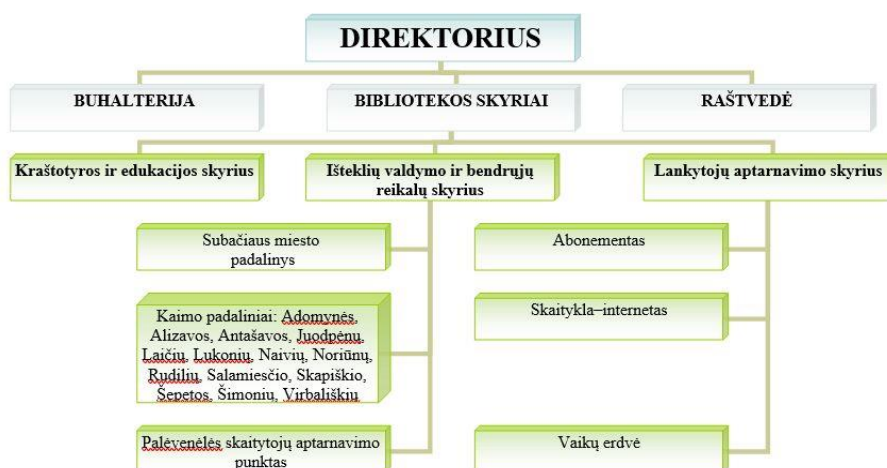
Rajone yra Bakšėnų knygų išdavimo punktas, kuriame du kartus per mėnesį lankytojus aptarnauja Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė.

2. SVB struktūra ir pokyčiai

Igyvendinant Kupiškio rajono savivaldybės tarybos patvirtintą „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinių pertvarkymų 2017-2020 metais planą“ (2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimas Nr. TS-234) jau įvyko ir dar įvyks nemažai struktūros ir tinklo pokyčių: keičiasi VB vidaus struktūra, 3 padaliniai jungiami su pagrindinių mokyklų bibliotekomis (Šimonys jau sujungti, Noriūnuose ir Alizavoje pertvarka vyks 2018 m.), 7 padaliniai bus perorganizuojami į Skaitytojų aptarnavimo punktus (juose liks jau nepilnas bibliotekininko etatas) ir bus priskirti seniūnijų centruose veikiantiems padaliniams arba viešajai bibliotekai. Liks viešoji biblioteka ir 9 padaliniai.

Nuo 2017 m. lapkričio 2 d. pasikeitė viešosios bibliotekos struktūra (VB direktoriaus 2017 m. spalio 31 d. įsakymas Nr. IV-115). Informacijos ir kraštotyros skyrius reorganizuotas į Kraštotyros ir edukacijos skyrių, Skaitytojų aptarnavimo ir Vaikų literatūros skyriai – į Lankytojų aptarnavimo skyrių su atskira Vaikų erdve, Abonementu ir Skaitykla (nebeliko Meno ir muzikos skaityklos), Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius reorganizuotas į Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrių (jam priskirti ir techniniai darbuotojai – IT specialistas, vairuotojas, valytojos). Panaikinta direktoriaus pavaduotojo pareigybė. Palėvenėlės padalinys reorganizuotas į Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktą (liko 0,5 bibliotekininko etato).

Kupiškio viešosios bibliotekos struktūra 2017 12 31:

3. Prieiga ir darbo laikas

- **Darbo valandos per savaitę:** VB – 53 val., padaliniuose – vidutiniškai 38 val. Viešojoje bibliotekoje 5 dienas per savaitę lankytojai aptarnaujami po 9 val. (nuo 9 iki 18 val.) ir 1 dieną (šeštadienį) – 8 val. (nuo 9 iki 17 val.). 13 padalinių vartotojams prieinami po 40 val. per savaitę ir po 8 val. per dieną, 2 – 20 val. per savaitę ir 4 val. per dieną (Laičiuose ir Palėvenėlėje yra 0,5 bibliotekinio etato), 1 padalinyje 30 val. per savaitę ir 6 val. per dieną (Lukonyse yra 0,75 bibliotekinio etato). 11 padalinių poilsio dienos – šeštadienis ir sekmadienis, 5 – sekmadienis ir pirmadienis. Daugiau informacijos apie darbo laiką www.kupiskiovb.lt.

- **Darbo dienos per metus:** VB – 266 (2016 m. – 279), padaliniuose – vidutiniškai po 208 (2016 m. – 208). 2017 m. birželio 1-30 d. dėl viešosios bibliotekos kraustymosi į kitas patalpas darbų, 4 savaites biblioteka buvo uždaryta ir jokios paslaugos vartotojams nebuvo teikiamos. Nuo liepos 3 d. iki rugpjūčio 31 d. Kupiškio VB šeštadieniais lankytojų neaptarnauja. Padaliniai uždaryti darbuotojų kasmetinių, mokymosi ir kitų atostogų metu, darbuotojams turint nedarbingumo pažymą, išvykus į pasitarimus ir kitus kvalifikacijos kėlimo renginius.

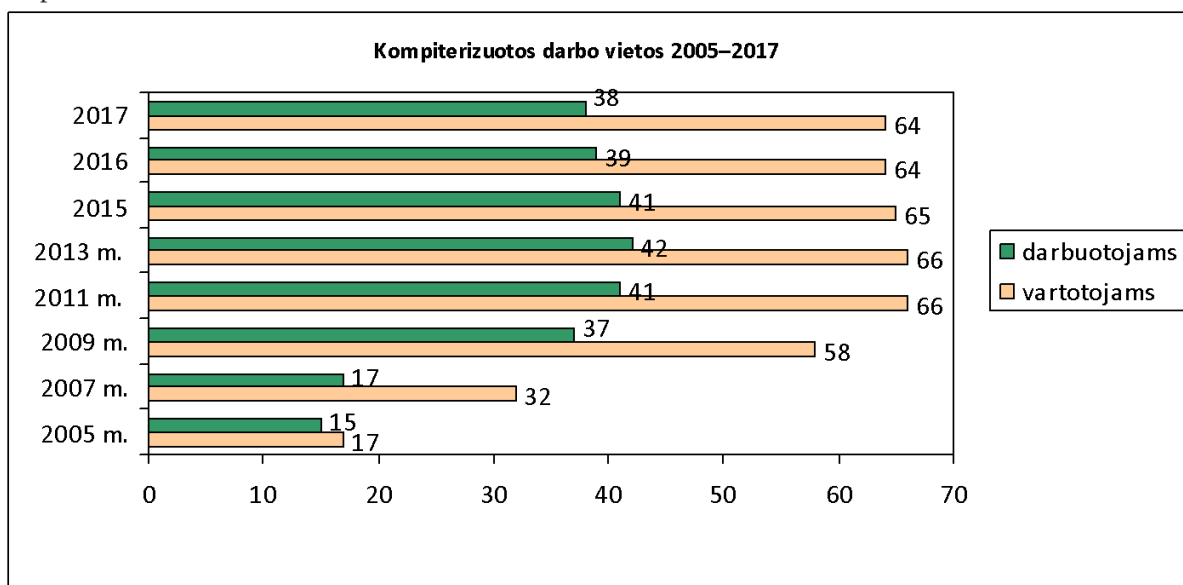
Paskutinė mėnesio darbo diena VB ir padaliniuose – švaros diena, lankytojai neaptarnaujami.

4. Darbo vietų skaičius

- **Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:** SVB – 207, VB – 38, Subačiaus miesto padalinyje – 21, kaimo padaliniuose – 148 (vidutiniškai po 10). Lyginant su 2016 m., padaugėjo 2 darbo vietomis lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvėje.

- **Kompiuterizuotas darbo vietas vartotojams** turi visos 17 bibliotekų. SVB yra 64 kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams (visos su interneto prieiga): VB – 11, MP – 5, KP – 48 (vidutiniškai po 3,2 darbo vietas). Vienai darbo vietai tenka 89 vartotojai.

- **Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekos darbuotojams.** Kompiuterizuotos visų profesionalių bibliotekininkų ir kvalifikuotų specialistų darbo vietos: SVB – 38, VB – 21, Subačiaus miesto padalinyje – 2, kaimo padaliniuose – 15.

Nuo 2005 m. kompiuterizuotų darbo vietų skaičius vartotojams padidėjo 3,7 karto, o darbuotojams – 2,5 karto. Nuolatinį rodiklių augimą lėmė sėkmingas dalyvavimas projekte „Bibliotekos pažangai“.

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS

1. Fondų būklė

Iš viso SVB fonduose 2017 m. gruodžio 31 d. yra 196912 fizinių vienetų (fiz. vnt.) 41754 pavadinimų (pav.) dokumentų, iš jų: 184277 fiz. vnt. (arba 94 %) ir 41539 pav. yra inventorinti dokumentai. Viešosios bibliotekos fonduose yra 57710 fiz. vnt. ir 40598 pav. dokumentų, iš jų: 54251 fiz. vnt. (94 %) inventorinti dokumentai. Subačiaus miesto padalinyje (MP) – 15891 fiz. vnt. 13213 pav. dokumentų, kaimo padaliniuose

(KP) – 123311 fiz. vnt. 7571 pav. dokumentų. Vidutinis kaimo padalinių dokumentų fondų dydis 8220 fiz. vnt. Didžiausias dokumentų fondas yra Rudiliuose – 11877 fiz. vnt., mažiausias Laičiuose – 3294 fiz. vnt.

Viešojoje bibliotekoje didžiausias dokumentų fondas yra Abonemente – 27698 fiz. vnt. ir 23461 pav. Tikslus dokumentų pavadinimų skaičius kaimo padaliniuose nėra žinomas, todėl nurodomas daugiausia turinčio Adomynės padalinio dokumentų pavadinimų skaičius – 7571.

	Dokumentų fondas						Fondo prieaugis/ kritimas (nuo viso fondo)	
	2016 12 31			2017-12-31				
	Iš viso		Inventorintų dokumentų	Iš viso		Inventorintų dokumentų		
	fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	
VB	57955	39753	53932	57710	40598	53579	-245	-0,4
MP	16888	13613	16260	15891	13213	15256	-997	-6,2
KP	123977	7527	115959	123311	7571	115442	-666	-0,5
SVB	198820	40804	186151	196912	41754	184277	-1908	-1,0

SVB dokumentų fondai per metus sumažėjo 1908 fiz. vnt. arba 1,0 % (2016 m. – 3458 fiz. vnt. arba 1,8 %). VB fondai padidėjo 245 fiz. vnt. arba 0,4 %. Subačiaus MP fondas sumažėjo 997 fiz. vnt. arba 6,2 %, kaimo padalinių fondai sumažėjo 666 fiz. vnt. arba 0,5 %. Lyginant su 2016 m. rezultatais, SVB fondų mažėjimo rodikliai keitėsi nežymiai.

• **Grožinės ir šakinės literatūros santykis.** Didesnę SVB dokumentų dalį sudaro grožinė literatūra (su periodika) – 124352 fiz. vnt. arba 63,0 %, tame skaičiuje VB – 29556 fiz. vnt. arba 51 %, KP – 80588 fiz. vnt. arba 65 %. Subačiaus padalinyje grožinė literatūra sudaro net 89 % fondo.

• **SVB fondo sudėtis pagal dokumentų rūšis (laikmenas)** mažai keičiasi:

- knygos: 180572 fiz. vnt. arba 92,0 % viso fondo (2016 m. knygos sudarė 91,8 %);

- periodiniai leidiniai: 13127 fiz. vnt. arba 6,5 % (2016 m. – 6,5 %) ir 149 pav. periodinių leidinių. Iš jų 12694 fiz. vnt. 106 pav. žurnalų ir 433 fiz. vnt. 43 pav. laikraščių metinių komplektų. 78 metiniai komplektai 4 pav. laikraščių yra nuolatinio saugojimo inventorinti dokumentai (tai rajono laikraščiai).

- Kiti dokumentai (natos, garso, garso regimieji, vaizdo, tęstiniai, elektroniniai, trimačiai, rankraščiai ir kt.): 3213 fiz. vnt. ir sudaro tik 1,6 % (2016 m. – 1,6 %).

• **Aprūpinimas dokumentais:**

- vienam rajono gyventojui tenka 11,1 (2016 m. – 10,9) dokumentų: VB – 7,8; MP – 11,4; KP – 13,8;

- vienam gyventojui tenka 0,46 (2016 m. – 0,48) naujai gauto dokumento: VB – 0,32; MP – 0,4; KP – 0,59;

- vienam bibliotekų vartotojui tenka 34,5 (2016 m. – 32,2) dokumentai: VB – 26,3; MP – 26,5; KP – 42,2;

- vienam vartotojui tenka tik 1,4 naujo dokumento: VB – 1,1; MP – 1,0; KP – 1,8.

Palyginti su Lietuvos SVB šių rodiklių vidurkiais, Kupiškio SVB dokumentų fondai yra dideli. Tik naujų dokumentų rodikliai fonde yra labai maži.

2. Dokumentų gautis

	2016 m. gauta fiz. vnt.	2017 m. gauta		Gautis pagal mokslo šakas	
				Grožinė literatūra (iš viso)	Šakinė literatūra (iš viso)
		fiz. vnt.	pav.	fiz. vnt.	fiz. vnt.
VB	2610	2337	1419	1010	1327
MP	748	584	339	262	322
KP	5377	5283	310	2199	3084
SVB	8735	8204	1624	3471	4733

Pastaba: KP dokumentų pavadinimų skaičius – daugiausia pavadinimų (310) gavusio Šimonių KP duomenys.

Mažos vertės pirkimai už Kultūros ministerijos lėšas vykdomi tiekėjų apklausos būdu per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (CVP IS). Per metus sklebtos 9 tiekėjų apklausos.

Iš viso per metus įsigyta (pirkta ir gauta iš įvairių šaltinių) 4615 fiz. vnt. 1598 pav. dokumentų (2016 m. – 8735 fiz. vnt. ir 1740 pav.) ir tai sudaro 56,0 % visos metų gauties. Lyginant su 2016 m. dokumentų gautis sumažėjo 6,0 % (gauta 531 fiz. vnt. ir 116 pav. mažiau).

Priežastys, turėjusios įtakos gauties sumažėjimui:

- nupirktą mažiau dokumentų už savivaldybės lėšas nei 2016 m.;
- mažiau knygų gauta iš leidėjų (Kultūros ministerijos dalinis finansavimas leidybai);
- gauta mažiau dovanotų knygų;

- gauta mažiau dokumentų iš kitų įvairių šaltinių;
- nebuvo įsigyta dokumentų už projektų lėšas.

KP vidutiniškai gavo po 352 fiz. vnt. dokumentų (2016 m. – 358 fiz. vnt.).

Daugiausia dokumentų gavo:

- Skapiškis 512 fiz. vnt. 290 pav. (iš jų 311 fiz. vnt. ir 289 pav. inventorinti);
- Šimonys 506 fiz. vnt. 310 pav. (iš jų 323 fiz. vnt. ir 308 pav. inventorinti).

Mažiausia dokumentų gavo Laičių (268 fiz. vnt.) ir Rudilių (288 fiz. vnt.) padaliniai.

Mažiausiai inventorintų dokumentų ir jų pavadinimų gavo Naivių padalinys (122 fiz. vnt. ir 113 pav.).

• **Gautis pagal dokumentų rūšis:** knygos sudaro 4521 fiz. vnt. arba 55,0 %, kiti dokumentai – 93 fiz. vnt. arba 1,0 %, periodiniai leidiniai – 3590 fiz. vnt. arba 44,0 % visos metų gauties.

Kultūrinių ir šviečiamųjų periodinių leidinių leidybos projektams Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas skiria finansinę paramą, o dalį leidinių perduoda bibliotekoms. Kupiškio SVB iš viso gavo 58 pav. laikraščių ir žurnalų (2016 m. – 49 pav.), kurie paskirstomi viešajai bibliotekai bei padaliniams, bet į bendrąją fondų apskaitą neįtraukiami. Šie žurnalai ir laikraščiai nėra labai populiarūs skaitytojų tarpe.

• **Komplektavimo šaltiniai (inventorintų dokumentų):**

Eil. Nr.	Komplektavimo šaltinis	Gauta dokumentų			Suma Eur 2017 m.
		2016 m. (fiz. vnt.)	2017 m.		
			fiz. vnt.	proc.	
1	2	3	4	5	6
1.	Pirkimas:				
1.1.	LR Valstybės biudžeto lėšas (iš viso):	1930	2021	43,8	14496,00
	- UAB „Alma littera sprendimai“	530	1201		8570,64
	- UAB „Patogu pirkti“	909	258		2099,44
	- UAB „Baltų lankų leidyba“	163	103		824,74
	- UAB „Nieko rimto“	204	157		746,58
	- UAB „Tyto alba“	-	131		945,95
	- UAB „Jotema“	-	91		649,86
	- Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	76	51		407,54
	- VŠĮ „Terra Publika“	48	-		-
	- Įvairūs tiekėjai	-	29		251,25
1.2.	Savivaldybės lėšos (iš viso):	256	51	1,1	991,31
	- Prenumerata	1	1		34,41
	- Pirkimas	255	50		956,90
	- UAB „Alma littera“	107	-		-
	- UAB „Patogu pirkti“	107	-		-
	- UAB „Baltų lankų leidyba“	6	-		-
	- UAB „Nieko rimto“	21	-		-
	- Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	12	-		-
	- Įvairūs tiekėjai	2	50		956,90
1.3	Projektų lėšos (iš viso):	7	-	-	-
1.4	Europos Sąjungos lėšos	46	39		315,0
1.5	Įvairūs tiekėjai (kitos lėšos)	-	24	0,5	214,90
2.	Leidėjai (iš LR KM) (iš viso)	242	208	4,5	2347,96
3.	Gauta iš įvairių šaltinių (iš viso):	226	83	2,6	933,88
3.1.	Pagrindinės mokyklos:				
	Adomynės pagrindinė mokykla	23	-		-
3.2.	Savivaldybė	60	32		607,50
3.3.	Valstybinė lietuvių kalbos komisija	-	1		4,91
3.4.	LNB (Metų knygos rinkimai)	50	44		263,14
3.5.	Įvairūs kiti šaltiniai	20	1		35,33
3.6.	Kupiškio kultūros centras	17	-		-
3.7.	Priimta iš skaitytojų vietoje pamestų	56	5		23,00
4.	Parama (iš viso):	430	439	9,5	627,25
4.1	Leidyklos (iš viso):	106	115		388,57
	- UAB „Alma littera“	28	44		110,91
	- UAB „Nieko rimto“	21	19		29,19
	- K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“	57	31		139,20
	- UAB „Vagos prekyba“	-	21		109,27
4.2	Įvairūs tiekėjai:				
	Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“	324	324		238,68

5.	Dovanos (iš viso):	1648	1216	26,3	3526,95
5.1.	Fizinių asmenų donanos (iš viso):	1407	1055		3067,45
	- Kiti privatūs asmenys	632	449		1823,50
	- Skaitytojai	775	606		1243,95
5.2.	Įvairūs tiekėjai:	241	161		459,50
6.	Akcija „Knygų Kalėdos“	411	498	11,0	1670,18
6.1	- Skaitytojai	279	424		1170,93
6.2	- Kiti privatūs asmenys	64	11		50,00
6.3	- Įvairūs tiekėjai	68	63		449,25
7.	Gauta perdavimo metu:	-	36	0,7	31,32
Iš viso: (1+2+3+4+5+6)		5196	4615	100	25154,75

Pastaba: Lentelėje pateikiami duomenys pagal bendrąją dokumentų fondų apskaitos knygą, bet nenurodomi periodiniai leidiniai (tai neinventorinti dokumentai) ir jų prenumeratai išleistos savivaldybės skirtos lėšos, nes jos neįtraukiamos į bendrąją dokumentų fondų apskaitą. Priskaičiuojant periodiką (3590 fiz. vnt.) ir prenumeratai 2017 m. išleistas lėšas (6669,16 Eur), gauta iš viso 8786 fiz. vnt. dokumentų už 31823,91 Eur (2016 m. – 8735 fiz. vnt. 35214,11 Eur).

Pirkimas. Kultūros ministerijos lėšos (eilutė 1.1). Dokumentams įsigyti skirta 14496,00 Eur (2016 m. – 14364,00 Eur). Už juos nupirka 2021 fiz. vnt. 912 pav. dokumentų: 1991 fiz. vnt. knygų (884 pav.), garsinių dokumentų – 18 fiz. vnt. (18 pav.), kitų dokumentų (natų) – 8 fiz. vnt. (8 pav.), testinių dokumentų – 4 fiz. vnt. (2 pav.). Kultūros ministerijos lėšos dokumentams įsigyti sudaro 43,8 % visos metinės inventorintų dokumentų gauties.

Savivaldybės lėšos (eilutė 1.2). Už savivaldybės biudžeto lėšas nupirka 50 fiz. vnt. dokumentų už 956,90 Eur: „Kupiškėnų enciklopedija“ T. 3 (18 fiz. vnt.), „Lietuvos nacionalinis atlasas“ T.1 ir T.2. Savivaldybė dalinai finansavo leidinuko „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ leidybą, kurio 30 fiz. vnt. pateko į bibliotekų fondus.

Likusieji dokumentai (eilutės 2-6) gauti iš įvairių šaltinių, taip pat kaip parama, donanos – už juos viešojo biblioteka pinigų nemokėjo.

Gauta iš leidėjų (eilutė 2). Kultūros ministerijos dalinį finansavimą leidybai gavę projektai dalį leidinių skiria bibliotekoms. Iš įvairių leidėjų gauta 208 fiz. vnt. už 2347,96 Eur dokumentų (2016 m. – 242 fiz. vnt. už 2341,92 Eur), kuriuos platina ir pristato UAB „Greitasis kurjeris“.

Kupiškio rajono savivaldybė (eilutė 3.2) remia kraštotyros leidinių leidybą ir dalį dokumentų perduoda viešajai bibliotekai. 2017 m. perduoti 32 fiz. vnt. dokumentų už 607,50 Eur (2016 m. – 60 fiz. vnt.). Tai „Seserų Glemžaičių rinkinys Kupiškio etnografijos muziejuje: tradiciniai lietuviški drabužiai ir jų priedai XIX a. – XX a. I pusė“, „Kupiškio žydų bendruomenė: praeities ir dabarties sąsajos“ (sud. A. Jonušytė), monografija „Kupiškis: naujausi moksliniai lokaliniai tyrimai“ (vyr. red. ir sud. A. Jonušytė). 13 fiz. vnt. leidinių direktoriaus įsakymu palikti bibliotekos reprezentacijai.

Akcija „Metų knygos rinkimai“ (eilutė 3.4) jau 13-tą kartą kvietė skaitytojus rinkti geriausias Metų knygas, o bibliotekininkus teikti paraiškas knygų penketukams (keturiose kategorijose) gauti. Viešojo biblioteka ir visi padaliniai parengė po vieną paraišką. Teigiamą įvertinimo sulaukė 8 (2016 m. – 11). Metų rinkimų akcijai skirtos knygos pasiekė 6 kaimo padalinius (Alizavos, Laičių, Palėvenėlės, Noriūnų, Virbališkių, Šepetos) ir viešąją biblioteką (2 komplektai).

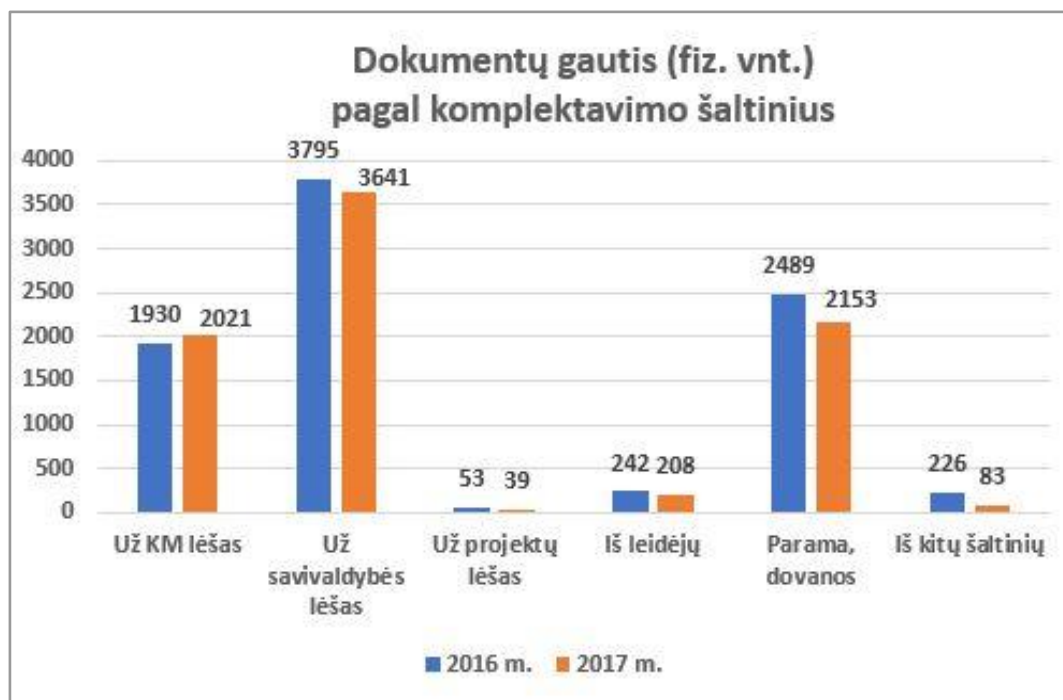
Parama (eilutė 4). SVB dokumentų fondus papildė knygos gautos paramos būdu. Dokumentai gaunami pagal paramos teikimo sutartis, daugiausia iš leidyklų (K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“, UAB „Nieko rimto“, UAB „Alma littera“, UAB „Vagos prekyba“). VB ir padalinių fondai pasipildė 324 fiz. vnt. (2016 m. – 324 fiz. vnt.) vaikiškų knygų, kurias dovanojo labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“.

Fizinių asmenų donanos. Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas pastovus bibliotekos rėmėjas. 2017 m. jis padovanojo 89 fiz. vnt. (2016 m. – 99) naujų knygų VB ir kaimo padaliniams. Kraštietė, daugelio knygų autorė Renata Šerelytė kiekvienais metais knygas dovanoja Šimonių padaliniui. Bibliotekų fondus pasiekė V. Baltrėno, A. Vasiliauskiene, A. Jonušytės, V. Račkaičio, A. Žilio, J. Žilinsko, J. Jasėno, A. Kubiliaus bei skaitytojų donotos knygos.

Juridinių asmenų donanos kiekvienais metais papildė bibliotekų fondus. Daug knygų gauta iš Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos, Vilniaus kupiškėnų klubo, Spaudos ir televizijos rėmimo fondo, Kupiškio turizmo ir informacijos centro. Džiugina rėmėjų dovanoti leidiniai. 2017 m. bibliotekai dovanota 1714 fiz. vnt. knygų ir tai sudaro 38 % visos inventorintų dokumentų gauties.

Akcija „Knygų Kalėdos“ (eilutė 6) inicijuota Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės, jau 7 kartą kvietė dovanoti knygas bibliotekoms. Prie šios akcijos prisijungė įvairių partijų atstovai, knygų autoriai, skaitytojai. Iš viso buvo padovanoja 498 fiz. vnt. leidinių skirtų ir vaikams, ir suaugusiems, iš jų 19 fiz. vnt. padovanojo Lietuvos bibliotekininkų draugija.

• **Dokumentų komplektavimo šaltiniai 2016-2017 m. (fiz. vnt.)**

• **Periodikos prenumerata.** Rajono savivaldybė kiekvienais metais skiria lėšų einamųjų metų periodikos prenumeratai. Metų pradžioje buvo paskirta 6500,00 Eur, bet metų gale savivaldybė papildomai skyrė 169,16 Eur. Periodikos prenumeratai iš viso išleista 6669,16 Eur (2016 m. – 8099,76 Eur). Už juos VB ir padaliniai užsakyta periodika 2017 m. II-IV ketvirčiams ir 2018 m. I ketvirčiui. VB prenumeratai išleista 3754,84 Eur (2016 m. – 2918,68 Eur), Subačiaus MP – 219,71 Eur (2016 m. – 518,27 Eur), kaimo padaliniai – vidutiniškai po 180 Eur (2016 m. – 311 Eur).

Taupant lėšas ieškoma įvairių išeičių – vasaros laikotarpiui padaliniai (darbuotojų atostogų metu) užsakoma tik rajoninis laikraštis „Kupiškėnų mintys“ ir žurnalai, „Lietuvos rytas“ užsakytas akcijos metu. Specialus pasiūlymas pigiau užsiprenumeruoti leidinius gautas iš UAB „Lietuvos žinios“, UAB „Verslo žinios“ ir UAB „Veidas“ (nuo balandžio mėn. nutrauktas žurnalo spausdinimas). Taupyti pinigėlius prenumeratai sudėtinga, nes leidiniai nuolat brangsta. Kultūriniai, švietėjiški leidiniai gaunami nemokamai nepaklausūs ir nepatenkina skaitytojų poreikių.

Kupiškio viešajai bibliotekai užprenumeruota 66 pavadinimų periodiniai leidiniai: 14 pavadinimų laikraščiai ir 52 pavadinimų žurnalai. Subačiaus miesto padalinys gavo 11 pavadinimų leidinių, kaimo padaliniai vidutiniškai po 8.

• **Lėšos dokumentams įsigyti** (čia pateikiamos į bibliotekos sąskaitą pervestos lėšos, už kurias buvo įsigyti dokumentai, ir parama bei dovanos knygomis, kurios įkainotos VB):

Lėšų šaltinis	Gautos lėšos		Vienam gyventojui tenka lėšų	
	2016 m. Eur	2017 m. Eur	2016 m. Eur	2017 m. Eur
Kultūros ministerija einamajam dokumentų komplektavimui	14364,00	14496,00	0,79	0,82
Rajono savivaldybė (periodikai ir kt. dokumentams)	10503,99	8267,97	0,58	0,47
VB darbuotojų parengti projektai	73,22	-	0,004	-
Europos Sąjungos lėšos	408,82	315,00	0,02	0,02
Kultūros ministerijos paskyrimu nemokamai (leidėjai)	2341,92	2347,96	0,13	0,13
Parama ir dovanos knygomis	6726,19	5824,38	0,37	0,33
Kiti šaltiniai	795,73	1463,78	0,04	0,05
Iš viso	35213,87	31792,59	1,9	1,8

Pastaba: Iš fondo į fondą buvo perduoti 36 fiz. vnt. dokumentų už 31,32 Eur. Ši pinigų suma į lentelę neįrašyta, nes Kraštotyros ir edukacijos skyrius perdavė Skapiškio padaliniui V. Biržiškos Bostone leistos „Lietuvių enciklopedijos“ 36 tomus.

2017 m. vienam Kupiškio rajono gyventojui dokumentams įsigyti teko po 1,8 Eur – 0,10 Eur mažiau nei praėjusiais metais. Gautos lėšos sumažėjo 9,7 %. Kultūros ministerijos skiriamos lėšos, lyginant su 2016 m., padidėjo 1,0 %, savivaldybės – sumažėjo 21,3 %, už projektus - 0,85 %.

Įvairi parama ir dovanos knygomis (knygos įkainotos VB) sumažėjo 13,4 %, tačiau tai nėra pagrindinis ir svarbiausias bibliotekų fondų atnaujinimo šaltinis, ne visada dovanojamos pačios reikalingiausios bibliotekoms ir pačios naujausios knygos.

Išliekanti problema – labai lėtas bibliotekų dokumentų fondų atnaujinimas.

• **Naujai gautų inventorintų dokumentų procentas fonde:**

SVB – 4,2 % (2016 m. – 4,4 %), VB – 4,05 % (2016 m. – 4,5 %),

MP – 3,7 % (2016 m. – 4,4 %), KP – 4,3 % (2016 m. – 4,3 %).

SVB fondų atnaujinimo rodikliai šiek tiek sumažėjo.

Pagal IFLA rekomendacijas einamaisiais metais gauti dokumentai turi sudaryti ne mažiau kaip 5 % viso bibliotekų dokumentų fondo, o per paskutinius 5 metus išleisti dokumentai – 30-40 % viso fondo.

3. Dokumentų nurašymas

SVB nurašyta 10112 fiz. vnt. 674 pavadinimų dokumentai (2016 m. – 12193 fiz. vnt. 473 pav.):

VB – 2582 fiz. vnt. 574 pav.;

Subačiaus miesto padalinyje – 1581 fiz. vnt. 739 pav.;

kaimo padaliniuose – 5949 fiz. vnt. 288 pav. (nurodomas daugiausia pavadinimų nurašęs Skapiškio padalinys). Vidutiniškai kiekvienas kaimo padalinys nurašė po 396 fiz. vnt. dokumentų.

Didesnę nurašytų dokumentų dalį sudaro knygos – 6491 fiz. vnt. arba 64,2 %, periodiniai leidiniai – 3616 fiz. vnt. arba 35,8 %, kiti dokumentai – 5 fiz. vnt. arba 0,05 %. SVB dokumentų gautis – 4,2 %, nurašymas – 5,1 %.

Daugiausia inventorintų dokumentų nurašyta: VB Abonemente – 1431 fiz. vnt. (370 pav.), kaimo padaliniuose: Antašavoje – 610 fiz. vnt. (96 pav.), Palėvenėlėje – 550 fiz. vnt. (194 pav.). Daugiausia pavadinimų buvo nurašyta Skapiškio padalinyje – 288 pav., mažiausiai – Adomynėje – 71 pav.

• **Dokumentų nurašymas pagal priežastis:**

Nurašymo priežastys	Nurašyta dokumentų (fiz. vnt.)		%
	2016 m.	2017 m.	
- nusidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai	7639	6165	61,0
- turinio požiūriu neaktualūs dokumentai	558	285	2,8
- periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui	3909	3616	35,7
- skaitytojų prarasti dokumentai	54	5	0,05
- dėl kitų priežasčių	33	5	0,05
- perduota iš fondo į fondą	-	36	0,4
Iš viso :	12193	10112	100

Daugiausia nurašomi nusidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai – 61,0 % viso nurašymo. Mažiausia – vartotojų prarastų ir dėl kitų priežasčių – po 0,05 %.

2017 m. nurašyta 17,0 % (2081 fiz. vnt.) dokumentų mažiau nei 2016 m.

4. Fondų panaudojimas

• **Fondo apyvartos rodikliai:** SVB – 0,9 (2016 m. – 1,0); VB – 1,2 (2016 m. – 1,7);

MP – 0,87 (2016 m. – 0,85); KP – 0,77 (2016 m. – 0,77).

5. Mainų ir atsarginis fondai

• **Mainų fonde** 2283 fiz. vnt. knygų už 117,19 Eur: 2235 fiz. vnt. (98 %) – grožinė literatūra, 48 fiz. vnt. (2 %) – šakinė literatūra. 2017 m. Mainų fondas dokumentais nepasipildė. Nurašytų dokumentų nebuvo.

• **Atsarginiame fonde** likę 65 fiz. vnt. šakinės literatūros už 1,55 Eur (2017-12-31). Per metus šiame fonde judėjimo nebuvo. Mainų ir atsarginis fondai yra nešildomose buvusių kareivinių patalpose.

6. Fondo apsaugos klausimai

Savivaldybės viešųjų bibliotekų fondai apskaitomi, tvarkomi ir saugomi vadovaujantis „Bibliotekų fondo apsaugos nuostatais“, patvirtintais Kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. ĮV-449, „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašu“, patvirtintu VB direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. ĮV-77, „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos spaudinių ir kitų dokumentų įkainojimo metodika“, patvirtinta 2014 m. gruodžio 29 d. Nr. ĮV-67.

Pagal nuostatus rekomenduojama fondus, kuriuose iki 15 tūkst. fiz. vnt. dokumentų, tikrinti kas 5-7 metai, bibliotekose, turinčiose 50-100 tūkst. fiz. vnt. fondus, patikrinimus rekomenduojama atlikti kas 15-20 metų. Visų kaimo padalinių dokumentų fondai nesiekia 15 tūkst. fiz. vnt. Daugiau nei 15 tūkst. dokumentų turi Subačiaus miesto padalinys ir Viešosios bibliotekos Lankytojų aptarnavimo skyrius.

2017 m. patikrinti Palėvenėlės (rugsėjo mėn.) ir Salamišcio (lapkričio mėn.) padalinių dokumentų fondai. Surašyti Perdavimo-priėmimo aktai: Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės literatūros fondui, Lankytojų aptarnavimo skyriaus Saugyklai, Lankytojų aptarnavimo skyriaus Skaityklai, Kraštotyros ir edukacijos skyriui, Salamišcio padaliniui, Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktui, nes keitėsi materialiai atsakingi darbuotojai.

Ne visų bibliotekų patalpos atitinka fondo saugojimo reikalavimus. Juodpėnų, Laičių, Naivių, Virbališkių padalinių patalpos blogai šildomos, nepastovi patalpų temperatūra kenkia knygoms. Bibliotekų fondai nukenčia ir dėl neatsakingo skaitytojų požiūrio į knygas.

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

1. Vartotojų telkimas

Statistikos departamento duomenimis 2017 01 01 (<https://osp.stat.gov.lt/gyventojai1>) Kupiškio rajone 17670 gyventojų (2016 01 01 – 18225). 6321 iš jų gyveno Kupiškyje, 929 – Subačiuje, 10420 – kaimuose. Per metus rajone sumažėjo 555 gyventojais arba 3,1 %. Demografinė situacija kasmet blogėja: daug žmonių emigruoja į užsienį, išvažiuoja į miestus, mažėja gimstamumas. Nuo 2010 m. rajone sumažėjo 4699 gyventojais arba 21,0 %.

Rajono teritorija suskirstyta į 6 seniūnijas: Alizavos, Kupiškio (seniūnijai priklauso tik kaimiškosios vietovės, o pats miestas jai nepriskirtas), Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių. Noriūnų ir Subačiaus seniūnijose yra po dvi bibliotekas, kitose – po tris.

Kupiškio VB aptarnaujamą bendruomenę (7353) sudaro Kupiškio miesto (6321) ir aplinkinių kaimų (1032), gyventojai, Subačiaus miesto padalinio (1394) – Subačiaus miesto (929) ir aplinkinių kaimų (465) gyventojai, kaimo padalinių aptarnaujamose bendruomenėse gyvena 8923 žmonės.

Eil. Nr.	Bibliotekos, padalinio pavadinimas	Aptarnaujamos bendruomenės gyventojų skaičius (mikrorajonas)		Vartotojų skaičius		Gyventojų sutelkimo %
		2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.	
1.	Adomynė	522	516	200	200	38,76
2.	Alizava	660	650	280	278	42,77
3.	Antašava	620	610	173	143	23,44
4.	Juodpėnai	338	336	207	208	61,90
5.	Laičiai	301	295	95	99	33,56
6.	Lukonys	490	485	180	182	37,52
7.	Naiviai	368	357	193	195	54,62
8.	Noriūnai	1350	1330	280	281	20,81
9.	Palėvenėlė	470	440	170	144	32,73
10.	Rudiliai	467	469	165	171	36,46
11.	Salamiestis	627	600	226	208	34,67
12.	Skapiškis	930	900	244	200	22,22
13.	Šepeta	870	820	260	256	31,22
14.	Šimonys	790	785	201	201	25,60
15.	Virbališkiai	368	330	161	150	45,45
	KP	9171	8923	3035	2916	32,68
16.	Subačiaus MP	1469	1394	600	598	42,90
17.	Kupiškio VB	7585	7353	2529	2188	29,76
	SVB	18225	17670	6164	5702	31,29

Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi 31,29 % gyventojų (2016 m. – 33,8 %). Rodikliai aukštesni už Lietuvos vidurkius (2016 m. SVB – 19,5 %).

Mažiausi gyventojų sutelkimo bibliotekose rodikliai yra didžiausią aptarnaujamą mikrorajoną turinčiame Noriūnų padalinyje (21,1 %), didžiausi – Juodpėnuose (61,9 %).

• **Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai bibliotekai (bibliotekų prieigos koeficientas):** rajone – 1039 (2016 m. – 1072), kaime – 595

2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis

	Vartotojai 2016 m.	Vartotojai 2017 m.			Skirtumas	Prieaugis / kritimas %
		Iš viso	Perregistruoti	Naujai užregistruoti		
VB	2529	2188	1956	232	-341	-13,5
MP	600	598	508	90	-2	-0,3
KP	3035	2916	2471	445	-119	-3,9
SVB	6164	5702	4935	767	-462	-7,5

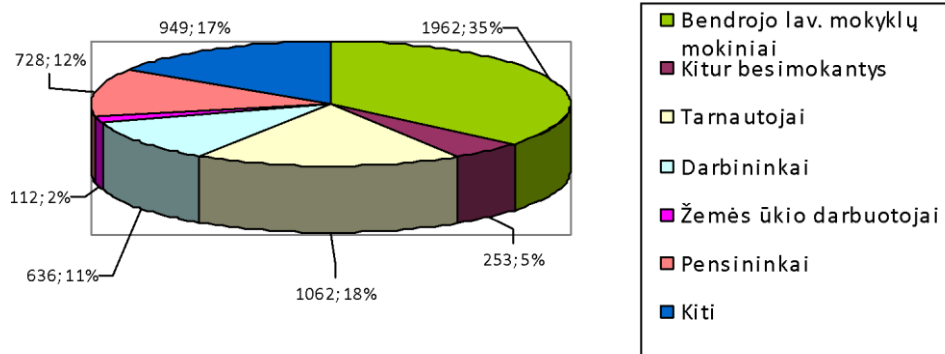
Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojosi 5702 vartotojai. Palyginti su 2016 m., vartotojų skaičius ženkliai sumažėjo – 462. Naujai užregistruoti vartotojai sudaro tik 13,5 % visų SVB vartotojų. Tai rodo, kad bibliotekose lankosi daugiau pastovūs skaitytojai, naujai užregistruojami daugiausia vaikai.

Aštuoniuose kaimo padaliniuose užregistruota po 1-6 vartotojus daugiau arba išliko toks pat jų skaičius. Daugiausia naujų vartotojų užregistruota (+6) Rudiliuose. Mažiau vartotojų sutelkta 7 kaimo padaliniuose, didžiausias kritimas (-44) Skapiškyje (bibliotekininkė 2 mėn. sirgo), (-30) Antašavoje (nurodo priežastis – mažėjantį kaimo gyventojų skaičių, skaitytojų amžiaus senėjimą, kelinti metai sprendžiamą mokyklos likimą), (-26) Palėvenėlėje (vyko fondo patikrinimas ir perdavimas, nuo lapkričio 6 d. pasikeitė darbuotoja, sutrumpėjo darbo laikas – dirbama 0,5 etato).

• **Vartotojų skaičius vienai bibliotekai:** SVB – 335, kaimo padaliniuose – 194. Lietuvos 2016 m. vidurkiai: SVB – 446, kaimo filialuose – 193. 8 arba 53,3 % kaimo padalinių turi nuo 200 iki 281 registruotų vartotojų, 6 padaliniai (40,0 %) – nuo 100 iki 199 vartotojų. Laičių padalinyje – 99 vartotojai.

• **Vartotojų sudėtis.** Viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi įvairių socialinių grupių, skirtingo išsimokslinimo ir amžiaus žmonės.

Kupiškio SVB vartotojai pagal socialines grupes, 2017 m.

VB vartotojų sudėtis pagal socialines grupes daugelį metų nekinta. Didžiausią grupę sudaro bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai – 1962 arba 35,0 % visų vartotojų. Aktyviai bibliotekų paslaugomis naudojasi tarnautojai – jų 1062 arba 18 % visų vartotojų. Didelė grupė „Kiti“ (bedarbiai, namų šeimininkės ir kitoms

grupėms nepriskirti) – sudaro 17,0 %. Pensininkai taip pat aktyvūs bibliotekų lankytojai – 728 arba 12,0 % visų vartotojų. Tai ypač pastebima viešojoje bibliotekoje: čia vyksta Kupiškio trečiojo amžiaus universiteto užsiėmimai, po kurių senjorai užsinaudoja Lankytojų aptarnavimo skyrių, pasiskolina knygų, kartais pasinaudoja internetu, bendrauja tarpusavyje, lankosi Skaitytojų kampelyje, kur vyksta pokalbiai apie perskaitytas knygas.

3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Lyginamoji statistika 2016-2017 m.:

	Lankytojų skaičius		Skirtumas	Prieaugis / kritimas %	Lankomumas	
	2016 m.	2017 m.			2016 m.	2017 m.
- Lankytojų aptarnavimo skyrius	35195	26410	-8785	-25,0	x	x
- Abonementas	10168	8309	-1859	-18,3	x	x
- Skaitykla	11322	7948	-3374	-30,0	x	x
- Vaikų erdvė	13705	10153	-3552	-26,0	17,1	14,5
- Kraštotyros ir edukacijos skyrius	2862	2799	-63	-2,2	x	x
VB	38057	29209	-8848	-23,2	15,0	13,3
MP	9007	6782	-2225	-24,7	15,0	11,3
KP	46130	41799	-4331	-9,4	15,2	14,3
SVB	93194	77790	-15404	-16,5	15,1	13,6

Per metus rajono viešosios bibliotekos sulaukė 77790 lankytojų. Jų skaičius, lyginant su 2016 m., mažėjo 16,5 %. Viešosios bibliotekos rodiklių sumažėjimui (-23,2 %) didžiausią įtaką turėjo besitęsianti pastato rekonstrukcija, sumažinusi bibliotekos patalpų naudingą plotą, pablogėję darbo sąlygos lankytojams ir darbuotojams, mėnesį užtrukęs kraustymasis į kitas laikinas patalpas (lankytojai nebuvo aptarnaujami), pasikeitusi bibliotekos vieta (perkelta iš miesto centro labiau į miesto pakraštį), sumažėjęs bibliotekos patalpų plotas be erdvių rengti didesnes parodas, renginius. Kraštotyros ir edukacijos skyriuje naujose patalpose neliko kompiuterių vartotojams (jais galima naudotis Skaitykloje), todėl buvo juntamas lankytojų sumažėjimas. Dalis renginių buvo organizuojama kitose erdvėse – kultūros centre, etnografijos muziejuje, mokyklose, vaikų darželiuose. LAS Vaikų erdvėje kas savaitę vykstantys neformalaus vaikų švietimo programos užsiėmimai neišgelbėjo nuo lankytojų srauto mažėjimo.

2017 m. per dieną viešojoje bibliotekoje apsilankė vidutiniškai po 110 žmonių, ankstesniais metais – po 130-160. Bibliotekai laikinai persikėlus į kitas patalpas, kai kurie skaitytojai nebeateina arba daug rečiau ateina į biblioteką. Naujoji bibliotekos vieta yra toliau nuo miesto centro ir nėra tokia patogi. Nemažai žmonių į biblioteką užeidavo pietų metu ar tvarkydami kitus reikalus. Būna dienų, kai sulaukiama iki 200 lankytojų, jų daugiau žiemą, pirmadieniais, mėnesio pradžioje, kai gaunamos naujos knygos, po švaros dienos, kai vyksta renginiai.

Subačiaus miesto padalinyje lankomumo ir kiti veiklos rodikliai sumažėjo. Daugiau lankytojų sulaukė tik 5 padaliniai: Virbališkiai (+218), Noriūnai (+167), Lukonys (+128). Tačiau mažiau lankytojų sulaukė net 10 bibliotekų, o didžiausi neigiami pokyčiai Antašavoje (-1536), Šimonyse (-799) ir Rudiliuose (-693).

Per metus viename kaimo padalinyje apsilankė vidutiniškai po 2787 lankytojus, t. y. po 288 mažiau nei 2016 m, o su mokyklų bibliotekomis sujungtuose – po 3053, t. y. po 849 mažiau nei praėjusiais metais. Nors juntamas mažėjimas, bet vis tiek daugiausia lankytojų buvo Noriūnuose (5360). Iš sujungtųjų padalinių daugiausia lankytojų sulaukė Salamiestis (4035) ir Šepeta (3553). Lankytojai labai aktyviai naudojo ir mažų kaimo padalinių paslaugomis: Juodpėnų (3262) ir Virbališkių (3163).

● **Lankomumas** (apsilankymų skaičius vienam vartotojui per metus) Kupiškio SVB (13,6) nežymiai sumažėjo ir nesiekė 2016 m. Lietuvos SVB (17), VB (16,9), KP (18,3) vidurkių. Dėl anksčiau minėtų priežasčių nuo 15,0 iki 13,3 sumažėjo lankomumas viešojoje bibliotekoje. Didžiausias lankomumas Virbališkiuose (21) ir su mokyklų bibliotekomis sujungtuose Antašavos (20,8), Salamiesčio (19,4) padaliniuose, o mažiausias – Laičiuose (4,5) ir Palėvenėlėje (8,1).

4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas

Lyginamoji dokumentų išduoties ir skaitomumo statistika 2016-2017 m.:

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas fiz. vnt.	Prieaugis /kritimas %	Skaitomumas (išduotis vienam vartotojui)	
	2016 m.	2017 m.			2016 m.	2017 m.
- <i>Lankytojų aptarnavimo skyrius</i>	84550	64858	-19692	-23,3	x	x
- <i>Abonementas</i>	23691	21641	-2050	-8,6	x	x
- <i>Skaitykla</i>	42948	29266	-13682	-31,9	x	x
- <i>Vaikų erdvė</i>	17911	13951	-3960	-22,1	22,3	20,0
- <i>Kraštotyros ir edukacijos skyrius</i>	5006	2719	-2287	-45,7	x	x
VB	89556	67577	-21979	-24,5	35,4	30,9
MP	14302	13752	-550	-3,8	23,8	23,0
KP	96266	95396	-870	-0,9	31,7	32,7
SVB	200124	176725	-23399	-11,7	32,5	31,0

● **Dokumentų išduotis** 23399 fiz. vnt. arba 13,0 % mažesnė nei 2016 m. Bendri Kupiškio VB dokumentų išduoties rodikliai sumažėjo dėl besitęsiančių senojo pastato rekonstrukcijos darbų, kraustymosi į kitas patalpas (visą mėnesį biblioteka neaptarnavo lankytojų), dalis knygų buvo išvežta į mainų fondo patalpas, kuriomis negalėjo naudotis skaitytojai.

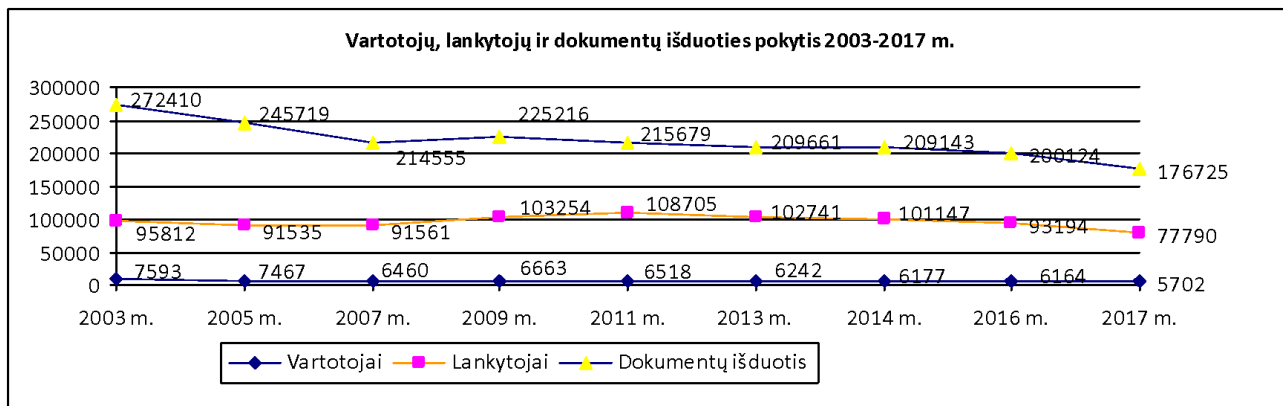
Didžiausi teigiami išduoties pokyčiai kaimo padaliniuose: Noriūnuose (+2018 fiz. vnt.), Skapiškyje (+607 fiz. vnt.) ir Naiviuose (+313 fiz. vnt.). 8 padaliniuose išduota mažiau dokumentų, o didžiausias sumažėjimas Palėvenėlės (-863 fiz. vnt.) ir Antašavos (-779 fiz. vnt.) kaimo padaliniuose. Neigiamų pokyčių priežastys įvardintos skyrelyje „IV.3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas“.

Į bibliotekas lankytojai ateina pasiskolinti knygų, paskaityti žurnalų bei laikraščių, dalyvauja renginiuose, naudojami vieša interneto prieiga. Nemažai ir ateinančių tiesiog pabendrauti.

Vidutinė dokumentų išduotis kaimo padaliniuose per metus – 6360 fiz. vnt., per darbo dieną – 31 fiz. vnt. Didžiausia išduotis tuose pačiuose padaliniuose kaip ir ankstesniais metais: Noriūnų (13557 fiz. vnt.), Alizavos (11304 fiz. vnt.) ir Juodpėnų (9846 fiz. vnt.), o mažiausia – Laičių (2327 fiz. vnt.).

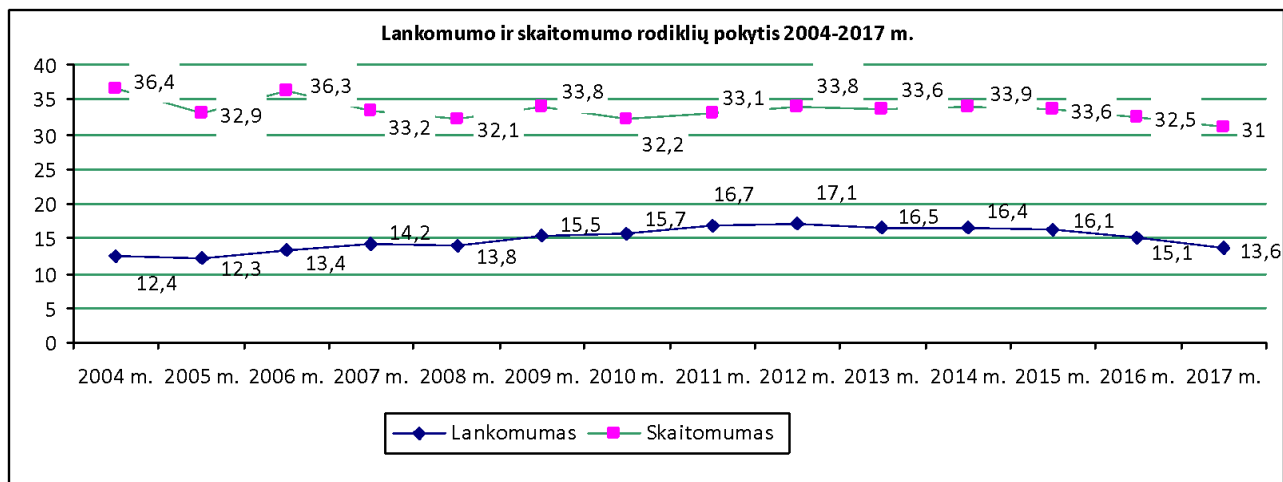
• **Skaitomumas.** Vienam Kupiškio SVB vartotojui per metus išduota vidutiniškai po 30-31 dokumentą. Lyginant su 2016 m., skaitomumo rodikliai VB ir kai kuriuose padaliniuose sumažėjo (*žiūrėkite lentelę*). Kelinti metai iš eilės pastebimas dėsningumas: skaitomumas didelis tuose padaliniuose, kur didesnę išduoties dalį sudaro periodiniai leidiniai: Noriūnuose (48), Juodpėnuose (47), Alizavoje (40). Naiviuose (39). Mažiausias skaitomumas Palėvenėlėje (19), Rudiliuose (21), Lukonyse ir Laičiuose (23).

Skaitomumo rodikliai rajone yra geresni už Lietuvos SVB 2016 m. vidurkius, kurie buvo: SVB – 27,7, VB – 29,3, miesto filialuose – 25,6, kaimo filialuose – 27,9.

Vartotojų skaičius Kupiškio SVB nuo 2003 m. sumažėjo 1891 arba 24,9 % – beveik ketvirtadaliu, o dokumentų išduotis: 95685 fiz. vnt. arba 35,1 %. Lankytojų skaičius augo iki 2011 m. – tais metais bibliotekos sulaukė daugiausia lankytojų. Jau šeši metai lankytojų bibliotekose mažėja.

Kupiškio rajono gyventojų skaičius nuo 2003 m. sumažėjo 6504 arba 26,9 %. Blogėjanti demografinė padėtis, mažina bibliotekose registruotų vartotojų skaičių, keičiasi poreikiai – mažiau skaito, bet dažniau naudojasi kitomis paslaugomis (vieša interneto prieiga), dalyvauja renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose. Kad bibliotekos išliktų ir XXI amžiuje, keičiasi jų uždaviniai, paslaugos. Tai rodo skaitomumo bei lankomumo rodiklių pokytis:

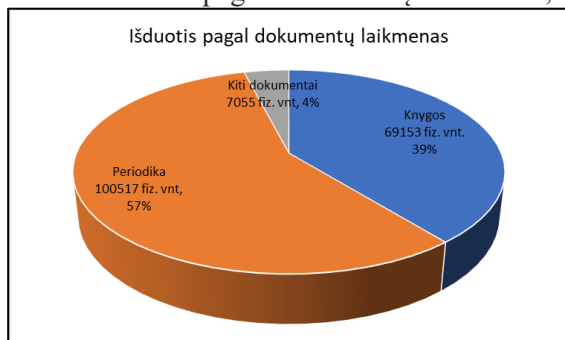
Bibliotekų lankomumas (*vidutinis vartotojų apsilankymų bibliotekoje per metus skaičius*) mažiausias buvo 2004 m. (12,4) ir augo iki 2012 m. (17,1). Jau penkti metai Kupiškio viešosios bibliotekos sulaukia mažiau lankytojų. Skaitomumas (*išduotis vienam vartotojui per metus*) – sumažėjo nuo 32,5 iki 31,0.

• **Išduotis pagal mokslo šakas ir dokumentų laikmenas:**

	Grožinė literatūra su periodika		Šakinė literatūra su periodika		Išduotis pagal dokumentų laikmenas					
	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	Knygos		Periodiniai leidiniai		Kiti dokumentai	
					fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties
VB	26308	38,9	41269	61,1	31141	46,1	30263	44,8	6173	9,1
MP	5618	40,8	8134	59,2	6596	48,0	7156	52,0	0	0
KP	29639	31,1	65757	68,9	31416	33,0	63098	66,1	822	0,9
SVB	61565	34,8	115160	65,2	69153	39,1	100517	56,9	7055	4,0

Dokumentų išduotis pagal mokslo šakas bibliotekos dienoraštyje apskaitoma kartu su periodiniais leidiniais, todėl ir lentelėje taip pateikiami duomenys. Įvairių mokslo šakų literatūra sudaro 65,2 % visos dokumentų išduoties, grožinė – 34,8 %.

Išduotis pagal dokumentų laikmenas, palyginti su 2016 m., šiek tiek keitėsi. Periodiniai leidiniai

sudaro 56,9 % SVB dokumentų išduoties, t. y. 1,1 % mažiau, o kaimo padaliniuose – net 66,1 %, t. y. 2,1 % daugiau nei praėjusiais metais. Knygos sudaro 39,1 % visos išduoties, o kaimo padaliniuose – tik 33,0 %. Naujų knygų padaliniai gauna mažai, todėl labiau skaitomi žurnalai ir laikraščiai. Tik Antašavos ir Šepetos padaliniuose didžiąją dalį išduoties sudaro knygos.

Kitų dokumentų Kupiškio SVB išduota 7055 fiz. vnt. arba 4,0 % visos išduoties. Iš jų 5253 fiz. vnt. – tai žaislai (trimačiai dokumentai) Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvėje.

● **Skaitytojų poreikiai ir interesai.** 2017 m. skaitytojai dažniausiai rinkosi populiarią grožinę literatūrą, autobiografines, psichologines, kelionių knygas. Vyrams vis dar įdomi karo tema, istorinės asmenybės. Mažiau populiori poezija. Labiau nei lietuvių mėgstami užsienio rašytojų kūriniai.

Skaitomiausi užsienio autoriai buvo D. Styl, K. Winter, Jo Nesbo, K. Webb, S. Jio, L. Riley, J. Picoult, J. Moyes, J. Iriundo ir kt. Iš lietuvių autorių labiausiai skaitomi: K. Sabaliauskaitė, I. Liutkevičienė, R. Sepetys, Č. Gedgaudas, N. Narmontaitė. Pastebėta, kad po susitikimų su knygų autoriais suaktyvėja jų kūrinių išdavimas. Taip nutiko su N. Narmontaitės, I. Liutkevičienės, M. Kvietkausko pristatytomis knygomis. Daugiausia kartų 2017 m. VB abonemente išduotos šios knygos (LIBIS duomenys): K. Sabaliauskaitė „Silva Rerum“ 4 d. (35 kartus), D. Styl „Užkietėję viengungiai“ (33 kartus), R. Sepetys „Tarp pilkų debesų“ ir K. Webb „Palikimas“ (po 31 kartą), K. Winter „Rygos ilgesys“ (30 kartų). Išlieka populiarūs Jo Nesbo detektyviniai romanai, tarp kurių skaitomiausi „Policija“ ir „Tarakonai“.

Skaitytojai domėjosi psichologine literatūra: J. Iriundo „Žvelk tolyn“ (išduota 14 kartų), T. Shah „Kelionės su pačiu savimi“ (12 kartų), istorine: Č. Gedgaudas „Mūsų praeities beiėškant“ (10 kartų), I. Bunič „Partijos auksas“, N. Petrov „Budeliai“ (po 8 kartus) ir kt.

Iš dažniausiai rezervuojamų knygų paminėtinos I. Riley „Septynios seserys“, H. Kent „Gerieji žmonės“, S. Montefiore „Madona čigonė“, J. Moyes „Po tavęs“, J. Ryan „Čilberio moterų choras“.

Padaliniuose suaugusieji daugiausia skaitė detektyvus, užsienio rašytojų istorinius, publicistinius, autobiografinius ir meilės romanus, domėjosi istorine, psichologine literatūra, vėl atsiranda fantastinio žanro mėgėjų. Padalinių darbuotojos kaip labiausiai skaitomas mini lietuvių autorių I. Liutkevičienės, I. Buivydaitytės, A. Toliato, K. Sabaliauskaitės ir lietuvių klasikų J. Avyžiaus, V. Sirijos-Giros, V. Ažušilio knygas, iš verstinės literatūros – L. Gounelle, S. Brown, D. Chamberlain, L. Riley, L. Mei, E. Griffin, J. Picoult, M. Kubicos, Jo Nesbo, Ch. Harris, R. Misch, A. Marininos kūrinius.

Skaitytojų tarpe išlieka populiori kraštotyrinė literatūra. Labiausiai domėjosi A. Jonušytės sudaryta knyga „Kupiškio žydų bendruomenė“ ir monografija „Kupiškis“, „Kupiškėnų enciklopedija T. 3“, „Seserų Glemžaičių rinkinys Kupiškio etnografijos muziejuje: tradiciniai lietuviški drabužiai ir jų priedai. XIX a.-XX a. I pusė“, almanachu „Kupiškis“ ir kitomis knygomis.

Labiausiai skaitomi periodiniai leidiniai: žurnalai „Žmonės“ (ypač populiarius), „Darbštuolė“, „Naudingų žinių patarimai“ (Daržas+Sodas+Namai), „Iliustruotas mokslas“, „Ji“, „IQ“, „Kelionė“, „Legendos“, „Moters savaitė“, „Moters savaitgalis“, „Namie ir sode“, „National Geographic Lietuva“, „Psichologija Tau“, „Rasos“, „Sodo spalvos“, „Šeiminkė“, „Valstybė“. Populiarius ir dažnai skaitomi laikraščiai „Kupiškėnų mintys“, „Lietuvos rytas“, „Lietuvos žinios“, „Panevėžio kontaktas“, „Panevėžio kraštas“, „Vakaro žinios“, „Ūkininko patarėjas“, kaimo padaliniuose labai mėgstamas „Kaimo laikraštis“.

Viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose lankosi ištikimi spausdintam žodžiui periodinių leidinių skaitytojai. Dėl lėšų trūkumo padaliniams prenumeruojama 5-8 pavadinimų periodiniai leidiniai, bet situaciją gelbsti žmonių dovanojama periodika. Alizavos padalinio bibliotekininkė Laimutė Dešrienė veiklos ataskaitoje džiaugiasi pavienių fizinių asmenų bibliotekai dovanojamais periodiniais leidiniais: „*Džiugu, kad mūsų žmonės supratingi, nusipirkę ir perskaitę žurnalus, laikraščius nelieka abejingi ir padovanoja bibliotekai, kad galėtų ir kiti perskaityti*“. Tokia praktika džiaugiasi daugelio padalinių darbuotojos.

VB savo skaitytojams siūlė 119 pavadinimų periodinius leidinius. Iš jų 66 pavadinimai - užprenumeruoti laikraščiai ir žurnalai (2016 m. – 61), ir 53 gauti pagal Kultūrinių ir šviečiamųjų periodinių leidinių leidybos projektus, kuriuos finansavo Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

5. Nestacionarinis aptarnavimas

Skaitytojus aptarnauti padeda 50 knygnešių, kurie 81 neįgaliam ir senyvo amžiaus žmogui nunešė knygas ir periodinius leidinius į namus. Kiekvienas padalinys turi po 4-10 skaitytojų, kuriems į namus pristatomi jų pageidaujami leidiniai.

Rajone yra vienas knygų išdavimo punktas Bakšėnuose, kur antrą ir ketvirtą mėnesio trečiadienį dirba Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė. Per metus užregistruota 19 vartotojų, 143 lankytojai, išduota 1344 fiz. vnt. dokumentų. Punktas veikia nešildomose patalpose, tačiau šio kaimo gyventojams labai reikalingas. Naujas knygas, laikraščius ir žurnalus bibliotekininkė veža iš Salamiesčio padalinio ir Kupiškio viešosios bibliotekos Lankytojų aptarnavimo skyriaus.

6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas

Bibliotekos, stengdamosi geriau patenkinti vartotojų poreikius, tarpusavyje skolinasi knygas – vyksta vieningo fondo cirkuliacija, kurią labai palengvina galimybė naudotis elektroniniu katalogu ir sužinoti, kurioje bibliotekoje yra viena ar kita pageidaujama knyga. Per metus taip iš vienos rajono viešosios bibliotekos į kitą keliavo 2959 knygos. Iš VB skyrių padaliniams išduota 1243 fiz. vnt. dokumentų: iš Lankytojų aptarnavimo skyriaus – 1081 fiz. vnt., iš Kraštotyros ir edukacijos skyriaus – 162 fiz. vnt. Daugiausia knygų iš VB ir kitų padalinių skolinosi Salamiesčio (256 fiz. vnt.), Noriūnų (215 fiz. vnt.), Lukonių (182 fiz. vnt.) kaimo padaliniai, Subačiaus miesto padalinys – 202 fiz. vnt. dokumentų.

7. Tarpbibliotekinis skolinimas

Dėl didėjančios elektroninių paslaugų ir dokumentų pasiūlos aktualumą praranda tarpbibliotekinis skolinimas. 2017 m. šia paslauga pasinaudojo 2 skaitytojai (VB ir Skapiškio padalinio), kuriems parsųstos 2 knygos iš Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos. Užklausą PAVB pateikė Salamiesčio padaliniui: el.paštu buvo išsisųta dokumento kopija.

8. Paslaugos specialių poreikių lankytojams

Specialių poreikių bibliotekų lankytojų apskaita nevedama. Bibliotekos bendradarbiauja su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio skyriumi, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija ir kitomis žmonių su specialiais poreikiais organizacijomis.

Kupiškio viešoji biblioteka jau daug metų bendradarbiauja su mokyklos „Varpelis“ specialiąja grupe ir lavinamosiomis klasėmis, kurias lanko psichinę ir fizinę negalią turintys vaikai ir jaunimas iki 25 metų. Bibliotekininkės apsilanko mokykloje, ir vaikai su auklėtojais dažni svečiai VB Vaikų erdvėje. Organizuotos įvairios veiklos: literatūrinė valandėlė „Kelionė po pasakų pasaulį“, kūrybinės popietės „Žaidžiame teatrą“ aš ir knyga“, edukacinės pamokėlės „Mūsų vėliavos spalvos“, „Jums atrakintas paslapčių pasaulis“. VB ir padaliniuose (Naiviai) rengiamos mokyklos „Varpelis“ ugdytinių kūrybinių darbų parodos.

Neįgaliesiems skaitytojams knygų nunešama į namus. Viešosios bibliotekos senyvo amžiaus skaitytojos Bronė Bugailiškienė ir Zita Šedienė aplankomos kas mėnesį. Kiekvienas padalinys namuose aptarnauja po keletą neįgalių skaitytojų.

Ir toliau bendradarbiaujama su Lietuvos aklųjų bibliotekos (LAB) Panevėžio padaliniu (vyr. bibliotekininkė Nijolė Bielinskienė). Prie Abonemento veikia kilnojamoji bibliotekėlė, kurios paslaugomis naudojosi 4 silpnaregiai skaitytojai, apsilankė 12 kartų, pasiskolino 47 garsines knygas (CD). Per metus iš Panevėžio aklųjų bibliotekos šiai skaitytojų grupei atvežta 61 garsinė knyga. Ankstesniais metais keletas žmonių, gyvenančių Kupiškio socialinės globos namuose, skaitė knygas Brailio raštu ir jas skolinosi iš mūsų bibliotekos. Jau antri metai LAB Panevėžio padalinys pats ten nuveža Brailio knygas.

Tik 9 (58 %) bibliotekos pritaikytos neįgalių poreikiams. Neįgaliesiems patogų patekti į II aukštą įsikūrusį VB Subačiaus padalinį – įrengta nuolaiduma ir liftas.

9. Mokamos paslaugos

Mokamas paslaugas teikė VB ir visi padaliniai. Paslaugų nomenklatūra ir gautos lėšos:

- dokumentų kopijavimas, skenavimas ir spausdinimas – 937,90 Eur (2016 m. – 1279,86 Eur);
- skaitytojo pažymėjimo išdavimas – 218,60 Eur (2016 m. – 294,69 Eur);
- TBA paslaugos – 5,88 Eur (2016 m. – 5,84 Eur);
- mašinos ir patalpų nuoma – 326,55 Eur (2016 m. – 355,24 Eur);
- delpinigia už pasiskolintus ir laiku negrąžintus dokumentus – 3,06 Eur (2016 m. – 4,84 Eur);

Palyginti su 2016 m., gauta 447,48 Eur mažiau. Populiariausia išlieka dokumentų kopijavimo ir spausdinimo paslauga – vartotojams padaryta 9011 kopijų (-4285), iš jų popieriuje – 8401.

V. KULTŪRINĖ VEIKLA

Bibliotekose vykę renginiai buvo skirti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, Algirdo Juliaus Greimo, Ievos Simonaitytės, Piliakalnių, Lietuvos kalbos kultūros metams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, bibliotekų jubiliejams paminėti, literatūros ir meno, krašto paveldo sklaidai, skaitymo skatinimo iniciatyvoms, neformaliai vaikų ir suaugusiųjų švietimui.

	Renginiai		Iš jų				Renginių lankytojų skaičius	
	2016 m.	2017 m.	Žodiniai ir kompleksiniai		Vaizdiniai			
			2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.
VB	196	190	128	137	68	53	6815	2360
MP	54	56	28	29	26	27	670	625
KP	419	448	181	225	238	223	4160	5238
SVB	669	694	337	391	332	303	11645	8223

Bibliotekose per metus organizuota 694 renginiai, jų skaičius, palyginti su 2016 m., padidėjo 25 arba 3,7 %. Daugiau renginių organizavo padaliniai. Kaimo padaliniuose organizuota vidutiniškai po 29 renginius, 15 iš jų – žodiniai.

Organizuota 391 žodinis ir kompleksinis renginys, tai sudaro 56,4 % visų renginių. Įvairios jų formos: literatūros, pasakų ir muzikos popietės bei valandėlės – 69, knygų pristatymai ir sutiktuvės, susitikimai su rašytojais – 30, parodų pristatymai – 16, teminiai vakarai – 27, muzikinės valandėlės – 2. Čia neišvardinti renginiai (iš viso 247) priskirti grupei „kiti“: viktorinos, konkursai, protų mūšiai, edukaciniai ir neformalaus švietimo užsiėmimai, vakaronės, diskusijos, kūrybinės dirbtuvės, projektai. VB persikėlus į kitas patalpas, nebeliko kur eksponuoti didesnės apimties parodas, sumažėjo jų pristatymų (-8). Vaizdiniai renginiai (spaudinių ir kitų dokumentų, kūrybinių darbų parodos) sudaro 43,6 % visų renginių (2016 m. – 49,6 %). Apie vaikams skirtus renginius žiūrėkite skyriuje „VI.3. Renginiai vaikams“.

Visuose bibliotekų renginiuose apsilankė 8223 žmonės – 3422 mažiau nei 2016 m.: renginių skaičius išaugo, tačiau lankytojų sumažėjo, ypač VB (-4455), nes dėl pastato rekonstrukcijos nebuvo eksponuojamos meno darbų parodos, nebenaudojama Didžioji salė, kurioje vyko dauguma renginių. Birželio mėn. biblioteka buvo uždaryta dėl kraustymosi į laikinas patalpas, kuriose nėra erdvių renginiams, meno darbų parodoms rengti. Todėl kai kurie buvo organizuoti Kupiškio kultūros centre, etnografijos muziejuje, meno mokykloje. Gelbsti ir Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyrius, įsileisdamas į savo salę.

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems

• Knygų pristatymai ir sutiktuvės, susitikimai su rašytojais, knygų autoriais

Balandžio 7 d. Kupiškio meno mokykloje pristatyta Kupiškio literatūros klubo „Lėvens balsai“ pirmininkės *Reginos Baltrūnienės* šeštoji eilėraščių knyga „*Jausmų pasjansas*“. Dalyvavo ir eilėraščių skaitė autorė R. Baltrūnienė, knygos redaktorė Eugenija Katauskienė, apie poetės kūrybą kalbėjo mokytoja Laima Vinciūnaitė. Koncertavo Kupiškio meno mokyklos kanklininkų ansamblis (mokyt. Danutė Boverienė), jaunosios pianistės Giedrė Gedminaitė ir Ieva Giedrytė (mokyt. Edita Dobrickienė).

Gegužės 5 d. dar senajame bibliotekos pastate pristatyti du nauji leidiniai – *Petro Zulono knyga „Iš mano gyvenimo knygos“ bei kultūros ir istorijos almanachas „Kupiškis. 2016“*. Susirinko labai daug kupiškėnų, atvyko svečių iš visos Lietuvos – iš Žemaitijos, Suvalkijos, Vilniaus. Pirmiausia buvo pristatyta kupiškėno P. Zulono, gimusio 1921 m. Daukučių kaime, atsiminimų knyga – tai jau 15-asis serijos „Kupiškėnų biblioteka“ leidinys, kurį sudarė ir išleido puikiai visiems žinomas kupiškėnas Vidmantas Jankauskas. 1987–1999 m. rašyti atsiminimai – tai visos Zulonų giminės istorija. Autorius dėl sveikatos renginyje nedalyvavo, todėl knygą pristatė V. Jankauskas, redaktorius Algirdas Petrulis, kalbėjo iš Plungės atvykusi P. Zulono dukra Nijolė Jackūnienė, brolis Feliksas Zulonas knygą įvertino, kaip prisiminimų lobį ateinančioms kartoms.

Antroje renginio dalyje buvo pristatytas naujasis, 14-asis almanacho „Kupiškis. 2016“ numeris. Renginio vedėja Lina Matiukaitė pasidžiaugė, kad dailėtyrininkui, žurnalistui V. Jankauskui kovo mėnesį įteiktas Lietuvos Respublikos Seimo apdovanojimas – Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medalis „Tarnaukite Lietuvai“. Jis įvertintas nominacijoje už visuomeniškai aktualią publicistiką, ugdančią tautiškumą ir dvasines vertybes. Kalbėjo almanacho sudarytojas V. Jankauskas, redaktorė Danguolė Gudienė, publikacijas pristatė jų autoriai: Alvydas Totoris, Violeta Aleknienė, Aušra Jonušytė, Genovaitė

Koriznienė, Vidmantas Markevičius. Koncertavo Kupiškio meno mokyklos mokinės Ernesta Knizikevičiūtė ir Dominyka Malinauskaitė, mokytojas Vytautas Muliarčikas.

Gegužės 11 d. kupiškėnai susipažino su klaipėdiečiu poetu Dariumi Rekiu. Autorius pirmą kartą viešėjo Kupiškyje ir pristatė savo naujausią knygą „*Pražydušios klumpės*“.

Birželio 16 d. Kupiškio etnografijos muziejuje vyko literatų klubo „Lėvens balsai“ narės *Aušros Uldukienės* antrosios eilėraščių knygos „*Spalvų išlydėtoja*“ sutiktuvės. Dalyvavo knygos autorė A. Uldukienė, žurnalo „Naujoji Romuva“ vyriausiasis redaktorius filosofas, vertėjas Andrius Konickis, Kupiškio kultūros centro folkloro ansamblis „Kupkėmis“ (vad. Alma Pustovaitienė). A. Uldukienės knyga pristatyta ir Palėvenėlės bažnyčioje vykusioje šventėje „Palėvenėlės kultūros vasara“.

Spalio 31 d. pristatyta V. Jankausko leidžiamos serijos „Kupiškėnų biblioteka“ 16-oji knyga – *Prano Juozo Žilinsko „Kupiškėnai – Patagonijos kolonistai“*. Ši knyga praplečia serijos tematiką – tai pasakojimas apie kupiškėnus, gyvenusius tolimojoje Argentinoje, patyrusius daug vargo, nelaimių, įvairių išbandymų, bet vis tik išgyvenusius. Renginyje dalyvavo autorius, habilituotas technologijos mokslų daktaras, profesorius P. J. Žilinskas, knygos redaktorė, humanitarinių mokslų daktarė Vida Žilinskienė, žurnalistas, keliautojas Kupiškio viešosios bibliotekos globėjas Vytautas Radzevičius, aktorius Romas Gudas.

Lapkričio 16 d. vyko linksmas *pasibuvimas su 80-metį švenčiančiu kupiškėnu poetu Viliumi Baltrėnu*. Vakaro metu skambėjo ne tik eilėraščiai, bet poeto teksta parašytos dainos, kurias atliko kompozitorius, „Armonikos“ ansamblio vadovas Stasys Liupkevičius, chorvedys kretingiškis Aloyzas Žilys, Ingos Baniulienės vadovaujamas moterų duetas.

Lapkričio 23 d. aktorė *Doloresa Kazragytė pristatė naujausią knygą „Švytintis rūkas“*, ištraukas iš knygos skaitė autorė ir kunigas Justas Jasėnas.

• „Naktis bibliotekoje“

Kupiškio viešosios bibliotekos 80-mečiui ir atsisveikinimui su senuoju pastatu, prieš paliekant jį statybininkų valiai, skirtas vakaras, vykęs kovo 31 d., sulaukė didelio kupiškėnų dėmesio. Jame buvo daug įvairių veiklų, pašnekesių, parodų, muzikos ir šokių.

Bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, pristatęs svečius – Lietuvos Respublikos Seimo narį Joną Jarutį, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėją Jurgitą Trifeldienę – pažymėjo, kad bibliotekos pastatas neatsiejamas nuo miestelio aplinkos. Šiuos žodžius patvirtino demonstruotos skaidrės, kuriose Kupiškio prieškarinio vaizdai, šventiškai pasipuošę žmonės, kultūrinio gyvenimo akimirkos, šventės. Paskutinėje nuotraukoje – jau rekonstruotos bibliotekos vaizdas, palydėtas atsidūsėjimu: po kelių metų tai taps realybe...

Prisiminimais dalinosi buvęs ilgametis rajono kultūros skyriaus vedėjas Algimantas Jasaitis, buvusi bibliotekos direktorė Janina Širvinskienė, kultūros namams vadovavęs Kazys Stančikas, buvusi bibliotekos, vėliau kultūros namų darbuotoja Vanda Samulionienė, chorvedys Pranas Jankauskas, tautodailininkas Vytautas Jasinskas, kultūros namuose dirbęs ir šokių vakaruose grojęs Alfredas Buška. Tam, kad visi geriau suprastų, kas, kur, kada ir kaip dirbo, surengta ekskursija, kurią vedė šiame pastate dirbęs K. Stančikas ir Laimutė Bernadickienė. Prie kiekvieno kabineto pritvirtinti užrašai bei nuotraukos liudijo ir priminė įvairiais dešimtmečiais čia dirbusius kultūros namų, muziejaus ir bibliotekos darbuotojus.

Veikė fotografijų parodos „Susitikimų akimirkos“ ir „Kupiškis ir jo kultūrinė aplinka. Prabėgę dešimtmečiai“. Virtualią parodą „Po vienu stogu: kultūros namai, biblioteka, muziejus“ galima peržiūrėti bibliotekos interneto svetainėje <http://kupiskiovb.lt/>. Parodose eksponuojamos fotografijos iš Kupiškio viešosios bibliotekos ir etnografijos muziejaus fondų, asmeninių kupiškėnų albumų.

Renginį pratęsė nuostabus koncertas, vykęs kitoje bibliotekos erdvėje – jau pradėtoje rekonstruoti renginių salėje, tiesiog ant neseniai išlieto betono. Saloninės muzikos programą „Pasiklydę dvaro šešėliuose“ atliko trio „Giocoso“: Raimonda Janutėnaitė (mecosopranas), Viktorija Zabrodaitė (fleita), Nijolė Baranauskaitė (fortepijonas). Kupiškio kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro studija (rež. Vilija Morkūnaitė) parodė programą „Teatriniai dalykėliai“. Savo kūrybą skaitė kartu su biblioteka po vienu stogu gyvuojančio literatų klubo „Lėvens balsai“ nariai. Paskutinė renginio dalis vėl vyko ten, kur ir prasidėjo – Parodų salėje, kuri kažkada buvo ir šokių salė. Muzikantams užgrojus valsą, kelios poros tuoj pasileido šokti – visai kaip kadaise, prieš keletą dešimtmečių. Buvo ir muzikinė mįslė, ir loterija, ir kitokių smagių akimirkų. Svečiams ir programos dalyviams kaip simboliai įteikti originalūs suvenyrai – lentelės su senojo Kupiškio viešosios bibliotekos pastato atvaizdu.

• Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė „#tuesibiblioteka“ (balandžio 24-30 d.)

Septynioliktają bibliotekų savaitę pradėjo Kupos pradinės mokyklos tautinių šokių kolektyvo šokėjai (mokytojos Dalia Senvaitienė ir Dalia Kaktienė) – jie savo puikiais tautiniais drabužiais priminė mums, kad šie metai yra skirti tautiniam kostiumui. Didelio skaitytojų dėmesio sulaukė balandžio 25 d. vykęs susitikimas su žurnaliste *Inga Liutkevičiene* ir jos naujos knygos „*15 metų su Galina Dauguvietyte: Kas liko*

nutylėta“ pristatymas. Balandžio 27 d. kupiškėnai buvo pakviesti į *popietę „Reformacijai 500 metų“*, kurioje dalyvavo Biržų evangelikų liuteronų bažnyčios kunigas Juozas Mišeikis.

Balandžio 28-ąją Kupiškio rajono bibliotekininkai skyrė kultūrinei savišvietai – dalyvavo *išvykoje į Kauną*, kurios metu apsilankė Pažaislio vienuolyne, Maironio lietuvių literatūros muziejuje.

Kaip ir kiekvienais metais lankytojai buvo kviečiami paskirti bibliotekai 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, dovanoti bibliotekai naujų knygų, keistis asmeninėmis jau perskaitytomis knygomis, paliekant jas mainų lentynoje „Dalinkimės“, įsigyti nemokamą LIBIS bilietą. Lankytojams buvo teikiamos konsultacijos e. bankininkystės, e.deklaravimo, naudojimosi elektroniniu katalogu ir kitais aktualiais klausimais.

• *„Poezijos pavasario aidai Kupiškyje“*

Tradicinė, jau šeštoji, poezijos šventė vyko birželio 10 d. Palėvenės vienuolyno svirne. Šį kartą ji buvo skirta Noriūnuose, visai netoli Palėvenės, gimusių poetų Vytauto Rudoko ir Valdemaro Kukulo atminimui. Dalyvavo V. Rudoko sesuo Danutė Stanikienė, V. Kukulo našlė Deimantė Kukulienė, buvusi auklėtoja Pulcherija Jasaitienė ir buvę klasės draugai, poetas Vilius Baltėnas, aktorius Romas Gudas, Anykščių, Biržų, Jonavos, Kupiškio, Pakruojų, Pasvalio, Rokiškio rajonų literatai, dainavo Palėvenės bažnyčios vargonininkė Gintautė Bakanavičienė. Toliausia viešnia – daug metų Klaipėdoje gyvenanti skapiškėnė Gerda Jankevičiūtė. Šventės svečiams surengta ekskursija po Palėvenės dominikonų vienuolyną ir bažnyčią, padėta gėlių ant poeto V. Rudoko kapo Palėvenės kapinėse.

• *Šimtmečio kupiškėnų pagerbimo šventė*

Baigiamasis projekto „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ renginys vyko gruodžio 15 d. Kupiškio kultūros centre. Daugelio išrinktų jau nebėra gyvųjų tarpe, o iš mūsų amžininkų į renginį atvyko devyni. Renginio vedėja Vilija Morkūnaitė, pasitelkdama vaizdo medžiagą, pasakojo apie amžinybėje besiilsinčius žymiuosius kupiškėnus, o atvykusius į pagerbimą, kvietė pokalbiui. Scenoje ant raudono minkštasuolio prisėdo humanitarinių mokslų daktarė, „Kupiškėnų žodyno“ sudarytoja Klementina Vosyltė, dailėtyrininkas Vidmantas Jankauskas, Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo akto signataras Leonas Apšega, Kupiškio miestą savitomis skulptūromis papuošęs menininkas Henrikas Orakauskas, olimpinis ir pasaulio čempionas Virgilijus Alekna, sakęs, kad visada didžiuojasi Kupiškiumi, ir, kad kirtus rajono ribą, širdis ima plakti kupiškėnišku ritmu. Visi šie žmonės pagerbti projekto rengėjų dovanomis – Kupiškio herbo spalvų gėlių kompozicijomis ir lino staltiesėmis su dailiai išsiuvinėtu užrašu „Atkurtai Lietuvai – 100 / Šimtmečio kupiškėnas“, kaip žmonės vienijančiu simboliu: susėdę prie stalo niekada nebūsime vieni... Įteiktos ir rajono savivaldybės dovanos. Pristačius dvidešimtuką, į sceną pakviesti dar keli kupiškėnai, taip pat garsinantys Kupiškį ir rinkimuose gavę nemažai balsų: agronomas ir kultūros žymūnas, buvęs Lietuvos Respublikos Seimo narys Albinas Vaižmužis, kraštotyrininkės Kazimiera Danutė Sokienė ir Marijona Tamošiūnienė, Skapiškio mėgėjų teatro „Stebulė“ režisierė Vita Vadoklytė.

Renginio dalyvius sveikino rajono savivaldybės mero pavaduotojas Aurimas Martinka, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja Jurgita Trifeldienė, perskaičiusi mero Dainiaus Bardausko sveikinimą šimtuko nominantams, už sėkmingą projektą dėkojo viešajai bibliotekai. Sveikino Lietuvos Respublikos Seimo narys Audrys Šimas, Vilniaus kupiškėnų klubo prezidentas Vilius Bartulis pakvietė panašų renginį vasario mėnesį organizuoti Vilniaus mokytojų namuose, kur renkasi kupiškėnų klubas. Jaukų muzikinį foną sukūrė Kupiškio kultūros centro moterų vokalinis duetas „Duo“ ir „Stilingos muzikos trio“ iš Panevėžio. Šimtmečio kupiškėnai įsamžino istorinėje nuotraukoje. Kiekvienas tą vakarą į kultūros centrą atėjęs atminimui gavo po leidinuką su žymiųjų kupiškėnų portretų galerija ir trumpomis jų biografijomis. Susirinkusieji domėjosi ir su Šimtmečio kupiškėnų rinkimų rezultatais supažindinančia paroda.

Apie šį projektą taip pat skaitykite skyriuje „VIII. Dalyvavimas programose, projektuose“.

• *Nauja veikla – popietės Skaitytojų kampelyje*

Nuo rudens prie Kupiškio VB Lankytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkės Ritos Senvaitienės iniciatyva veikia Skaitytojų kampelis, kuriame knygų mylėtojai (apie 15-20 vidutinio ir vyresnio amžiaus įvairių profesijų žmonių), renkasi į pašnekesius apie perskaitytas knygas. Tokie knygų mylėtojų susitikimai yra savotiškas savęs tobulinimas, tai pokalbiai – atviri, nuoširdūs, smarkiai nutolę nuo sauso akademinio kalbėjimo, mokymasis tolerancijos kito nuomonei ir galimybė išsakyti savąją, pažintis su bibliotekoje naujai gautomis knygomis. Džiugu, kad šio sambūrio veikla susidomi vis daugiau kupiškėnų ir noriai prie jo prisijungia.

Pirmas susitikimas vyko spalio 25 d., nutarta rinktis vieną kartą per mėnesį, trečią arba ketvirtą trečiadienį. Skaitytojų kampelio vadove išrinkta Edita Petrulienė. Tą kartą dalintasi mintimis apie skaitomas knygas, L. Matiukaitė kalbėjo apie naujai išleistą ir greitai laiku viešojoje bibliotekoje pristatomą Prano Juozo Žilinsko knygą „Kupiškėnai – Patagonijos kolonistai“.

Lapkričio 22 d., antrojo susitikimo Skaitytojų kampelyje metu, kalbėta apie Rimanto Kmitos knygą „Pietinia kronikas“. Šis Metų knygos rinkimuose dalyvaujantis romanas sulaukė daug įvairių nuomonių ir atsiliepimų: vienos skaitytojos nebaigė jo skaityti, nes rado įdomesnių knygų, kitas kaip tik patraukė knygos originalumas, šiaurietiška šnektą ir prisimintas vaizduojamas knygoje laikotarpis. Gruodžio 20 d. diskutuota apie mėnesio knygą – Nobelio premijos laureato Kazuo Ishiguro romaną „Dienos likučiai“, o sausio mėnesį pasirinkta skaityti Pauliaus Kovo knygą „Gyvenimas audroje“.

• **Kupiškio diena Panevėžyje**

Gražia tradicija tapo Aukštaitijos rajonų dienos Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje. Gruodžio 5 d. tokį renginį buvo pasiūlyta organizuoti Kupiškio viešajai bibliotekai, kurio metu pristatytas turtingas krašto kultūros paveldas, jo unikalumas, supažindinta su įdomiais nūdienos darbais, gražia bendruomene. Šventės dalyvius sveikino apskrities VB direktoriaus pavaduotoja Genovaitė Astrauskienė, Kupiškio rajono mero pavaduotojas Aurimas Martinka, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja Jurgita Trifeldienė, Panevėžio miesto mero pavaduotojas Petras Luomanas.

Pranešimus skaitė Kupiškio etnografijos muziejaus muziejininkės Kristina Jokimienė („Kupiškėnų kraštas ir tarmė“), Giedrė Zuožienė („Seserų Glemžaičių rinkinys Kupiškio etnografijos muziejuje: katalogo pristatymas“) ir Aušra Jonušytė („Žydų materialus ir kultūrinis palikimas Kupiškyje“), Kupiškio kultūros centro etnografė Alma Pustovaitienė („Senovinės kupiškėnų vestuvės“ – ar jos taps UNESCO nematerialus paveldo saugoma vertybe?“), viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus („Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka šiandien“ ir „Prabylanti krašto istorija“), Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė pristatė Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui skirtą projektą „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ ir Šimtmečio kupiškėnų rinkimų rezultatams skirtą parodą. Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus lėlių teatras „Rygailio“ parodė spektaklį „Kėp lopa aglalį kirto“ (mokyt. Dalia Kaktienė), demonstruotas filmas „Vesėlios anoj šaly“ (rež. Vilija Morkūnaitė), koncertavo armonikieriai Edvardas Kareiva ir Alfredas Buška, veikė Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų bažnyčios 100-mečiui skirta fotografijų paroda, A. Venckaus tapybos darbų paroda, buvo eksponuojami naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą, vyko sūrių degustacija.

• **Metų knygos rinkimai**

Vasario 1 d. bibliotekos Meno ir muzikos skaitykloje bibliotekos lankytojai ir darbuotojai **rinko 2016 Metų knygą suaugusiųjų kategorijoje**. Kiekvienas galėjo balsuoti iš viena iš šių knygų: Eugenijaus Ališankos esė knyga „Empedoklio batas“, Danutės Kalinauskaitės novelių rinkinį „Skersvėjų namai“, Kęstučio Navako romaną „Vyno kopija“, Violetos Palčinskaitės atsiminimų knygą „Atminties babilonai arba aš vejuos vasarą“, Rolando Rastausko esė ir kitų tekstų knygą „Trečias tomas“. Metų knyga išrinkta V. Palčinskaitės „Atminties babilonai, arba aš vejuosi vasarą“.

Spalio 26 d. bibliotekos lankytojams ir Trečiojo amžiaus universiteto klausytojams pristatyti **2017 metų knygų rinkimų penketukai suaugusiųjų bei poezijos kategorijose**. Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja Janina Širvinskienė apibūdino rinkimuose dalyvaujančias knygas, parašytas lietuvių autorių ir išleistas nuo 2016 m. rugsėjo 1 d iki 2017 m. rugpjūčio 31 d.: Daivos Čepauskaitės pjesių rinkinį „Aš tave užmiršau“, Rimanto Kmitos šiaurietiškos tarmės parašytą romaną „Pietinia kronikas“, Undinės Radzevičiūtės istorinį romaną „Kraujas mėlynas“, Mindaugo Kvietkausko eseistikos tekstus „Uosto fuga“, Tomo Vaisetos romaną „Orfėjas, kelionė pirmyn ir atgal“. Poezijos kategorijoje nominuotos ir skaitytojų dėmesio laukia Gyčio Norvilo „Grimzdimas“, Rimvydo Stankevičiaus „Šermuonėlių mantija“, Vytauto Stankaus „Skrudžių skandinimas“, Tomo Venclovos „Eumenidžių giraitė“ ir Agnės Žagrakalytės „Štai“.

• **Parodų pristatymai netradicinėse erdvėse**

Jau pradėtame rekonstruoti senajame bibliotekos pastate vasario 17 d. atidaryta 15-oji meno darbų paroda „**Kūrybos erdvės. 2017**“, kurios tema „Ko žodžiais nepasakysi“. Tradicinė paroda prasidėjo netradiciškai – kūrybinius darbus multimedijos pagalba pristatė ir komentavo Kupiškio VB direktorius bei vienas iš šios parodos dalyvių Algirdas Venckus. Eksponuoti Rimos Kalinkienės, Jolantos Knizikevičienės, Ritos Laskauskienės, Vilės Leščinskienės, Linos Riaubienės, Audronės Užtupienės, Genios Vaičiškauskienės, Algirdo Venckaus ir Lenos Zinienės kūrybiniai darbai. Parodos atidarymui labai pritiko nedidelis koncertas, kurį surengė II tarptautinio akordeonistų konkurso „Liepsnojančys akordeonai 2017“ dalyviai iš Vilniaus ir Kupiškio. Tikimės, kad „Kūrybos erdvės“ išliks, tik bus eksponuojamos kitose erdvėse.

Spalio 12 d. kupiškėnai buvo pakviesti į buvusių kareivinių pastatą, kur **vyko dviejų skulptorių parodos pristatymas: Juozo Kėdainio „Kūrybinis procesas iš arti: nuo eskizo iki kūrinio“** (iš Kupiškio etnografijos muziejaus fondų ir Audriaus Lauciaus asmeninio rinkinio) ir jauno kupiškėno **menininko Audriaus Lauciaus**

„Kinetinis impulsas: šalia tradicijos – krypties ieškojimai“. Grojo Kupiškio meno mokyklos mokiniai (mokyt. Irma Paurienė ir Genovaitė Bartaševičienė).

• ***Draugystė tęsiasi***

Kupiškio viešoji biblioteka bendradarbiauja su Vilniaus kupiškėnų klubu (prezidentas Vilius Bartulis), kiekvienais metais kartu organizuoja po keletą renginių. Vilniaus kupiškėnai kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį renkasi Vilniaus mokytojų namų svetainėje.

Balandžio 2 d. čia vyko *monografijos „Kupiškis: naujausi lokaliniai moksliniai tyrimai“* (sud. Aušra Jonušytė) pristatymas, kuriame dalyvavo ir Kupiškio VB darbuotojos, parašiusios monografijai straipsnius: buvusi Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė („Ugniagesiai ir jų veikla Kupiškio krašte (Iš priešgaisrinės tarnybos istorijos)“ ir tuo metu direktoriaus pavaduotoja dirbusi Lina Matiukaitė („Kupiškio krašto bibliotekų istorijos fragmentai“).

Gruodžio 3 d. klubo prašymu L. Matiukaitė parengė *Uršulės Tamošiūnaitės (1847-1906)*, pirmosios moters poetės, rašiusios lietuvių kalba, 170-osioms gimimo metinėms skirtą popietę, pristatė jos savitą kūrybą. Kupiškėnų tarpe parašytų eilėraščių paskaitė Danutė Petrušauskienė.

• ***Popietės Kupiškio Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) Literatūros fakulteto klausytojams***

Kraštotyros ir edukacijos skyriuje jos vyksta kiekvieno mėnesio antrą ir ketvirtą antradienį. Skyriaus darbuotojos talkina fakulteto vadovei Laimutei Vinciūnaitei ruošiant popietes, parenka informacijos, vaizdo medžiagos, garso įrašų. Užsiėmimai buvo skirti poetų Kazio Bradūno, Bernardo Brazdžionio, Ramutės Girkontaitės, Eugenijaus Matuzevičiaus, Uršulės Tamošiūnaitės, Karolinos Praniauskaitės, Viktoro Rudžiansko, Marinos Cvetajevos, rašytojų Ievos Simonaitytės, Šatrijos Raganos, Gintarės Adomaitytės, Jurgio Kunčino ir kt. kūrybai.

• ***Kiti renginiai, šventės ir akcijos***

Sausio 13 d. biblioteka dalyvavo *Laisvės gynėjų dienai skirtoje pilietinėje akcijoje*, pristatyta spaudos apie Sausio 13-osios įvykius apžvalga, dalintasi prisiminimais, languose uždegtos atminimo žvakutės.

Vasario 15 d. vyko parodos „*Vasario 16-osios Lietuva – spauda, dokumentai, fotografijos ir laiškai*“ iš Kupiškio viešosios bibliotekos fondų ir asmeninio Algirdo Venckaus archyvo pristatymas. Susirinkusieji iš klausė rajono mero Dainiaus Bardausko sveikinimo žodį ir vaizdo medžiaga bei įdomiais komentarais papildytą parodos sumanytojo pasakojimą. Iliustruodami ištraukomis iš dokumentų, laiškų, prozos ir poezijos kūrinių, ekspoziciją pristatyti padėjo ir kiti bibliotekos darbuotojai.

Vasario 24 d. Kupiškio VB ir 11 padalinių buvo rašomas *Nacionalinis diktantas*: VB rašė 5 žmonės, padaliniuose – 63. Džiugu, kad viešosios bibliotekos darbuotoja Rūta Vilkenė labai gerai parašė Alvydo Šlepiko tekstą „Bedugnė“ ir pateko į diktanto finalą Vilniuje.

Rugsėjo 26 d. vykusio literatūrinė *valandėlė „Prozos baruose“* buvo skirta Vytauto Bubnio 85-osioms gimimo metinėms, prisiminti kai kurie rašytojo kūriniai bei pagal juos pastatyti kino filmai.

Spalio 18 d. organizuota *Pasaulinei baltosios lazdelės dienai (spalio 15-jai) skirta popietė*. Dalyvavo svečiai iš Panevėžio: Lietuvos aklųjų bibliotekos Panevėžio padalinio vyr. bibliotekininkė Nijolė Bielinskienė, literatė Aušrinė Audickė, dainų autorius ir atlikėjas Arvydas Markevičius. Taip pat dalyvavo ir Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio filialo vadovė Kristina Malinauskienė.

Gruodžio 12 d. *paskaitą „Kas lemia žmonių sveikatą“* skaitė tarptautinės korporacijos „Tiens“ atstovė, viešnia iš Šiaulių Kristina Misiuvienė.

Pastaba: Visų VB bei padalinių renginių aprašymai ir nuotraukos yra svetainės www.kupiskiovb.lt rubrikose „Įvykė renginiai“, „Naujienos“ ir „Vaikų erdvė“.

2. Padalinių žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems

Subačiaus miesto padalinys organizavo „Metų knygos – 2016“ rinkimus, kurių metu skaitytojai išrinko jiems labiausiai patikusią knygą – Violetos Palčinskaitės „Atminties babilonai, arba aš vejuosi vasarą“. Vasario 16-osios minėjimas surengtas bendradarbiaujant su Subačiaus kultūros namais ir gimnazija. Jo metu buvo skaitoma poezija, muzikinius kūrinius atliko meno kolektyvai, moksleiviai, veikė mokinių piešinių, knygų ir spaudinių parodos.

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu, balandžio 27 d. minėta Medicinos darbuotojų diena. Kelinti metai iš eilės pagerbiami miestelio ambulatorijoje dirbę ir šiuo metu tebedirbantys medikai. Namuose aplankyta buvusi ilgametė medikė, bibliotekos rėmėja Emilija Grybauskienė. Įpusėjus vasarai bibliotekoje pristatyta kraštiečių, literatų klubo „Lėvens balsai“ narės, trijų knygų autorės Birutės Zaborskytės-Jasinskienės poezijos knyga „Bėgantis laikas“. Autorę sveikino jaunystės, klasės draugai, žurnalistų sąjungos

narys Antanas Kubilius. Rengiant pristatymą bibliotekininkei aktyviai talkino projekto „Atrask save“ savanorė Ingrida Žurauskienė.

Adomynės padalinys paminėti rašytojos Ievos Simonaitytės metai, skirti rašytojos 120 metų jubiliejui – vyko popietė „Pamario krašto metraštininkė“. Balandžio 26 d. organizuotas pokalbis „Aukštaitijos tautinis kostiumas“, skirtas Lietuvos tautinio kostiumo metams pažymėti. Minėti Piliakalnių metai, skaitytojai supažindinti su archyviai bibliotekos esančių Bugailiškių ir Druskių piliakalnių istorija, prarastas pokalbis su skaitytojais „Kokios bibliotekos šiandien reikia?“.

Alizavos padalinys drauge su Kupiškio kultūros centro (KKC) Alizavos padaliniu, mokykla ir bendruomene minėjo vasario 16-ąją: pristatyta dokumentų paroda, vyko Alizavos emblemos – miestelį geriausiai atspindinčio simbolio rinkimai. Rugsėjo mėn. bibliotekoje pristatytas projektas „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“, vadovė Kupiškio VB direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė. Adventiniu laikotarpiu organizuotas edukacinis renginys „Kad Advento vakarai neprailgtų...“. Nerti rankines moteris mokė Jūratė Balčiūnienė iš Lailūnų kaimo Rokiškio raj., patirtimi, kaip gaminti gultus naminiams gyvūnams iš antrinių žaliavų, pasidalino Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė Roma Bugailiškienė.

Antašavos padalinys Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu organizavo renginį „Antrinams atliekoms – antrasis gyvenimas“, iš senų žurnalų buvo pinami krepšeliai. Gegužės mėnesį bendradarbiaujant su KKC Antašavos laisvalaikio salės, mokyklos-daugiafunkcio centro darbuotojais ir Kupiškio etnografijos muziejumi, poezijos ir meno mylėtojai buvo pakviesti į popietę „Kūrybos paukštė aplankė mane“. Jos metu pristatyta paroda „Menas – gyvenimo šviesa“, skirta dailininkės Marcės Katiliūtės atminimui. Renginyje dalyvavo biografinės apybraižos „Trumpas žydėjimas“ apie dailininkę autorius Juozas Brazauskas, menininkės dukterėčia Romualda Stovolos. Kalėdinius eglutės žaisliukus iš šiaudų gamino ir senovinio namų puošybos meno bibliotekos lankytojai mokėsi kūrybinėse dirbtuvėse „Kalėdų belaukiant“.

Juodpėnų padalinys renginius organizuoja su kaimo bendruomene ir KKC Juodpėnų laisvalaikio sale – taip gimsta kokybiški, gausesnį žmonių būrį pritraukiantys renginiai. Metai pradėti kraštiečio V. Dubrindžio 130-ųjų gimimo metinių minėjimu „... aš visur juodpėnietis“. Prisiminimais apie prieštarai vertintą žmogų, kažkada vadintą tiesiog „amerikonu“, dalinosi giminaičiai ir jį prisimenantys juodpėniečiai.

Penktus metus iš eilės, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu, skaitytojai kviečiami į skaitymus netradicinėse erdvėse. Šių metų tema „Angelai“. Neatsitiktinai pasirinkta vieta skaitymams – kaime stovinti R. Vizbaro to paties pavadinimo skulptūra. Po jų renginys persikėlė į laisvalaikio salę, kur vyko edukacinė pamokėlė – iš kartoninių vienkartinį lėkščių gaminti angeliukai.

Bendradarbiaujant su minėtomis įstaigomis biblioteka rengė Motinos dienos minėjimą „Miela mama, prisėsk šalia“, kasmetę vasaros šventę „Po liepą“, prisidėjo prie Valstybės dienos minėjimo. Netradiciškai paminėtas bibliotekos 65-metis. Jubiliejinės savaitės metu lankytojai buvo kviečiami įsiamžinti prie jubiliejinės bibliotekos sienelės, rašė laiškus su pasiūlymais ir linkėjimais bibliotekai. Metų renginys – Giedrutės Murnikovienės poezijos knygos „Vėjo mylimoji“ pristatymas.

Laičių padalinys renginius organizuoja kartu su KKC Laičių laisvalaikio sale. Vyko prisiminimų popietė „Atmintis gyva, nes liudija“, popietė-aptarimas „Poezija – tai gyvenimo atkarpos“, skirta metų knygos rinkimams. Organizutas edukacinis renginys „Antrinams atliekoms – antras gyvenimas“. Biblioteka dalyvavo tradicinėje Skapiškio seniūnijos „Užgavėnių šventėje“.

Lukonių padalinys naujus veiklos metus pradėjo popietė, skirta Laisvės gynėjų dienai „Istorijos pamoka. 1991-01-13“. Prisiminimais dalinosi tragiškų sausio 13-osios įvykių liudininkai. Minėjimas „Dainų vainiką Lietuvai nupyniau“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo dienai paminėti, šventinė popietė „Žydėjime kaip gėlės“ – Tarptautinei Moters dienai, nepamiršta paminėti ir Motinos diena. Bibliotekininkė prisidėjo organizuojant tradicinę kaimo šventę „Sveikas, kaimynėli – 2017“, romansų bei poezijos popietę „Rudeniui ir tau“, adventinę – edukacinę popietę „Tylus laukimas“. Bibliotekoje vyko Metų knygos rinkimai. Rengdama renginius bibliotekininkė bendradarbiauja su KKC Lukonių laisvalaikio sale.

Naivių padalinys organizuodamas renginius minėjo Laisvės gynėjų dieną, Saugaus interneto dieną, vasario 16-ąją popietė „Graži Tu, mano brangi Tėvyne“, kovo 8-ąją, pastarosios metu vyko ir viktorina „Tik vyrams“ (apie moteris). Nacionalinės bibliotekų savaitės metu organizuota kūrybinė popietė „Gyvenimas kūryboje“, pristatytos dvi meniškos sielos moterys – Giedrutė Murnikovienė ir Onutė Jėckienė. Prisidėjo rengiant bendruomenės 15-os metų jubiliejinį renginį „Penkiolika sėkmės žingsnių“ ir moterų vokalio ansamblio „Obelėlė“ kūrybinės veiklos 30-metį. Piliakalnių metai minėti ant Kerelių piliakalnio, o bibliotekoje pristatyta naiviečio Dariaus Žibaičio medžio dirbinių paroda „Prakalbintas medis“.

Praėjusiais metais pasiteisinęs Adventinių renginių ciklas savo gražią tradiciją tęsė ir 2017 m. Organizuotos keturios teminės popietės.

Noriūnų padalinys surengė dokumentinio-vaizdinio filmo apie Salamiesčio krašto partizanų būrio vadą Albiną Tindžiulį „Aviacijos kapitonas Albinas-Tindžiulis-Dėdė“ peržiūrą. Prisiminimais apie atliktą

didžiulį darbą dalinosi Kupiškio kultūros centro režisierė Vilija Morkūnaitė, A. Tindžiulio vaidmens atlikėjas Kazys Stančikas.

Bendradarbiaujant su Noriūnų seniūnijos socialine darbuotoja J. Montvydiene organizuotos kūrybinės dirbtuvės moterims iš socialinės rizikos šeimų. Kvislingo technika gaminti atvirukus mokė Zita Markevičienė. Šios grupės šeimoms organizuota popietė, skirta Šeimos dienai paminėti. Kartu su KKC Noriūnų laisvalaikio salės darbuotoja organizuotas „Mergvakaris“ apie mergvakario šventimo tradicijas.

Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte aktyviausios skaitytojos rinkosi į popietę „Kryžiažodžių pasaulyje“, su užsidedimu sprendė kryžiažodžius, lenktyniavo, kas greičiau išspręs. Bibliotekoje organizuotas pokalbis apie geriausias metų knygas „Ir kuri gi ta geriausioji“, išrinkta labiausiai patikusi knyga. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu pristatyta Palėvenėlės kaimo gyventojos Vilės Leščinskienės kūrybos darbų paroda „Pavasario dvelksmas“.

Palėvenėlės bažnyčioje vyko keletas literatūrinių renginių: susitikimas su poete Violeta Palčinskaite ir jos knygos „Atminties babilonai arba aš vejuosi vasarą“ pristatymas bei Kupiškio literatės Aušros Uldukienės poezijos rinkinio „Spalvų išlydėtoja“ pristatymas. Jų iniciatorius kunigas Justas Jasėnas, renginių sklaida rūpinosi bibliotekininkė. Lapkričio mėnesį bibliotekininkė kvietė lankytojus į susitikimą su aktore, knygų autore Doloresa Kazragyte. Ji Palėvenėlėje lankėsi taip pat kunigo J. Jasėno kvietimu.

Ketvirtus metus iš eilės moterys renkasi į biblioteką pinti adventinių vainikų, kuriais paskui puošia bažnyčią ir savo namus.

Rudilių padalinys organizavo „Protų mūši“, kuriame dalyvavo Bendruomeninių šeimos namų „Tėvų klubas“ nariai. Liepos 8 d. vyko kraštiečių susitikimas „Atkočiškių kraštas – mano gimtinė“, kuris prasidėjo šv. mišiomis Palėvenės šv. Domininko bažnyčioje, buvo atidengtas akmuo-kaimo kryžius, o šventės tęsinys vyko Rudilių Jono Laužiko daugiafunkciame centre. Lapkričio mėnesį vyko Šiaurės šalių bibliotekų savaitės skaitymai suaugusiems, skaityta ištrauka iš Ullos–Lenos Lundberg knygos „Ledas“. Metų pabaigoje pristatyta Giedrutės Giedrytės-Murnikovienės poezijos knyga „Vėjo mylimoji“.

Salamiesčio padalinys kartu su vietos bendruomene organizavo Salamiesčio bendruomenės 15-os metų jubiliejaus šventę, o kartu su KKC Salamiesčio padaliniu – kapelos „Dvaras“ kūrybinės veiklos 40-ies metų jubiliejų. Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu Salamiesčio bibliotekos aptarnaujamame Bakšėnų knygų išdavimo punkte organizuota Žodžio ir muzikos šventė „Keliasi žemė ryto skambėjime“, skirta pavasariui ir artėjančiai Motinos dienai paminėti. Gegužės mėnesį pristatyta buvusios ilgametės Salamiesčio mokyklos direktorės Aldonos Janilionienės atsiminimų knyga „Laiko žingsniai“.

Skapiškio padalinyje vyko saugaus interneto dienos skirtas renginys tėveliams. Balandžio mėn. biblioteka sulaukė kolegių iš Biržų rajono, praveista pažintinė ekskursija po Skapiškio apylinkes.

Šepetos padalinys kvietė gyventojus kartu minėti kovo 11-ąją edukacinėje popietėje „Kuriame Lietuvai, linkime Lietuvai, skaitome Lietuvai“, o Motinos diena minėta muzikos ir poezijos popietėje „Visos gėlės Tau, Mama“, kurios metu buvo pagerbtos mamos ir močiutės. Įpusėjus rudeniiui LŪD Šepetos skyriaus „Skalsa“ pirmininkė Gražutė Valaitienė ir bibliotekininkė sutarė kas mėnesį vyksiančius moterų susirinkimus pajavairinti edukacijų valandėlėmis. Įvyko 3 edukacinės pamokėlės „Atrask save iš naujo“. Moterys mokėsi pinti iš laikraščių, išbandė dekupažo techniką, iš žurnalų lankstė eglutes.

Šimonių padalinys organizavo didelį susidomėjimą sukėlusį „Protų mūši“, kuriame dalyvavo 4 komandos. Bibliotekininkė prisidėjo organizuojant miestelio „Šeimos dieną“, veikė kūrybinės dirbtuvės, lankytojai mokėsi pinti draugystės apyrankes ir pasipuošti veidus piešiniais.

Virbališkių padalinys organizavo edukacinį užsiėmimą, skirtą susipažinimui su vėlimo technika. Dalyviai gavo ne tik praktinių patarimų, bet parsinešė namo ir savo rankomis nuveltą darbėlį. Gegužės mėnesį minėtos aktorės Unės Babickaitės-Graičiūnienės 120-osios gimimo metinės, dalyvavo aktorė Virginija Kochanskytė. Spalio mėnesį Kupiškio seniūnijos bendruomenių atstovai rinkosi į vakaronę „Buvo gera gospadinė“. Prisistatė bendruomenės, varžėsi gospadinės, skambėjo saviveiklininkų atliekamos melodijos. Metams baigiantis organizuotos kūrybinės dirbtuvės „Vai atvažiuoja šventa Kalėda“, kurias vedė floristė Gema Ivanauskaitė.

3. Dokumentų parodos VB ir padaliniuose

Bibliotekose eksponuojamas parodas galima suskirstyti į keletą grupių: 1) personalinės, skirtos rašytojų, ir kitų žymių žmonių jubiliejams; 2) teminės, skirtos valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, Ievos Simonaitytės, Piliakalnių metams, negrožinės literatūros sklaidai; 3) kraštotyrinės. Pagal formą – tradicinės ir virtualios, pagal dokumentų rūšis – spaudinių, rankraščių ir kūrybinių darbų.

Palyginti su ankstesniais metais, parodų skaičius viešojoje bibliotekoje sumažėjo, nes sumažėjo eksponavimui skirtos erdvės.

- **Viešojoje bibliotekoje**, dar senosiose patalpose veikė dokumentų parodos „Išskridę sugrįžti į gimtinę“ (Jurgiui Usinavičiui 85 m.), „Draugauja miestai, draugauja valstybės“, „Teatro ir kino legenda Regimantas Adomaitis“, „Be grimo“ (Reginai Varnaitei – 90 m.), „Vasario 16-osios Lietuva – spauda, dokumentai, fotografijos ir laišškai“. Minint Kupiškio viešosios bibliotekos 80-metį kovo-balandžio mėnesiais eksponuotos fotografijų parodos „Susitikimų akimirkos“ ir „Kupiškis ir jo kultūrinė aplinka. Prabėgę dešimtmečiai“. Vyresn. bibliografės J. Pipynienės parengta virtuli paroda „Po vienu stogu: kultūros namai, biblioteka, muziejus“ taip pat skirta bibliotekos jubiliejui.

Jau laikinose bibliotekos patalpose veikė tik keletas parodų: „Prozos baruose“ (Vytautui Bubniui – 85 m.), „Žodžio spalvos“ (neregijų kūryba), „Metų knyga 2017“.

Mobili paroda „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ gruodžio 5 d. eksponuota Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, gruodžio 15-25 d. – Kupiškio kultūros centre. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus parengta paroda („Atmintyje sausio 13-osios įvykiai“) veikė Laičių KP.

- **Padaliniai** parengė vidutiniškai po 16 spaudinių ir kitų dokumentų parodų: vienos bibliotekose jų būta nuo 20 iki 27 (Subačiuje, Alizavoje, Rudiliuose, Virbališkiuose), kitose tik po 4-11 (Antašavoje, Adomynėje, Palėvenėlėje, Laičiuose). Parodos buvo skirtos valstybinėms šventėms (Lietuvos valstybės atkūrimo diena, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena, Laisvės gynėjų diena), kalendorinėms šventėms, Lietuvos nacionalinei bibliotekų savaitei, Metų knygos rinkimams.

Parengta keletas teminių parodų: „Tautinis kostiumas – modernios valstybės simbolis. Praeitis ir nūdienu“ (Noriūnai), „Margas žodžių pasaulis“, „Atostogauti su knyga“, „Keliaukim po gimtąją šalį“ (Salamiestis) ir kt.

Vis populiareesnės lankytojų tarpe tampa kraštotyros tematikos parodos: Adomynėje – „Mylintys niekada nenusivilia“, skirta kunigo Kazimiero Barono 90 metų jubiliejui, Laičiuose – „Sunkus kelias namo“, skirta rašytojui Jurgiui Usinavičiui, Rudiliuose – „Nepakartojamu spalvų deriniu mums sekė šviesias pasakas“ (dailininkui Kaziui Šimoniui – 130 m.), Šimonyse – „Gražioji gamta“ (Šimonių apylinkių fotografijos), Lukonyse – „Povilo Šilo gyvenimo vingiais“, „Nuskubėjusių metų aidai“, skirta literatės I. Vidugirytės-Naktinienės 80-mečiui, „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“, Virbališkiuose – literatūros paroda skirta kraštiečio, fizinių mokslų daktaro Liudviko Augulio 65-osioms gimimo metinėms.

Daug parodų buvo skirta įžymių rašytojų, kultūros ir visuomenės veikėjų jubiliejams, jų kūrybai bei veiklai. Dažniausiai minėtos gimimo sukaktys: Ievai Simonaitytei – 120 m., Šatrijos Raganai – 140 m., Kazimierui Sajai – 85 m., Eugenijui Matuzevičiui – 100 m., Bernardui Brazdžioniui – 110 m., Algimantui Zurbai – 75 m., Vytautui Bubniui – 85 m., Jurgiui Usinavičiui – 85 m., Juditai Vaičiūnaitei – 80 m., Vytautui Landsbergiui – 85 m., Juozui Požerai – 90 m., Valdui Papieviui – 55 m., Petriui Skodžiui – 90 m.

4. Kūrybinių darbų ir meno parodos VB ir padaliniuose

- **Viešoji biblioteka**

Jau pradėtame rekonstruoti senajame bibliotekos pastate vasario-kovo mėn. veikė 15-oji meno darbų paroda „Kūrybos erdvės. 2017“, kurios tema „Ko žodžiais nepasakysi“.

Spalio-lapkričio mėnesiais buvusių kareivinių pastate, bibliotekai priklausančiose patalpose, vienu metu eksponuotos dvi parodos: skulptoriaus Juozo Kėdainio „Kūrybinis procesas iš arti: nuo eskizo iki kūrinio“ (iš Kupiškio etnografijos muziejaus fondų ir Audriaus Lauciaus asmeninio rinkinio) ir jauno kupiškėno menininko Audriaus Lauciaus „Kinetinis impulsas: šalia tradicijos – krypties ieškojimai“.

Lapkričio mėn. Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus salėje veikė profesionalios dailininkės Jurgos Baltrėnaitės-Sidabrienės akvarelių paroda „Su neužmirštamais kupiškėnų padangės vaizdais, spalvomis ir nuotaikomis“.

- **Kilnojamųjų parodų padaliniuose.** Antašavoje – fotografijų paroda „Neatrastas Kupiškis“, Naiviuose – „Pasivaikščiojimai po Kupiškio kraštą“ (V. Jankausko fotografijų paroda).

- **Padaliniai** rengė įvairių kūrybinių darbų parodas: Alizava – Audronės Užtupienės fotografijų paroda „Įamžintos akimirkos“, KKC Alizavos padalinio archyvinų nuotraukų albumas „Susibūrę nuo 1970 m.“, Romaldos Likienės paveikslų paroda „Priemenės paveikslėliai“, Juodpėnai – senų nuotraukų paroda „Moterys...“, rankų darbo angelų paroda „Jie gyvena kartu su mumis“, Naiviai – „Gėlės, kurios nevysta“ (O. Jėckienės rankdarbiai), „Prakalbintas medis“ (D. Žibaičio medžio dirbiniai), „Jausmas“ (Kupiškio mokyklos „Varpelis“ mokinių dailės darbai), Noriūnai – Vigitos Žiūkaitės kūrybiniai darbai, „Nepamirštama Baltijos kelio diena“ (R. Bimbirio fotografijos), Ievos Genės Kazlauskienės siuvinėti paveikslai, Palėvenėlė – „Pavasario dvelksmas“ (Vilės Leščinskienės darbai), „Mažų dygsniukų stebuklas“ (Danutės Ribokienės siuvinėti atvirukai), Salamiestis – Linos Kuodienės ir Karolinos Kuodytės siuvinėti paveikslėliai „Tūkstančiai dygsniukų“, Virbališkiai – Lailūnų kaimo bendruomenės moterų kūrybos darbai, Kristinos Gaidžiūnienės kūrybos darbai „Mano veltinis“ ir kt.

VI. DARBAS SU VARTOTOJ AIS VAIK AIS

1. Vartotojai ir lankytojai

● **Vartotojai.** Statistikos departamento duomenimis 2017 01 01 Kupiškio rajone gyveno 2213 vaikai iki 14 metų (2016 01 01 buvo 2328, sumažėjo 115). Rajono viešosiose bibliotekose skaito 1744 arba 78,8 % šio amžiaus vaikų. Bibliotekų paslaugomis naudojasi ir ne mūsų rajone gyvenamąją vietą deklaravę vaikai – tai pas senelius atostogaujantys anūakai, įvairių stovyklų dalyviai, kaimyniniuose rajonuose gyvenantys vaikai, o mokyklas lankantys Kupiškyje, Subačiuje ar Salamiestyje. Yra vaikų, kurie skaito ir viešojoje bibliotekoje, ir kuriame nors padalinyje. Vaikai sudaro 30,6 % visų rajono SVB vartotojų.

Lyginamoji 2016-2017 m. rodiklių analizė:

	Vartotojų skaičius		Skirtumas	Prieaugis / kritimas %	Apsilankymų skaičius		Skirtumas	Prieaugis / kritimas %	Lankomumas	
	2016 m.	2017 m.			2016 m.	2017 m.			2016 m.	2017 m.
VB	802	698	-104	-13,0	13705	10153	-3552	-25,9	17,1	14,5
MP	203	211	+8	+3,9	4947	3367	-1580	-31,9	24,4	15,9
KP	823	835	+12	+1,4	22218	17927	-4291	-19,3	27,0	21,5
SVB	1828	1744	-84	-4,6	40870	31447	-9423	-23,06	22,4	18,0

Vartotojų vaikų skaičius (1744) viešosiose bibliotekose, palyginti su 2016 m., sumažėjo 84 arba 4,6 %. Vaikų ženkliai sumažėjo VB, nes biblioteka kėlėsi į kitas patalpas ir kurį laiką neaptarnavo skaitytojų. Padaliniuose 20 vartotojų sutelkta daugiau. Adomynės ir Šimonių padaliniai rudenį buvo perkelti į mokyklų patalpas, todėl sulaukė daugiau naujai registruotų vartotojų. Salamiesčio mokykloje sumažinus klasių komplektų skaičių nukentėjo ir bibliotekos vartotojų skaičius (-10). Smagu, kad į bibliotekas užsuka ir atvykstantys atostogauti pas giminačius vaikai. Daugiausia vartotojų vaikų Noriūnuose (100), Šepetoje (90), Šimonyse (81), mažiausia – Juodpėnuose (14). Vidutinis vartotojų vaikų skaičius kaimo padaliniuose – 55.

● **Lankytojai.** Viešosios bibliotekos sulaukė 31447 lankytojų vaikų, t. y. 9423 mažiau nei 2016 m. Kupiškio VB persikraustymas į kitas patalpas (birželio mėn. lankytojai buvo neaptarnaujami), kasmet blogėjanti demografinė situacija ir vaikų naudojimas turimais išmaniaisiais telefonais su internetu, kai nebėra būtinybės naudotis bibliotekų kompiuteriais, lemia lankytojų mažėjimą. Neigiami pokyčiai labiausiai palietė Antašavos (-1446), Rudilių (-989), Salamiesčio (-674) padalinius. Vidutinis apsilankymų skaičius kaimo padaliniuose – 1195 (2016 m. – 1489). Vaikai per metus bibliotekose apsilanko vidutiniškai po 18 kartų. Labai sumažėjo lankytojų ir Subačiaus miesto padalinyje (-1580). Tik 4 kaimo padaliniuose išaugo vaikų lankytojų skaičius: Noriūnuose (+252), Skapiškyje (+148), Šepetoje (+45), Laičiuose (+6).

Daugiausia lankytojų sulaukė Noriūnai (2856), Salamiestis (2634), Šepeta (2224). Didžiausi lankomumo rodikliai Salamiestyje – 40 ir Noriūnuose – 28, bendras – 18.

2. Dokumentų išduotis

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas	Prieaugis / kritimas %	Skaitomumas	
	2016 m.	2017 m.			2016 m.	2017 m.
VB	17911	13951	-3960	-22,1	22,3	20,0
MP	6107	4802	-1305	-21,4	30,0	22,8
KP	17487	15908	-1579	-9,0	21,2	19,0
SVB	41505	34661	-6844	-16,5	22,7	19,9

Lyginant 2016 ir 2017 m. rodiklius, matyti, kad dokumentų išduotis vartotojams vaikams rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 6844 fiz. vnt. arba 3656 fiz. vnt. mažiau nei praėjusiais metais. Žymiai mažiau dokumentų vaikams išduota Subačiaus miesto (-1305) ir 11 kaimo padalinių, o didžiausi neigiami pokyčiai Šepetoje (-902 fiz. vnt.), Antašavoje (-370 fiz. vnt.) ir Virbališkiuose (-299 fiz. vnt.). Knygas vis dažniau keičia išmanieji telefonai, rodiklių mažėjimą įtakoja ir mažėjantis vaikų skaičius, emigracija.

Daugiau dokumentų išdavė tik 4 padaliniai: Noriūnai (+567), nes atėjusi nauja karta vaikų vėl susidomėjo trimačiais dokumentais – dėlionėmis, išaugo jų išduotis, Naiviai (+45), Adomynė (+71), Šimonys (+7). Vidutinė dokumentų išduotis vaikams KP – 1060 fiz. vnt. (2016 m. – 1165 fiz. vnt.). Didžiausia išduotis Noriūnuose (2640 fiz. vnt.), mažiausia – Laičiuose (184 fiz. vnt.).

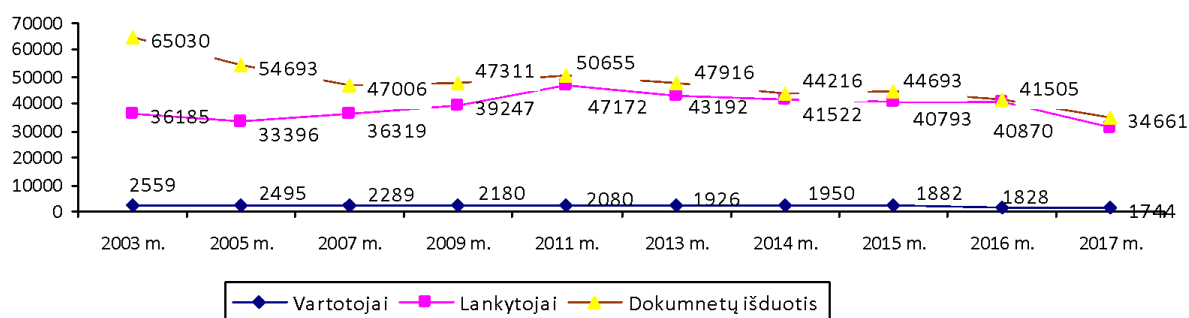
Grožinės literatūros išduotis 20888 fiz. vnt. ir sudaro 60,26 % visos išduoties vaikams, šakinės literatūros – 13773 fiz. vnt. arba 39,74 %. Šakinės literatūros išduotį papildo Vaikų erdvėje veikianti žaisloteka, padaliniuose turimi žaidimai. Kaimo padaliniuose šakinės literatūros išduotį sudaro 25,9 %.

Išduotis pagal dokumentų laikmenas: knygos – 20401 fiz. vnt. arba 58,8 % visos išduoties vaikams, periodiniai leidiniai – 8201 fiz. vnt. arba 23,7 %, kiti dokumentai (trimačiai, garso vaizdo ir kt.) – 6059 fiz. vnt. arba 17,5 %. Proporcingai sumažėjo tiek šakinės (-3372), tiek grožinės literatūros išduotis (-3472).

● **Skaitomumas** (vidutinė dokumentų išduotis vienam vartotojui). Bendras vaikų skaitomumo rodiklis – 19,9, 2016 m. (22,7), nežymiai sumažėjo. Tai įtakoja ryškus išduoties sumažėjimas. Didžiausias skaitomumas Lukonyse (39,8) ir Alizavoje (35,9), o mažiausias – Laičiuose (5,4).

Keletą metų buvo stebima tendencija, kai lankomumo rodikliai buvo didesni už skaitomumo rodiklius. 2016 m. tokių padalinių buvo 9, 2017 m. šie rodikliai beveik susilygino (7 padaliniuose didesni skaitomumo rodikliai, 8 – lankomumo). Vaikai bibliotekose naudojami vieša interneto prieiga, dalyvauja renginiuose, įvairiose edukacijose ir mažiau skaito.

Darbo su vaikais rodiklių pokytis 2003-2017 m.

● 2003-2017 m. rodiklių pokyčių analizė:

- Vartotojų vaikų skaičius rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 815 arba 31,8 %. Mažėjimo tendencija stebima kiekvienais metais, išskyrus 2014 m. Didžiausią įtaką turi neigiami demografiniai pokyčiai (gimstamumo mažėjimas, emigracija), kaimo mokyklų uždarymas, naujų technologijų (išmaniųjų telefonų) staigus proveržis į beveik kiekvienus namus.

- Lankytojų vaikų skaičius iki 2011 m. augo (+10987 arba 30,3 %), o 2012-2015 m. mažėjo (-6379 arba 13,5 %). 2016 m. vaikų lankytojų skaičius labai nežymiai (tik 77) išaugo, o 2017 vėl ženkliai krito žemyn (-9423).

- Dokumentų išduotis skaitytojams vaikams per metus sumažėjo 6844 fiz. vnt. arba 16,5 %. 2017 m. stebima mažiausia išduotis per pastaruosius 15 metų. Neigiamų pokyčių priežastys tos pačios: mažėjantis vaikų skaičius, padaliniai gauna labai mažai vaikiškų knygų ir periodinių leidinių, vaikai vis mažiau skaito, juos domina naujos technologijos ir kitoks laisvalaikio praleidimas, viešoji biblioteka visą mėnesį neaptarnavo lankytojų.

3. Renginiai vaikams

	Iš viso		Iš jų				Renginių lankytojai	
	2016 m.	2017 m.	Žodiniai ir kompleksiniai		Vaizdiniai			
			2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.
VB	136	139	93	105	43	34	1977	833
MP	19	22	10	13	9	9	438	412
KP	197	225	110	133	87	92	1958	2262
SVB	352	386	213	251	139	135	4373	3507

SVB iš viso organizuoti 386 renginiai, 34 daugiau nei 2016 m. Žodiniai ir kompleksiniai renginiai sudarė 65,0 % visų vaikams skirtų renginių. Išaugo žodinių renginių skaičius kaimo padaliniuose, nes aktyviau buvo organizuojami įvairūs edukaciniai užsiėmimai. Kaimo padaliniai organizavo vidutiniškai po 6 renginius. Renginiuose apsilankė 3507 vaikai ir t. y. 866 mažiau nei praėjusiais metais.

Renginiai pagal formas: literatūros, muzikos ir pasakų popietės – 49 (19,5 % visų renginių), kiti (viktorinos, konkursai, projektai, kūrybinės dirbtuvės, neformaliojo švietimo pamokos, edukaciniai užsiėmimai, protų kovos, pokalbiai, diskusijos) – 187 (74,5 %), knygų pristatymai – 15 (6,0 %).

3.1. Vaikų literatūros skyriaus (nuo 2017 11 02 Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės) žodiniai ir kompleksiniai renginiai

• *Po mokyklos stogu*

Kupiškio viešoji biblioteka nuo vasaros veikia Kupos mokykloje, kuri nuo rugsėjo 1 d. perorganizuota į Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos pradinio ugdymo skyrių. Todėl biblioteka gyvena ir mokyklos ritmu, girdisi kaip į pamokas kviečia skambutis, nuolat šurmuliuoja vaikai, kai kurie ir po keletą kartų per dieną atbėga į Vaikų erdvę. Juos čia vylioja ne tik knygos ir kompiuteriai, bet ir žaisloteka, sėdmaišiai, jaukus pasakų namelis. Jie čia laukia į namus parvežančio mokyklinio autobuso, ruošia namų darbus, piešia, kuria įvairius darbelius, žiūri animacinius filmus, dalyvauja edukaciniuose užsiėmimuose ir kituose renginiuose. Kaimynystė su mokykla turi daug privalumų – lengviau planuoti bendrus renginius, įvairias veiklas, keistis idėjomis ir patirtimi.

Pirmas tokio bendradarbiavimo bandymas buvo rugsėjo 1-osios šventė. Po oficialiosios dalies į pikniką bendrame mokyklos ir bibliotekos kieme buvo pakviesta visa mokyklos bendruomenė, mokytojai, mokiniai ir jų tėveliai. Mokyklos valgyklos virėjos išvirė didžiulį puodą obuolių kompoto, tėveliai ir bibliotekininkai pasirūpino sausainukais ir kitais saldumynais. Kieme naujasis bibliotekos vaikų draugas ančiukas Pijus dar kartą pasveikino visus su rugsėjo pirmąja ir pakvietė vaikus sušokti ančiukų šokį. Pakalbinti mokinukai prisipažino, kad pasiilgo mokyklos, laukia susitikimo su draugais, mokytojais, o bibliotekos direktorius A. Venckus paragino lankytis ir bibliotekoje, kur laukia patyrę bibliotekininkai, daug įdomių knygų, užsiėmimų suaugusiems lankytojams ir vaikams.

• *Knygų pristatymai, literatūrinės valandėlės, popietės, rytmečiai* rengiami populiarinant vaikų literatūrą, atkreipiant dėmesį į rašytojų, minėjusių jubiliejus, kūrybą, naujai išleidžiamas knygas, šalyje vykstančias akcijas. Organizuoti knygų pristatymai: „Populiariausias vaikų rašytojas Vytautas Račickas“, „10+ knygų serijos pristatymas paaugliams“, „Būk sveika, knygele!“, „Kelias po pasakų pasaulį“, literatūrinės valandėlės: „Kai knygas draudė“ (Knygnešių dieni), „Išskeliamas į mokyklą – nepamirškime ir bibliotekos“, popietė „Žaidžiame teatrą „Grybų karas“. Adventiniu laikotarpiu literatūrinių rytmečių metu skaitytos adventinės pasakos.

• *Susitikimas su poetu Viliumi Baltrėnu*

Kupos pradinio ugdymo skyriaus mokiniams organizuotas susitikimas su Anzelmo Matučio premijos „Poezijos pavasarėlis“ 2017 metų laureatu, Miliūnų kaime (Kupiškio r.) gimusiu ir 80-metį švenčiančiu Viliumi Baltrėnu. Didžiausias poeto kūrybos kraitis – tai knygelės vaikams, nemažai jo tekstais parašyta ir dainelių. Vaikai klausėsi poeto pasakojimo, pagal jo eiles sukurtų dainelių, kurias atliko patys mokiniai, vadovaujami muzikos mokytojos Ingos Baniulienės. Mokytojos Dalios Kaktienės paruošti ketvirtokai labai įtaigiai paskaitė V. Baltrėno knygelę „Oi tai – miško muzikoriai“. Vaikai išgirdo kompozitoriaus, dainininko Stasio Liupkevičiaus bei Ingos Baniulienės ir Nidos Janeliūnienės dueto atliktas dainas. Poetas atsidėkojo vaikams už kūrybinę bičiulystę kiekvienai klasei įteikdamas po savo knygų rinkinį.

• *Veiklos kitose erdvėse*

Naujiena. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriuje vykdyti garsiniai *skaitymai „Pertrauka su knyga“*. Pertraukų tarp pamokų metu per mokyklos garsiakalbį ištraukas iš įvairių knygų skaitė bibliotekos direktorius A. Venckus, bibliotekininkės L. Kliopkinienė, R. Vasiliauskiene, A. Kiaušienė.

Rugpjūčio 19 d. Kupiškio marių saloje „Uošvės liežuvis“ vykusiame muzikos ir menų *festivalyje „Stichijos“* antrus metus iš eilės Kupiškio VB Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės darbuotojos organizavo edukacinį užsiėmimą „Vėjo malūnėlių dirbtuvės“. Tiek maži, tiek dideli turėjo galimybę pasigaminti vėjo malūnėlį.

• *Projektas „Dirbantis europietis“*

Vaikai ir paaugliai buvo kviečiami fotografuoti dirbančius žmones, vyko fotografijų konkursas, parodos atidarymo renginys prie viešosios bibliotekos, Europos dienos šventė Kupiškio mieste, momentinis parodos eksponavimas įvairiose miesto vietose: prie kultūros centro, savivaldybės, mokyklų ir kt. Projekte dalyvavo vaikų lopšeliai-darželiai „Saulutė“ ir „Obelėlė“, mokykla „Varpelis“, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija. Savanorišku darbu talkino Kupiškio jaunimo centras: savanoriai padėjo eksponuoti parodą, ją pristatyti visuomenei.

• ***Neformalus vaikų švietimas (NVŠ)***

Antrus metus Vaikų erdvėje buvo vykdomos dvi NVŠ programos: „Etno turistai“ (rugsėjo-gruodžio mėn.) ir tęstinė „Knygų bičiulių klubas 2“ (vasario-birželio ir rugsėjo-gruodžio mėn.). Pirmosios programos veiklos susijusios su tautosakos rinkimu, kraštotyra bei turizmu, integruojant technologijų panaudojimą kūrybai. Tai turistinių, pažintinių maršrutų sudarymas Kupiškio mieste ir rajone, panaudojant IT, medijos priemones bei pristatymas visuomenei.

„Knygų bičiulių klubas 2“ veikla siejama su knygomis, skaitymu, raštingumu, kalbomis. Užsiėmimų metu vyksta naujų knygų pristatymai ir aptarimai, informacinių technologijų mokymai (skaitymas elektroninėmis skaityklėmis, komiksų ir vaizdo klipų-knygų reklamų kūrimas), lėlių teatro improvizacijos, įvairios dailės technikos naudojimas kūryboje. Užsiėmimai diferencijuojami atsižvelgiant į vaikų amžių ir pageidavimus. NVŠ programose dalyvauja 11 vaikų, per metus vyko 30 užsiėmimų, juose apsilankė 185 lankytojai. Šių programų veiklos bus tęsiamos ir kitais metais.

• ***Kiti edukaciniai užsiėmimai***

Įvairaus amžiaus vaikai bei jaunimas (nuo ikimokyklinukų iki gimnazistų) kviečiami ir noriai dalyvauja edukacinėse programose. Mėgstamos „Vėjo malūnėlių dirbtuvės“, „Knygų skirtukų dirbtuvės“, pažinčiai su biblioteka ir jos paslaugomis, skaitymo skatinimui skirtos programos „Raktas į knygų karalystę“ (pirmasis apsilankymas bibliotekoje) ir „Kelionė po knygų šalį“ (4-5m. vaikams), pilietiniam ugdymui ir krašto istorijos pažinimui – „Esu lietuvis“, „Vasario 16-osios Lietuva“, „Kupiškis ir jo kultūrinė aplinka. Prabėgę dešimtmečiai“, Juozo Kėdainio kūrybinio palikimo sklaidai – „Nuo eskizo iki skulptūros“.

Vienu metu buvusių kareivinių pastate veikusias Juozo Kėdainio „Kūrybinis procesas iš arti: nuo eskizo iki kūrinio“ ir kupiškėno Audriaus Lauciaus „Kinetinis impulsas: šalia tradicijos – krypties ieškojimai“ parodas apžiūrėjo daug lankytojų. Kupiškio VB direktorius Algirdas Venckus ir A. Laucius vedė edukacinę programą „Svečiuose pas skulptorių“, įvyko 11 užsiėmimų Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos ir kitų mokyklų mokiniams, Kupiškio Trečiojo amžiaus universiteto klausytojams. Juose dalyvavo 210 žmonių.

Naujausia edukacinė programa „*Ažuolai miške ir literatūroje*“. Ji vedama pristatant Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės VB projektą „Aukštaitijos ETNO kilimo kūrimas“, kuriame kaip partneris dalyvauja ir Kupiškio viešoji biblioteka. Minėtame kilime yra informacija apie 2 m skersmens ir labai seną Kupiškio rajone augantį Terpeikių azuolą. Programos metu skaitoma pasaka apie Terpeikių azuolą, pasakojama apie azuolo žievės, jo vaisių – gilių panaudojimo būdus, mažiesiems klausytojams užduodami klausimai. Susiskirstę į dvi komandas vaikai dalyvauja medžių lapų atpažinimo rungtyje. Su didžiausiu susidomėjimu išbando rašymą pagaliukais su azuolo žievės nuoviru. O užsiėmimo kulminacija yra interaktyvus Aukštaitijos ETNO kilimo pristatymas, kuriame užkoduota 3D vaizdu ir garsu prabylanti informacija. Ši programa buvo pristatyta ne tik VB, bet ir Salamiesčio, Subačiaus padaliniuose, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijoje, Panevėžio „Cido“ arenoje vykusiose parodoje „EXPO Aukštaitija. 2017“.

• ***Tapo tradicija***

Teminiai *skaitymai netradicinėse erdvėse* vaikų darželių ir pradinių klasių mokiniams organizuojami kelinti metai iš eilės. Vasario mėn. žiemos skaitymai vyko prie H. Orakausko skulptūros „Besileidžiantis angelas“, buvo skaitomas O. Jautakės tekstas „Snaigė Violeta“. Pavasario skaitymai organizuoti bibliotekos parodų salėje, kartu vyko ir Nacionalinės bibliotekų savaitės atidarymas. Nepamiršti ir rudeniniai skaitymai „Rudens spalvos“. Skaitymų vietą dažnai pakoreguoja nenumatytos oro sąlygos.

Vaikų knygų šventė. Trečią kartą Nacionalinės bibliotekų savaitės metu labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ pakvietė į „Vaikų bibliotekėlės“ knygų pristatymo šventę ir susitikimą su 2016 metų Nacionalinio vaikų literatūros konkurso 1 vietos laimėtoja rašytoja Ilona Ežerinyte. Dalyvavo ir šio fondo koordinatorė Eglė Blaževičienė. Visoms rajono švietimo įstaigoms bei bibliotekoms buvo įteikti 2017 m. išleistų lietuvių autorių knygų „Vaikų bibliotekėlės“ rinkiniai. Akcijos tikslas – dovanoti visoms Lietuvos mokykloms, darželiams, vaikų ligoninėms, bibliotekoms ir jų filialams, vaikų globos namams, bendruomenėms ir kitoms įstaigoms geriausias lietuvių autorių sukurtas knygas vaikams, skatinti vaikus skaityti, o rašytojus kurti. Renginys vyko P. Matulionio progimnazijoje.

• ***Metų knygų rinkimai***

Vaikų erdvė akcijoje dalyvavo dvyliką kartą. Geriausių 2016 metų vaikų knygų rinkimai organizuoti vasario mėnesį Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriuje. Ketvirtokai su malonumu skaitė knygas ir parengė išradimus jų pristatymui. Į Metų knygų rinkimus užsuko iš žiemos miego pabudęs Rudasis Meškinas (vyresn. bibliotekininkė L. Kliopkinienė) ir susidomėjęs klausėsi istorijų apie perskaitytas knygas. N. Kovaliovos knygelę „Meškis ir žąsis“ pristatė 4c klasės mokiniai (mokytoja D. Blaževičienė), J. Baltrukonytės knygelę „Filmukai“ su savo pieštais žaislingais piešiniais linksmai pristatė 4a klasė

(mokytoja G. Jociuvienė), S. Paltanavičiaus „Maži ežiuko sapnai“ – 4b mokinukai (mokytoja L. Šakickienė). P. Matulionio progimnazijos dramos būrelis nariai su vadove A. Aleksandravičiene inscenizavo A. Jurašiaus knygą „Akmenukų pasakos“. Bibliotekininkės A. Kiaušienė ir R. Vasiliauskienė įtaigiai perteikė G. Morkūno knygelės „Traškančios žvaigždės“ istoriją „Gydomųjų žuvų blizgė“.

Geriausia metų knyga išrinkta S. Paltanavičiaus knygelė „Maži ežiuko sapnai“, surinkusi 20 balsų.

Gruodžio mėnesį bibliotekininkės pristatė akcijos „Metų knygos rinkimai 2017“ knygų penketukus vaikams ir paaugliams.

● *Šiaurės šalių bibliotekų savaitė*

Kiekvienais metais, atėjus tamsiems lapkričio vakarams, skaitytojai kviečiami į Šiaurės šalių bibliotekų savaitės renginius. Vaikų erdvė šioje iniciatyvoje dalyvavo jau dvidešimtąjį kartą. Šių metų savaitės tema – Salos. Susipažinę su estų dailininkės Reginos Luk-Tamperės plakatu, kuriame pavaizduotas senovinis laivas, bibliotekininkės drauge su P. Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus 4 klasės mokinukais ir mokytoja N. Kibiene, įsijautė į piratų gyvenimą. Kartu suvaidino ištrauką iš suomių rašytojo Maurio Kuno knygos „Lobių sala“.

Per Šiaurės šalių bibliotekų savaitę viskas įmanoma, todėl koridoriuose buvo galima sutikti ne tik piratus, bet ir vaikus (mokytojos A. Songailienė ir V. Marmokienė), ieškančius paslėpto lobio. Mokytojos, gavę slaptus lobių žemėlapius, su mokinukais smagiai traukė jų ieškoti. O dar smagiau visiems buvo juos radus. Šios savaitės metu, bibliotekininkės pristatė nuotykių knygas ir kvietė, kad kiekviena klasė taptų maža sala, kurioje būtų skaitomos knygos.

3.2. Žodiniai ir kompleksiniai renginiai vaikams padaliniuose

Organizuoti renginiai buvo skirti Metų knygos rinkimams, Nacionalinei Lietuvos bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitėms, knygų pristatymams, kalendorinėms šventėms, neformaliai vaikų švietimui ir edukacijai. Populiariausi yra įvairūs loginiai ir interaktyvūs žaidimai, viktorinos, protų mūšiai, skaitymo skatinimo valandėlės. Organizuojant renginius vaikams, bibliotekos bendradarbiauja su mokyklomis ir kitomis ugdymo bei kultūros įstaigomis.

Subačiaus miesto padalinyje organizuota 13 žodinių ir kompleksinių renginių vaikams. Apie keletą iš jų: Bibliotekų savaitė paminėta viktorina „Moku – vadinasi galiu“. Projektas „Motinos diena“ vykdytas tris mėnesius bibliotekoje savanoriavusios Ingridos Žurauskienės iniciatyva. Įrengtame foto kampelyje vaikai fotografavosi su gražiausiais žodžiais rankose ir atspausdintus lankstinukus dovanojo savo mamytėms. Kupiškio VB Vaikų literatūros skyriaus vedėja Rūta Vilkienė pristatė edukacinę programą „Ažuolai miške ir literatūroje“. Jau tradicija tampa garsiniai skaitymai „Auštant“, skirti Šiaurės šalių bibliotekų savaitėi, skaitytas pasiūlytas Mauri Kunno tekstas „Lobių sala“.

Adomynės padalinys Bibliotekų savaitės metu kvietė jaunuosius lankytojus dėti dėlionės „Lietuva“ ir „Adomynės dvaras“, vaikų rašytojos Astridos Lindgren jubiliejui parengė valandėlę „Širdį atidavusi vaikams“.

Alizavos padalinys organizavo edukacinę popietę knygnešio diena „Prie spingsulių, prie balanų, su maldaknyge tauta...“ ilgametės skaitytojos V. Varanauskaitės namuose Juodinių kaime. Vaikai susipažino su šimtametėmis maldaknygėmis, kitomis labai seniai išleistomis knygomis. Nacionalinę bibliotekų savaitę pradėjo renginiu Velykų tema „Dovanokime gerumą: zuikis už kemsyno dairo“, kuriame dalyvavo Kupiškio šv. Kazimiero vaikų globos namų auklėtiniai.

Antašavos padalinyje bendradarbiaujant su dailės mokytoja Svetlana Bernotiene prarastos edukacinės pamokos „Atliekoms – antras gyvenimas“ ir „Pasigaminkime knygą“.

Laičių padalinys vaikams organizavo viktoriną apie knygas ir biblioteką „Mes maži, bet smalsūs“.

Lukonių padalinyje mažuosius bibliotekos skaitytojus piešimo meno mokė jaunasis menininkas, Subačiaus gimnazijos mokinys Almantas Kunsas.

Naivių padalinys vasarą organizavo popietę „Labas, ką skaitai?“. Vaikai pasakojo ką ruošiasi skaityti atostogų metu, kodėl šias knygas pasirinko.

Noriūnų padalinys organizavo viktoriną „Protų kovos“ V–IX kl. mokiniams, o bendradarbiaujant su Noriūnų socialinėmis darbuotojomis bibliotekoje surengė kūrybines dirbtuves „Susikurk savo kalėdinį žaisliuką“.

Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte vyko gausų vaikų ir jų tėvelių būrį sukietusi edukacinė popietė „Mano saldus pasakų namelis“. Meduolinius namelius ir saldžius papuošimus dovanojo UAB „Dvi braškės“. Jos vadovė Rasa Zeniauskienė mokė vaikus cukriniu glajumi ir saldainiukais dekoruoti namelių sienas, iš anyžinių saldainių lipdyti kaminus. Renginyje dalyvavo 36 dalyviai.

Rudilių padalinys vyko literatūriniai skaitymai „Aš turiu Tėvynę“, skirti Lietuvių kalbos dienai, popietė „Kai knygas draudė“, skirta Knygnešio dienai, pirmųjų trėmimų metines paminėtos renginiu „Palikti namai“. Jos metu vaikai darė namo maketą, skaitė ištraukas iš prisiminimų apie tremtį knygų.

Salamiesčio padalinys drauge su mokykla organizavo protų mūšį „Žinių sala“, skirtą Lietuvių kalbos kultūros metams, išradingus Metų knygos rinkimus vaikų kategorijoje. Biblioteka antrus metus prisijungia prie Prezidentės inicijuotos akcijos „Vasario 16-ą švęsk linksmi ir išradingai“, organizavo kūrybines dirbtuvėles „Dėkingumo gėlės“. Pasiteisino organizuota skaitymo skatinimo valandėlė „Priimk iššūkį“, kurios metu vaikai „aklo“ pasirinkimo būdu išsirinko skaityti V. V. Lansbergio knygeles, jas perskaitę rinkosi į popietę „Skaitymas, kaip nesibaigiantis nuotykis“ knygelių aptarimui.

Kartu su dailės mokytoja S. Bernotiene organizuotos kūrybinės pamokos „Knyga, kurią galbūt kada nors parašysiu“ ir „Linkėjimų knygelė Mamai“. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu, balandžio 27 d. vyko Aktyvios veiklos bibliotekoje diena. Visų amžiaus grupių lankytojai buvo kviečiami dalyvauti įvairiuose užsiėmimuose. Vyko netradicinės pamokos „Vaikiška išmintis N. Kepenienės kūryboje“ ir „Graudžiai linksmos istorijos“ (V. Račicko kūryba), literatūrinė popietė „Gimtadienio skaitymai, skirti poetui Viliui Baltrėnui“ – buvo skaitoma poeto kūryba, rašyti linkėjimai, kurie asmeniškai įteikti knygelių autoriui.

Skapiškio padalinys jau antri metai kas savaitę organizuoja neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimus „Eko dirbtuvėlės“ ir „Eko dirbtuvėlės 2“. Vaikai iš atliekų gamina įvairius buitines apyvokos daiktus, interjero detales, Kalėdų eglutes bei jų papuošimus. Drauge su mokykla organizuotas susitikimas su LR Sveikatos apsaugos ministro patarėja visuomenės psichikos sveikatos klausimais ir mobilios emocinės savipagalbos programėlės „Pagalba sau“ kūrėja Kristina Medžiaušyte.

PATIRTIS – KOLEGĖMS. Vyresn. bibliotekininkė Roma Bugailiškienė edukacinius užsiėmimus veda ne tik savo bibliotekoje, bet patirtimi dalinasi ir su kolegėmis. 2017 m. pravedė 5 išvažiuojamuosius edukacinius užsiėmimus: Laičiuose, Antašavoje (2 kartus), Alizavoje ir Anykščių rajono Viešintų pagrindinėje mokykloje-daugiafunkciame centre.

Šepetos padalinys jungėsi prie visuotinės pilietinės akcijos „Atmintis gyva, nes liudija“, bibliotekininkė pasakojo vaikams apie sausio 13-ąją, visi piešė bendrą plakatą Lietuvai, laisvės gynėjams atminti. Organizavo popietę, skirtą Vytauto Račicko kūrybai, piešė mėgstamiausius knygelių herojus, taip pat minėjo Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – pynė trispalves apyrankes, diskutavo, kas yra laisvė. 2–4 kl. mokiniai buvo pakviesti į integruotą lietuvių kalbos pamoką, kurios metu pristatyta Selemono Paltanavičiaus knygelė „Maži ežiuko sapnai“. Bendradarbiaujant su KKC Šepetos laisvalaikio salės darbuotoja V. Mališauskiene ir pagrindinės mokyklos mokytojais organizavo Užgavėnės, Vaikų Velykėles, vasarą pasitiko skaitymais netradicinėse erdvėse: mokyklos stadione, bibliotekos kiemelyje.

Šimonių padalinys populiarūs edukaciniai užsiėmimai, kurių metu vaikai gamina gėles iš popieriaus, užgavėnių kaukes, cukraus mase puošė sausinius, margino kiaušinius. Vyko įvairios viktorinos, stalo žaidimų vakarai, veikė vasaros kino teatrai.

Virbališkių padalinys kvietė vaikus į literatūrinę valandėlę „Edvarduko nuotykių“, skirtą V. Račicko jubiliejui, žaidimą-aptarimą „Toks nuostabus vaikiškų knygų pasaulis“ apie geriausias 2016 metų knygas vaikams. Bibliotekoje vyko velykinė edukacinė popietė „Tuoj margutis išriedės“. Žaidimų valandėlė „Linksmiada“ organizuota kartu su muziejininke J. Knizikevičiene Laukminiškių kaimo Babickų memorialiniame muziejuje. Piliakalnių metai paminėti viktorina „Lietuva – mano šalis“, po jos žiūrėtas videofilmas „Rytų Aukštaitijos piliakalnių žiedas“.

3.3. Vaizdiniai renginiai

Vaikams skirtos spaudinių ir kūrybinių darbų parodos sudaro 35 % visų bibliotekose veikusių parodų. Viešojoje bibliotekoje jų buvo 34, Subačiaus miesto padalinyje – 9, o kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 6 (kai kuriuose padaliniuose buvo tik po 1-2 parodas). Didelę dalį sudaro įvairios vaikų kūrybinių darbų parodos. Mažai rengiama vaikų literatūros sklaidai skirtų parodų.

Dalis parodų skirta rašytojų jubiliejams, jų kūrybos sklaidai: Vytautui Račickui – 65 m., Viliui Baltrėnui – 80 m., Vytautui V. Lansbergiui – 55 m., Astridai Lindgren – 110 m., Kaziui Sajai – 85 m., Alenui Aleksanderiui Milnui – 135 m., Nijolei Kepenienei – 60 m., Vilhelmui Haufui – 215 m., Ramutei Girkontaitei – 75 m.

Iš teminių parodų paminėtinos: „Kad šypsotųsi kiekvienas vandens lašelis“, „Bėkite žodeliai, kaip maži vaikeliai“ (Alizava), „Mažam krašte – didi dvasia“ (Antašava), „Paukštelis mažytis visą gamtą pažadina“, „Viskas apie Europą“ (Naiviai), „Vaikiškos knygos, keliaujančios iš rankų į rankas“, „Su krintančiais lapais sugrįžtam į mokyklą“, „Šiaurės salos“ (Noriūnai), „Baltojo stebuklo belaukiant“, „Pasakų pasaulyje“ (Palėvenėlė), „Velykos – pavasario šventė“, „Gražiausias žodis pasaulyje – mama“ (Rudiliai), „Lietuvių realizmo literatūra“, „Prisiminkime 1970-1990 metų naujajam laikui atvirukus“ (Salamiestis),

„Žemė – ne tik žmonių planeta“, „Keturkojai draugai“ (Skapiškis), „Tarptautinę vaikų knygos dieną pasitinkant“ (Šepeta), „Žvilgsnis po Lietuvą“, „Jie nešė mūsų žodį“ (Virbališkiai).

Vaikų kūrybinių darbų parodos: „Iš širdies rudenii: Kupiškio mokyklos „Varpelis“ vaikų piešiniai/darbeliai“ (Alizavos padalinys), Subačiaus gimnazijos mokinio Almanto Kunsko foto darbų paroda „Spalvotos akimirkos“ (Lukonių padalinys), piešinių paroda „Bitute pilkoji iš kur medų nešioji?“ (Naivių padalinys), vaikų piešinių bei mamai skirtų linkėjimų paroda „Mamytei padėką nešu“ (Noriūnų padalinys), piešinių paroda „Gandrus pasitinkant“ (Rudilių padalinys), piešinių paroda „Metų knygas 2016 perskaičius“ (Salamiesčio padalinys), „Eko dirbtuvėlių“ darbeliai (Skapiškio padalinys), „Užgavėnių kaukės“ (Šimonių padalinys), vaikų darbų paroda „Tuoj margutis išriedės“, piešinių paroda „Netirpstanti snaigė“, Agnės Penkauskaitės fotografijos (Virbališkių padalinys).

Vaikų erdvėje rengiamos spaudinių parodos buvo skirtos paminėti Lietuvai svarbias datas: „Mūsų laisvės kaina“ (Sausio 13-ajai), „Lietuvos Nepriklausomybės diena“ (Vasario 16-ajai), „Kovo 11-oji Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena“; priminti kalendorinę šventę: „Čiulba ulba ūbauja“ (40 paukščių diena), pristatyti rašytojų minėjusių jubiliejus kūrybą: „Pokalbiai apie dabartį“ (V. Račickui – 65 m.), „Apie vėjus ir ne tik...“ (G. Adomaitytei – 60), „Pūkuotuko pasaulis“ (A. A. Milnui – 135), „Isiklausyk į aidą“ (A. Zurbai – 75 m.), „Paauglių idealas“ (M. Cabot – 50 m.), „Apie drąsą, draugystę ir fantaziją“ (P. Freund – 65 m.), „Ištikimas tikrovei ir svajonei“ (Vl. Dautartui – 90 m.), „Lietuvių klasikas“ (A. Vienuoliui – 135 m.), „Išgirdęs ateities žingsnius“ (J. Mikelskui – 95 m.), „Mažosios išpažintys“ (V. Bubniui – 85 m.), „Tiltas iš vaikystės į gyvenimą“ (K. Paterson – 85 m.), „Į pasaulį vaikų akimis“ (A. Lindgren – 110 m.), supažindinti jaunuosius skaitytojus su naujausiomis knygomis: „Perskaityk naują knygą“, „Renkame Metų knygą vaikams“, „10+ knygų serija paaugliams“. Rengtos teminės parodos: „Mano teisės ir pareigos“, „Laisvalaikis su detektyvu“, „Jaunieji sekliai tiria...“, „Šv. Kalėdų belaukiant...“.

Vaikų erdvėje ir bibliotekos koridoriuose eksponuotos rajono darželių auklėtinių ir mokinių kūrybinių darbų parodos: „Kuo mes norime būti“ (Šiaurės šalių bibliotekų savaitė), „Vaikų pasaulis“, „Spalvotų jausmų pasaulis“, „Jausmas“, „Žaidžiu spalvomis“, „Iliustruojame J. Baltruškaitės knygą „Filmukai“, „Margi žiedlapėliai ant delno pabyra“, „Pavasario akimirkos“, „Netradicinė mano knygelė“, „Mano biblioteka“, VŠĮ „Atvertos langinės“ stovyklos vaikų kūrybinių darbų paroda, Agnės Šalengaitės piešinių ir dekupažo darbų parodos, kolektyvinis kūrybinis darbas iš antrinių žaliavų „Sniego rūmai“, nuotraukų parodos: „Dirbanti Europa“, Ernestos Masiulionytės fotografijų paroda, mokyklos „Varpelis“ lavinamųjų klasių nuotraukų paroda „Mes veikiamo, dalyvaujame, norime pažinti“.

4. Informacinės paslaugos

• **Informacinių gebėjimų ugdymas.** Organizuotos 79 informacinių gebėjimų ugdymo priemonės (pamokėlės, valandėlės, ekskursijos ir kt.): VB – 22, MP – 9, KP – 40 (vidutiniškai po 2-3).

Subačiaus miesto padalinyje informacinių įgūdžių ugdymui buvo paruošta 12 informacinių pamokėlių vaikams, keletas jų: „Kaip manai, ar internete esi saugus“, „Apie poetus ir poeziją“, „Lietuva – Piliakalnių kraštas“, „Spalio 25-oji Konstitucijos diena“, Adomynės – „Informacinė literatūra: enciklopedijos, žodynai“, Alizavos – „Biblioteka – knygų namai“, „Bendravimas su draugais internetu“, „Saugi virtuali erdvė“, Antašavos – „Sveika, biblioteka“, „Kaip pamilti knygą“, Salamiesčio – „Informacijos paieška“, „Knygnešių veikla“, „Raiškus meninis skaitymas“, garsinis skaitymas „Atverkime knygą kartu“, „Informacijos paieška pagal temas, antraštes rodykles“, „Bibliotekos informaciniai šaltiniai“.

Kovo 16 d. Kupiškio P. Matulionio progimnazijoje vyko rajoninis 3–4 klasių mokinių skaitymo skatinimo konkursas, skirtas Knygnešio dienai paminėti. Jame dalyvavo Antašavos ir Salamiesčio padalinių komandos. Keliuose kaimo padaliniuose organizuotos ekskursijos parengiamųjų klasių mokiniams, jų metu vaikai supažindinami su naudojimosi biblioteka taisyklėmis, mokomi susirasti norimą knygą.

Vaikų erdvėje prarastos 22 įvairios tematikos informacinės pamokėlės. Vaikų darželių auklėtiniams, pradinė klasių mokiniams, mokyklos „Varpelis“ lavinamosios grupės vaikams buvo skirtos pamokėlės „Aš ir knyga“, „Mūsų vėliavos spalvos“, „Vaikiškų knygų iliustracijos“, „Čyru vyru pavasaris“, „Parskrenda paukšteliai“, „Paslaptinių ir linksmy knygelių karalystėje“, „Jums atrakintas paslaptinių pasaulis“ ir kt., vyresniesiems prarastos pamokėlės programavimo ir knygų skaityklių naudojimo tema.

Organizuotos 8 ekskursijos Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus 3-4 kl. mokiniams, vaikų lopšelio-darželio „Saulutė“ „Boruželių“ grupės auklėtiniams, darbo biržos projekto „Atrask save“ dalyviams. Jų metu susipažinta su Vaikų erdvės teikiamomis paslaugomis, knygų fondu, vykstančiomis veiklomis, žaisloteka.

• **Užklausos.** Vaikams atsakyta į 739 (+231) užklausas (registruojamos tik sudėtingesnės paieškos reikalaujančios užklausos): VB – 60, miesto padalinyje – 191, kaimo padaliniuose – 488 (vidutiniškai po 33).

- **Interneto paslaugos.** VB ir visuose padaliniuose esančia Vieša interneto prieiga (VIP) pasinaudojo 663 vartotojai – 38 % bibliotekas lankančių vaikų iki 14 metų (2016 m. – 749 ir 41 %): VB – 100, padaliniuose – 401 (vidutiniškai – po 27, daugiausia Subačiuje – 162, Šepetoje – 58, Šimonyse – 50). Apsilankymų skaičius – 14312 (2016 m. – 19797): VB – 2888, MP – 1914, KP – 9510 (-3930) (vidutiniškai po 634, daugiausia Salamiestyje – 1759, Noriūnuose – 1449, Šimonyse – 1210).

Interneto paslaugomis pasinaudojo 86 vaikais mažiau nei 2016 m., o VIP apsilankymų sumažėjo 5485. Didelę įtaką neigiamiems pokyčiams turėjo bendras vaikų vartotojų bibliotekose mažėjimas, pasenusi kompiuterinė įranga. Daugelis vaikų turi išmaniuosius telefonus su internetu, nėra poreikio eiti į biblioteką.

- **Saugesnio interneto savaitė (vasario 6-13 d.).** Padaliniai gan aktyviai įsijungė į savaitės veiklas: Antašavoje vyko renginys „Saugią internetinę aplinką kurkime kartu“, kaip saugiai naudotis internetu mokė Panevėžio apskrities VPK Kupiškio policijos komisariato bendruomenių pareigūnė Viktorija Aelita Budrienė, Rudiliuose – pamoka „Būk saugus internete“, žiūrėtas filmukas „Katinėlis ir gaidelis“, Naivių padalinyje su vaikais kalbėta apie saugų naršymą internete, Noriūnuose – saugaus interneto pamoka pravesta Noriūnų Jono Černiaus pagrindinės mokyklos 4 kl. mokiniams, Salamiesčio padalinyje visą savaitę vyko akcija „Ar esi saugus internete?“, žinias pasitikrino 10 vaikų ir 2 suaugę, Virbališkiuose vaikai žiūrėjo edukacinius filmukus, tikrinosi žinias atlikdami testus. Ne tik Saugesnio interneto savaitės metu, bet ir daugeliu kitų atvejų bibliotekininkės primena vaikams saugaus naudojimosi internetu taisykles.

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas

- **Kupiškio VB elektroninis katalogas.** Su LIBIS programine įranga dirbama nuo 2003 m. birželio 25 d., nuo 2008 m. www.katalogas prieinamas vartotojams ir pačioje bibliotekoje, ir internetu. Bibliotekos elektroniniame kataloge yra 85052 knygų, natų, rankraščių, grafikos, elektroninių, garso ir vaizdo, trimačių, serialinių ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, iš jų 32 % (27370) sudaro analiziniai įrašai, 68 % (57682) – knygų ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai. LIBIS suvestiniam katalogui iki 2017 12 31 buvo pateikti 59770 bibliografinių įrašų. Iš jų viešosios bibliotekos darbuotojai sukūrė 2237 naujus bibliografinius įrašus (duomenys iš LIBIS SK statistikos).

2017 m. sukurti 3880 bibliografinių įrašų (2016 m. – 4382), iš jų: 51 % (1989) knygų, serialinių ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, 49 % (1891) – analiziniai įrašai. 2017 m. naujų bibliografinių įrašų sukurta mažiau, nes 11,2 % (581 fiz. vnt.) gauta mažiau naujų dokumentų.

2017 m. vartotojai naudojos viešosios bibliotekos elektroniniu katalogu www.OPAC. Bibliotekos e.kataloge skaitytojai virtualiai apsilankė 3171 kartą (2016 m. – 3828), atliko 5616 seansų (2016 m. – 9517), įvykdė 27679 paieškas (2016 m. – 43634), peržiūrėjo 4897 aprašinius įrašus. 2017 m. bibliotekos elektroninio katalogo lankomumo, paieškų mažėjimą nulėmė techninės problemos: www.OPAC skaitytojams buvo nepasiekiamas dėl serverio maitinimo bloko gedimo, dėl vykusių persikėlimo į kitas patalpas darbų visą birželio mėnesį neveikė serveris.

- **Analizinės bibliografijos posistemis.** 2017 m. buvo tęsiamas analizinių įrašų kūrimas ir duomenų perdavimas į NBDB. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojos aprašo rajoninį laikraštį „Kupiškėnų mintys“. Per metus iš šio laikraščio sukurti 1138 nauji analiziniai įrašai (2016 m. – 1231), iš jų 1021 įrašas eksportuotas į NBDB (2016 m. – 1033). 2017 m. 191 bibliografinis įrašas iš NBDB nukopijuotas į Kupiškio VB elektroninį katalogą (tai kraštotyros pobūdžio analiziniai įrašai iš respublikinės spaudos).

- **Padalinių dokumentų fondo rekatalogavimas.** Šiuos darbus atliko Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojai. Per 2017 m. surekataloguoti 6492 egzemplioriai (2016 m. – 7965). Baigti rekataloguoti Skapiškio ir Laičių padalinio fondai: Laičių padalinio fonde surekataloguoti 1128 egz., Skapiškio padalinio fonde – 5364 egz. Nerekataloguotas liko Antašavos padalinio knygų fondas.

- **Skaitytojų aptarnavimo posistemis (SAP)** Kupiškio VB veikia nuo 2007 m. sausio 2 d., SAP padaliniuose dar neįdiegtas. Vartotojai noriai naudoja dokumentų rezervavimo funkciją. Palyginus su 2016 m. (925 fiz. vnt.), 2017 m. 13 % (1046 fiz. vnt.) padidėjo rezervuojamų dokumentų skaičius. Vartotojai www.katalogas patys rezervuojasi dokumentus arba skambina telefonu ir prašo darbuotojų rezervuoti reikalingą dokumentą. Bibliotekoje įdiegtas dokumentų grąžinimo įrenginys (DGI), kuris suteikia galimybę bet kuriuo metu į biblioteką grąžinti dokumentus. 2017 m. per DGI dokumentus grąžino 494 vartotojai (2016 m. – 474).

Skaitytojų autoinformavimo funkcija, leidžia bibliotekai pagal savo poreikius informuoti vartotojus apie artėjančią grąžinimo laiką, įspėti, kad jis yra skolininkas. 2017 m. 481 (2016 m. – 578) vartotojui buvo išsiųsti laiškai, iš jų 318 (2016 m. – 398) vartotojų pasinaudojo autoinformavimo paslauga (prasitęsę patys

dokumentų grąžinimo laiką, el. laiškų arba telefonu prašė darbuotojų pratęsti), 163 (2016 m. – 180) vartotojai ignoravo gautus pranešimus. 2017 m. vartotojams buvo išsiųsti pranešimai dėl 7114 (2016 m. – 9010) dokumentų. 3765 (2016 m. – 4965) dokumentams vartotojai panaudojo autoinformavimo paslaugą.

Kupiškio viešoji biblioteka yra www.ibiblioteka.lt dalyvė. Portale vartotojai gali užsisakyti LIBIS skaitytojo bilietą, užsiregistruoti ir persiregistruoti bibliotekoje, koreguoti informaciją apie save, užsisakyti dokumentų, dokumentų popierines ir elektronines kopijas, užsiprenumeruoti skaitytojui reikalingu periodišku gauti informaciją apie bibliotekoje naujai gautus dokumentus, gali skaityti elektroninę knygą, užsisakyti elektroninių knygų skaityklę. Vartotojas portale ir bibliotekos elektroniniame kataloge gali pateikti jam aktualų klausimą bibliotekininkui. Tačiau portalas www.ibiblioteka.lt nėra populiarus tarp vartotojų, jie gana pasyviai naudojasi jo paslaugomis. 2017 m. portale „Klausk bibliotekininko“ programoje gautos 5 užklausos. Bibliotekoje per portalą užsiregistravo ir persiregistravo 12 vartotojų (2016 m. – 3)

- **Problemos, kylančios dirbant su LIBIS programine įranga.** 2017 m. buvo atnaujinta sutartis su UAB „Asseco Lietuva“, kuri atlieka LIBIS programų priežiūrą. 2017 m. gegužės 5 d. įdiegta nauja LIBIS versija (v.4.27.3.0-4.34.0.0). Šioje versijoje sukurtas funkcionalumas, kurio pagalba gaunant, rekataloguojant ar redaguojant egzempliorių galima nurodyti daugiau negu vieną finansavimo šaltinį.

2017 m. (kaip ir 2016 m.) dirbant su LIBIS programa didžiausia problema buvo serverio išsijungimas dėl elektros tinklo įtampos svyravimo bei serverio maitinimo bloko gedimas. Dėl to kurį laiką bibliotekoje neveikė LIBIS programos, vartotojai negalėjo naudotis www.katalogu.lt, užsakyti ir rezervuoti dokumentų, bei pratęsti jų grąžinimo laiką. 2017 m. gegužės mėnesį buvo nupirktas ir pakeistas naujas serverio maitinimo blokas. Nuo tada LIBIS programos veikė be trikdžių.

NAUJOVĖ: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka 2017 m. vykdė projektą „Išsaugojimas ir sklaida (LIBIS modernizavimas)“, kurio viena iš pagrindinių veiklų buvo LIBIS modernizavimas perkeliant esamus ir atnaujintus bibliotekų veiklos procesus į debesų kompiuterijos pagrindu veikiančią IT infrastruktūrą. Šie perkėlimo darbai Kupiškio viešojoje bibliotekoje atlikti 2017 m. spalio 25 d. Debesų technologija turėtų palengvinti bibliotekos darbo techninius ir organizacinius klausimus, taupyti lėšas, skirtas kompiuterinei ir programinei įrangai atnaujinti.

2017 m. buvo papildyta bibliotekos UDK duomenų bazė naujais 37 ir 39 skyrių indeksais. Dėl 2017 m. įvykusios bibliotekos skyrių ir padalinių reorganizacijos, LIBIS programoje buvo pakeisti fondų duomenys, bei dokumentų spausdinimo šablonai.

2. Informacinis fondas ir informacinė paieškų sistema

Informacinių leidinių fondo dydis: VB – 4180 fiz. vnt. (iš jų Kraštotyros ir edukacijos skyriuje – 2759 fiz. vnt.), MP – 625 fiz. vnt., KP – vidutiniškai po 263 fiz. vnt. Pagal IFLA rekomendacijas informaciniai dokumentai turi sudaryti 10 % viso fondo, Kupiškio VB sudaro tik 7,2 %, KP – 3,2 %.

Gauti 25 pavadinimų informaciniai leidiniai, vertingiausi iš jų – enciklopedijos, žinynai, žodynai, vadovai: „Lietuvos nacionalinis atlasas. T. 1-2“, „Lietuvos dailininkų žodynas“, Rimanto Kauniečio „Laisvės kovų ir netekčių metai“, Tomo Venclovos „Vilniaus vardai“, Stasio Sasnausko „Lito istorija“, „Lietuvos televizija. 1957-2017. Faktai, Kūrėjai. Laidos“, „Lietuvos radijas. 1926-2016. Faktai. Kūrėjai. Laidos“, „Lietuvos Jeruzalės medikai“, „Lietuvos medicina“, „Kas bus kas“ ir kt.

- **Katalogai.** Kupiškio VB elektroniniame kataloge 85052 bibliografiniai įrašai (daugiau skyriuje „VII.1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas“). VB kortelių katalogai buvo pildomi iki 2008 m. pabaigos. Pagrindiniame VB kortelių kataloge galima rasti informaciją apie visų rajono viešųjų bibliotekų fondus 1977-2008 m. Kupiškio VB kataloguose (kortelių ir elektroniniame) yra 198615 įrašų.

Padalinių abėcėliniai kortelių katalogai papildyti 2424 naujomis kortelėmis, kurias atspausdino Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojai. Sisteminiai katalogai nuo 2011 m. nepildomi.

- **Kartotekos.** Viešosios bibliotekos kraštotyros kartoteka nuo 2009 m. pildoma tik straipsnių aprašais iš naujai gautų knygų ir respublikinių periodinių leidinių. Per metus į kartoteką įjungta 270 tokių kortelių (daugiau skyriuje „VII.1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas“). Padaliniuose yra kraštotyros kartotekos, kurios per metus papildytos po 15-30 kortelių. Kraštotyros ir edukacijos skyrius pateikia naujus aprašus iš leidinių, kurių KP neturi (2017 m. –70). VB pildoma bibliotekininkystės kartoteka.

3. Informacinis vartotojų aptarnavimas

- **Užklausos.** Per metus vartotojai pateikė 2117 bibliografinių užklausų, (registruotos tik sudėtingesnės paieškos pareikalavusios užklausos): VB – 701, Subačiaus padalinyje – 426, kaimo padaliniuose – 990 (vidutiniškai po 66). Bendras užklausų skaičius sumažėjo (-433), viešojoje bibliotekoje (-329), kaimo padaliniuose (-104), o padidėjo Subačiaus miesto padalinyje (+31). Atsakant į užklausas, efektyviai naudojami įvairūs ištekliai – knygos, periodiniai leidiniai, spausdinių kopijos, rankraščiai, nuotraukos,

kraštotyros kartotekos ir kt. 204 užklauso gautos elektroninėmis priemonėmis (el. paštu, skype, per „Klausk bibliotekininko“), į 195 tokiu pat būdu atsakyta.

Kraštotyros ir edukacijos skyriuje 2017 m. atsakyta į 450 užklausų (2016 m. – 524). Pagal užklausų tipus: adresinių – 4, tikslinamųjų – 10, faktografinių – 90, teminių – 346. Daugiausia buvo kraštotyros tematikos užklausų (175 arba 50,6 proc.). Populiariausios teminės užklauso: etnografės seserys Glemžaitės, Kupiškio rajono piliakalniai, gydytojas Ipolitas Franckevičius, Kupiškio rajono kaimai, kupiškėnų knygnešiai, žydų bendruomenė Kupiškyje, Kupiškio krašto partizanai, žymūs kupiškėnai dailininkai ir mokslininkai, Rėzeknės miestas, šeimos teisė, žymiausios pasaulio moterys, Lietuvos dvarai, Kupiškio pradinės mokyklos ir jų istorija, pasaulio miškai ir kt.

Dažnai užklauso pateikia Kupiškio etnografijos muziejus, „Kupiškėnų minčių“ redakcija, Kupiškio kultūros centras, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos biblioteka, rajono seniūnijos, Kupiškio VB padaliniai ir kitų rajonų bibliotekos. Laikraštis „Kupiškėnų mintys“ toliau vykdo Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo dalinai finansuotą projektą „Kupiškio krašto kaimų istorijos“, todėl žurnalistai informacijos publikacijoms ieškojo ir bibliotekoje. Mokiniam atsakyta tik į 5 užklauso. Jie vis mažiau pateikia užklausų, nes atlikdami papildomas užduotis dažniausiai naudojasi informacinėmis technologijomis, informacijos ieško internete.

Pastaba: Statistinių ataskaitų „1 Biblioteka metinė“ lentelės „Vartotojų aptarnavimas“ 27-30 grafose nurodomas bendras užklausų ir VIP konsultacijų skaičius.

4. Vieša interneto prieiga (VIP)

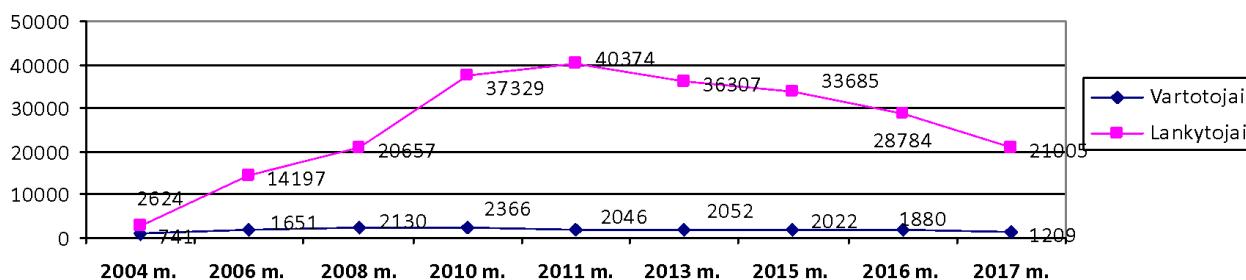
● **Registruotų interneto vartotojų skaičius per metus:** SVB – 1209 (2016 m. – 1880); VB – 703, Subačiaus miesto padalinyje – 228 (-114), kaimo padaliniuose – 737 (-98) (vidutiniškai po 49). Daugiausia VIP vartotojų Šimonyse – 79, Rudiliuose – 77, Noriūnuose – 74.

VIP veikia VB ir visuose padaliniuose, o šia paslauga naudojosi 21,2 % bibliotekų vartotojų. Vaikai iki 14 m. sudaro 55,0 % visų interneto vartotojų.

Interneto vartotojai apskaitomi ne tik pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ vartotojų registracijos ir statistikos sistemos (VRSS) duomenis, bet ir pagal vartotojų registracijos korteles. Alizavos, Antašavos ir Salamiesčio padaliniuose yra kompiuterių, kurie gauti ne iš projektų, todėl neprijungti prie šios sistemos.

● **Apsilankymų skaičius (VIP lankytojai):** SVB – 21005 (2016 m. – 28784), VB – 5987 (-1787), MP – 2356 (-1680), KP – 12662 (-4312) (vidutiniškai po 844). Palyginti su 2016 m., lankytojų skaičius SVB sumažėjo 7779, o didžiausias sumažėjimas kaimo padaliniuose – 4312 arba 15,0 %. Daugiausia VIP lankytojų buvo Salamiestyje (2132), Noriūnuose (2018). Kiekvienas interneto vartotojas VIP pasinaudojo vidutiniškai po 17 kartų per metus.

Interneto vartotojų ir lankytojų pokytis 2004-2017 m.

2004-2017 m. rodiklių dinamika rodo, kad registruotų interneto vartotojų skaičius augo iki 2010 m., vėliau šis rodiklis pradėjo mažėti. 2004 m. pirmieji VIP taškai pradėjo veikti tik Kupiškio VB ir Šepetos kaimo padalinyje, o 2012 m. įgyvendinus „Bibliotekos pažangai“ projektą, VIP yra visose rajono viešosiose bibliotekose. Daugiausia VIP lankytojų (40374) sulaukta 2011 m., nes buvo naujiena, pradėtos teikti naujos paslaugos, mažai žmonių turėjo internetą namuose, o vėliau stebimas jų mažėjimas: nuo 2011 m. sumažėjo 19369 arba 48 %. Vis daugiau gyventojų įsigyja kompiuterius, išmaniuosius telefonus su interneto prieiga, į biblioteką nebevilioja ir pasenusi bibliotekų kompiuterinė įranga, kuri gauta 2008-2010 m.

5. Elektroninės paslaugos

Viešoji biblioteka ir padaliniai vartotojams teikė šias elektronines paslaugas: paieška internete ir bendravimas socialiniuose tinkluose; mokesčių deklaravimas, e.bankininkystė, kitos e.valdžios paslaugos;

informacijos įrašymas į kompiuterines laikmenas, spausdinimas spausdintuvu, dokumentų skenavimas ir kt.; bevielės interneto ryšys, galimybė lankytojams dirbti nešiojamais kompiuteriais.

Viešoji biblioteka dar teikė šias paslaugas: paieška prenumeruojamose duomenų bazėse ir VB fonduose esančiuose skaitmeniniuose dokumentuose; VB elektroninis katalogas (dokumentų paieška, užsakymas, rezervavimas, grąžinimo termino pratęsimas); VB interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt informacija; užklausų pateikimas per paslaugą „Klausk bibliotekininko“. Bibliotekoje galima pasinaudoti ir elektroninėmis knygų skaityklėmis.

• **Elektroninių paslaugų statistika.** Interneto seansų skaičius ir trukmė apskaitoma pagal elektroninių paslaugų apskaitos programą (VRSS) ir kompiuterių retrospektyvos rodmenis. Kitos elektroninės paslaugos (atsisiųstųjų dokumentų ir įrašų skaičius, virtualių apsilankymų skaičius) apskaitomos pagal LIBIS Kataloguotojų darbo apskaitos programą ir prenumeruojamų duomenų bazių (DB) panaudojimo ir svetainės www.kupiskiovb.lt apsilankymų statistiką:

- Interneto seansų skaičius: SVB – 28245 (2016 m. – 40253), VB – 12478, MP – 2356, KP – 13411;
- Interneto seansų trukmė (val.): SVB – 16389 (2016 m. – 23205), VB – 4583, MP – 1866, KP – 9940;
- Atsisiųstųjų dokumentų skaičius (iš DB): SVB – 105 (2016 m. – 201), VB – 105;
- Atsisiųstųjų įrašų skaičius (iš VB e.katalogo ir DB): SVB – 5150 (2015 m. – 4599), VB – 5150;
- Virtualių apsilankymų skaičius (www.kupiskiovb.lt, VB e.kataloge, DB): SVB – 22686 (2016 m. – 22989).

Interneto seansų skaičius iš VIP kompiuterių, palyginti su 2016 m., sumažėjo 29,9 %, o seansų trukmė – 6816 val. arba 29,4 %. Rodikliai mažesni, nes sumažėjo VIP lankytojų ir prisijungimų skaičius. Panašus išliko tik virtualių apsilankymų skaičius, nes čia apskaitomi ir prisijungimai iš namų kompiuterių.

• **Tiesioginės transliacijos internetu, įvairios akcijos.** Iš ministudijos Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje 2017 m. vyko 10 tiesioginių internetinių transliacijų, kurias stebėjo bibliotekininkai, viešosios bibliotekos lankytojai. Tik keletas padalinių (Naivių, Noriūnų, Adomynės) kvietė lankytojus į šias transliacijas. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojai 2017 m. sausio-balandžio mėn. kvietė stebėti 6 transliacijas, dalyvavo 32 lankytojai. Vyko šios transliacijos: „Lietuva Europoje: tapatybės klausimas“, „Lietuviškas pilietinis kostiumas (ne šventinis, šokiadieniui)“, „Bibliotekos tyrimai Lietuvoje – mokslinių straipsnių rinkinys“, „Ūkininke, turi klausimų apie išmokas už deklaruotus plotus?“, „Depresija – pokalbėkime“, „Parama asbestinių stogų dangos keitimui“.

Pastaba: Apie saugesnio interneto savaitės renginius skyriuje „VI.4. Informacinės paslaugos vaikams“.

• **Duomenų bazės (DB).** Kupiškio VB vartotojai jau ne vienerius metus naudoja EBSCO Publishing duomenų bazių paketą (10 DB), siūlančiu visateksčius elektroninius socialinių ir humanitarinių mokslų, medicinos, verslo ir ekonomikos žurnalus, laikraščius ir žinytus. Ją galima naudotis ir bibliotekoje, ir nuotoline prieiga. Dažniausiai vartotojai ieško informacijos moksliniams darbams, pranešimams rengti. EBSCO Publishing DB interneto seansų skaičius – 114, atsisiųstųjų dokumentų skaičius – 105, atsisiųstųjų įrašų skaičius – 250, virtualių apsilankymų skaičius – 189. Kraštotyros ir edukacijos skyriuje sukurta viena nuotolinė prieiga duomenų bazių vartotojams namuose.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka pasirašė Naxos Music Library licencinę sutartį, kuri nuo 2015 m. leidžia ir mūsų bibliotekos vartotojams naudotis šia duomenų baze. Tai išsami muzikos duomenų bazė, kurioje pateikiami klasikinės, džiaz, pasaulio tautų folkloro, šiuolaikinės populiariosios, roko muzikos įrašai. Duomenų bazėje yra kompozitorių ir atlikėjų biografijos, muzikos terminų žodynas bei pasaulio šalių muzika, leidžianti atlikti paiešką pagal kultūros epochas ir meno kryptis. Deja, per metus šia DB nepasidomėjo nei vienas vartotojas.

Kultūros ministerijos lėšomis 2017 m. centralizuotai buvo prenumeruota Infollex teisinė duomenų bazė. Kupiškio VB skirtos 3 darbo vietos. Operacijų skaičius per metus – 355.

6. Vartotojų mokymai

Informacija apie įvairius bibliotekų darbuotojų organizuotus mokymus lankytojams:

- mokymų skaičius – 585 (2016 m. – 486): VB – 137, MP – 117, KP – 331 (vidutiniškai po 22);
- bendra trukmė – 794 val. (2016 m. – 644 val.): VB – 250 val., MP – 108 val., KP – 436;
- mokymų dalyvių skaičius – 3723 (2016 m. – 3168): VB – 1412, MP – 241, KP – 2070.

Palyginti su 2016 m., vartotojų mokymų rodikliai išaugo, nes bibliotekose vyko daugiau neformalaus vaikų švietimo ir kitų edukacinių užsiėmimų: mokymų skaičius išaugo 99 arba 20,3 %, valandos 150 arba 23,3 %, mokymuose dalyvavusių žmonių skaičius 555 arba 17,5 %.

• **Mokymai, skirti neformaliai švietimui, bibliotekų paslaugoms ir kitai edukacijai:**

mokymų skaičius – 326, trukmė – 554 val., mokymų dalyvių skaičius – 3464.

Pastaba: apie neformaliojo švietimo mokymus ir kitus edukacinius užsiėmimus žiūrėkite skyriuose „V. Kultūrinė veikla“ ir „VI.3. Renginiai vaikams“.

● **Vartotojų kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių mokymai (grupėse ir individualiai):**

	Iš viso apmokyta žmonių		Mokymų trukmė	
	2016 m.	2017 m.	2016 m.	2017 m.
VB	35	20	55	12
MP	73	91	73	86
KP	171	148	197	142
SVB	279	259	325	240

Bibliotekininkai mokė lankytojus kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių pagrindų individualiai ir grupėse, mokymus organizavo VB ir 13 padalinių (mokymų nebuvo Antašavoje, Juodpėnuose, Laičiuose ir Naiviuose). Iš viso apmokyta 259 lankytojai, mokymų trukmė – 240 val.

Ilgesnius mokymus „Interneto išteklių“ (16 val.) baigė ir pažymėjimą gavo tik viena Virbališkių padalinio lankytoja. Vartotojai buvo mokomi individualiai jų pageidaujamosiomis temomis, pavyzdžiui: bendravimas internete (e.paštas, Skype), dokumentų spausdinimas ir skenavimas, darbas su PowerPoint, Picasa, Exel ir kt. programomis, darbas su tekstų rengykle, paieška internete, e.bankininkystė, e.prekyba, e.valdžia, e.paveldas, darbo paieška, mokesčių deklaravimas ir t.t. Tokie mokymai paprastai trunka 0,5-2 val. Daugiausia lankytojų individualiai apmokyta Subačiaus (91), Skapiškio (50), Noriūnų (23) padaliniuose.

Didžioji dalis besimokančių – vyresnio amžiaus žmonės, kurie mažiau imlūs naujoms technologijoms, todėl bibliotekininkams reikia ne tik žinių, bet ir kantrybės. Lankytojų mokymai tęsiasi ir pasibaigus projektui „Bibliotekos pažangai“, tačiau jau ne taip aktyviai. Pasak bibliotekininkių, dauguma lankytojų jau yra susipažinę su kompiuterinio raštingumo pagrindais ir turimų žinių jiems užtenka.

● **Vartotojų konsultavimas viešos interneto prieigos klausimais:**

- Individualių konsultacijų skaičius: SVB – 2557, VB – 913, MP – 428, KP – 1216 (vidutiniškai po 81);

- Konsultuotų žmonių skaičius: SVB – 2301, VB – 831, MP – 389, KP – 1081 (vidutiniškai po 73).

Viešos interneto prieigos klausimais konsultuota 649 arba 22,0 % lankytojų mažiau nei 2016 m. Jiems suteikta 694 konsultacijų mažiau. Tai suprantama, nes sumažėjo ir bendras VIPT lankytojų skaičius. Daugiausia konsultacijų suteikta Kupiškio VB (913), Subačiaus (428), Skapiškio (152), Salamiesčio (148), Noriūnų (142), Šepetos (131) padaliniuose. Dažniausia konsultuota šiomis temomis: paieška internete, el. bankininkystė, darbas kompiuteriu, sveikata, mokesčių deklaravimas ir kt.

Gyventojų mokymų ir konsultavimų apskaitos formos už kiekvieną mėnesį yra pildomos naujoje svetainėje <http://3erdve.sharepoint.com/mokymai>.

7. Kraštotyros veikla

Svarbiausios veiklos kryptys: kraštotyros dokumentų fondo įvairiose laikmenose ir informacijos apie Kupiškio kraštą bei jo žmones, kultūros paveldą kaupimas, tvarkymas, saugojimas, rankraštyno tvarkymas, skaitmeninimas ir sklaida, dalyvavimas LIBIS analizinės posistemės kūrime (VB), kraštotyros darbų ir leidinių ruošimas ir leidyba, virtualių parodų ir kitos kraštotyros informacijos viešosios bibliotekos svetainei www.kupiskiovb.lt rengimas, kraštotyros renginių organizavimas (apie juos skyriuje „V. Kultūrinė veikla“).

● **Kraštotyros informacijos kaupimas.** VB Informacijos ir kraštotyros skyriaus (nuo 2017 11 02 Kraštotyros ir edukacijos skyriaus) fonde 1160 fiz. vnt. inventorintų kraštotyros tematikos dokumentų, Subačiaus miesto padalinyje – 472 fiz. vnt., kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 266 fiz. vnt.

2017 m. Kupiškio SVB dokumentų fondus papildė 29 naujų pavadinimų kraštotyros knygos (kupiškėnų autorių ir apie Kupiškio kraštą), VB – 27 pavadinimų.

VB ir visi padaliniai gavo 3 pavadinimų leidinius: „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ (sudarytoja Lina Matiukaitė), „Kupiškėnų enciklopedija. T. 3“ (vyr. redaktorius Vidmantas Jankauskas), Aušros Jonušytės „Kupiškio krašto žydų bendruomenės pastatai ir paminklai“.

Kitų vertingų leidinių gauta: serijos „Lietuvos valsčiai“ monografija „Kupiškis: naujausi lokaliniai moksliniai tyrimai“ (10 fiz. vnt.), „Seserų Glemžaičių rinkinys Kupiškio etnografijos muziejuje: tradiciniai lietuviški drabužiai ir jų priedai. XIX a. – XX a. I pusė“, (12 fiz. vnt.), dvi serijos „Kupiškėnų biblioteka“ knygos – Petro Zulono „Iš mano gyvenimo“ (15 fiz. vnt.) ir Prano Juozo Žilinsko „Kupiškėnai – Patagonijos kolonistai“ (2 fiz. vnt.), Karolio Rimtauto Kašponio „Algirdo Juliaus Greimo 100-mečio ženklai“ (2 fiz. vnt.), „Laiko žinutės: buvusių mokinių ir mokytojų prisiminimai“ (2 fiz. vnt.), Algirdo Gaižučio „Vaikystė ir grožis: monografija“ (1 fiz. vnt.), „Kupiškio sodietės: du prasmingos veiklos dešimtmečiai“ (1 fiz. vnt.) ir kt.

Taip pat gauta kupiškėnų autorių grožinės literatūros knygų: Reginos Baltrūnienės „Jausmų pasjansas“ (11 fiz. vnt.), Dalios Dilytės „Gedimino paslaptis: fantastinė apysaka paaugliams“ (5 fiz. vnt.), Žanetos Jasaitienės „Tarp dangaus ir žemės“ (1 fiz. vnt.) ir „Ten, kur širdis“ (5 fiz. vnt.), Rimanto Karazijos

„Pėdos“ (2 fiz. vnt.), Viliaus Laužiko „Mįslių abėcėlė“ (5 fiz. vnt.), Giedrutės Murnikovienės „Vėjo mylimoji“ (7 fiz. vnt.), Aušros Uldukienės „Spalvų išlydėtoja“ (4 fiz. vnt.) ir kt.

Vilniuje gyvenantis kupiškėnas poetas Vilius Baltrėnas padovanojo 5 pavadinimų savo knygų: „Amžinoji žvaigždė“ (4 fiz. vnt.), „Asiliuk – tau linksmo skrydžio“ (7 fiz. vnt.), „Dėdė šachas ir jo rikis Mutuliukas“ (3 fiz. vnt.), „Mėlynuoja tavo dangūs“ (3 fiz. vnt.) ir „Po šermukšnio stogeliu“ (6 fiz. vnt.).

• **Rankraštyno tvarkymas.** Kraštytyros ir edukacijos skyriuje kaupiami, tvarkomi bei saugomi ir kiti dokumentai – nuotraukos, rankraščiai, lankstinukai, renginių skelbimai, kvietimai, programos, sveikinimų atvirukai, rajone veikiančių įstaigų, įmonių leidiniai, kita spausdinta medžiaga, elektroniniai dokumentai.

Rankraščių fondo formavimą sudaro 2 procesai: dokumentų grupavimas bei saugojimo vienetų parengimas, kurį vykdo Kraštytyros ir edukacijos skyriaus darbuotojai. 2017 m. buvo parengta 219 saugojimo vienetų Juozo Kėdainio rankraščių fondo (F10) bei 35 saugojimo vienetai „Senovinių kupiškėnų vestuvių“ rankraščių fondo.

Tada rankraštiniai dokumentai įtraukiami į bendrąją dokumentų apskaitą, LIBIS katalogavimo sistemoje kuriami įrašai elektroniniam katalogui. Per metus sukurti 27 įrašai, redaguoti 85 bei nuskaityti 184 įrašai. Tai nėra spartus darbas, nes keičiasi rankraštinio dokumentų aprašo standartas, konsultuojantis su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos specialistais tenka redaguoti įrašus. Dėl Kupiškio viešosios bibliotekos struktūros pokyčių dar nėra parengti ir patvirtinti rankraštinio fondo formavimą ir tvarkymą reglamentuojantys dokumentai.

Svarbi rankraštyno dalis – tai fotografo Juozo Kraujūno fondas, kuriame savivaldybės perduoti 103 albumai su 9803 vnt. nuotraukų (įkainota 11679 Eur), ir J. Kraujūno archyvas (nuotraukos, negatyvai, kompaktiniai diskai), kurį po vyro mirties perdavė našlė V. Kraujūnienė. Šis labai vertingas ir didelis archyvas tik pradėtas tvarkyti – dokumentai tik grupuojami, saugojimo vienetai nepradėti rengti.

2017 m. dalyvauta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (LNB) vykdytame projekte „Nenustatytų teisių turėtojų kruopščios paieškos“ įtraukiant rankraštinis dokumentus į duomenų bazę EUIPO. Rugšėjo mėnesį skyriuje lankėsi ši projektą įgyvendinančios LNB specialistės Rimgailė Bakienė ir Rita Pikūnaitė, suteikė metodinę pagalbą.

• **Kraštytyros darbai.** Parengta 16 naujų kraštytyros darbų (2016 m. – 17). Tai padalinių metų kronikos (15) ir metraščiai (1). Vyresn. bibliografė Jolita Pipynienė iki 2015 m. rengė Kupiškio viešosios bibliotekos metraščius. Nutarta šios veiklos atsisakyti, nes informacija kartojasi ir Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų metų tekstinėse ataskaitose. Todėl 2016 metų metraštis neberašytas.

Istorijos ir kultūros almanachui „Kupiškis. 2017“ pateiktas vyresn. bibliotekininkės G. Puidokienės parengtas „Kupiškio kalendorius 2018: jubiliejai, datos“.

Vyresn. bibliotekininkė Nida Galvanauskienė parengė pranešimą „Mintimis išvaikštinėjau kiekvieną lauko rėžį...: skulptoriaus Juozo Kėdainio egodokumentinis palikimas Kupiškio viešojoje bibliotekoje“ ir jį skaitė Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuotoje konferencijoje „Egodokumentika Aukštaitijos kultūros kontekste“ (2017 03 22).

• **Kraštytyros informacija interneto svetainėje** <http://www.kupiskiovb.lt/index.php/krastotyra>. Skyriuje „Kraštytyra“ yra rubrikos „Bibliotekos leidiniai“, „Žymūs kupiškėnai“, „Kupiškio garbės piliečiai“, kurios papildomos nauja informacija. Rubrikoje „Žymūs kupiškėnai“ abėcėlės tvarka sudarytas personalijų sąrašas, kuriame daugiau nei 400 pavardžių. Apie 310 kupiškėnų pateikiama išsamesnė informacija.

8. Dokumentų skaitmeninimas

2015 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu patvirtinta „Skaitmeninimo kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015-2020 metų programa“. LNB Nacionalinis skaitmeninimo ir Virtualios elektroninio paveldo sistemos (VEPS) centras atliko apklausą viešosiose bibliotekose apie kultūros paveldo objektų atrankos, pasirengimo skaitmeninti, skaitmeninių kopijų sukūrimo, turinio ilgalaikio išsaugojimo ir viešinimo virtualioje erdvėje veiklas. Kupiškio VB Kraštytyros ir edukacijos skyriuje saugomi dokumentai kol kas yra skaitmeninami tik savo reikmėms: parodoms, renginiams, leidybai.

Skaitmeninimo darbai vykdomi pagal „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninės kolekcijos nuostatus ir skaitmeninimo tvarkos aprašą“, patvirtintą 2016 m. balandžio 1 d. VB direktoriaus įsakymu Nr. IV-24. Parengtas skaitmeninimo veiklų planas, atrinkti dokumentai, kurie bus skaitmeninami Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje (PAVB): tai dokumentai iš liaudies muzikanto Aleksandro Kriūkės ir kraštytyrininkės Marijos Tamošiūnienės fondų. Suskaitmeninti dokumentai bus viešinami bibliotekos interneto svetainėje.

Pagal kultūros paveldo skaitmeninimo stebėsenos tvarką (2016 m. gruodžio 12 d. raštas SD-92) Kupiškio viešoji biblioteka įsipareigoja pateikti PAVB Virtualios bibliotekos skyriui ataskaitas apie per metus vykdytas skaitmeninimo veiklas. Tai viena iš naujausių Kraštytyros ir edukacijos skyriaus veiklos

sričių, apimančių rankraščių fondo formavimo ir skaitmeninimo procesus. PAVB suskaitmeninta 20 dokumentų iki 1940 m. (sukurti įrašai bei nuskenuoti pagal šiai veiklai keliamus reikalavimus) bei dokumentų iš kraštotyrininkės M. Tamošiūnienės archyvo, iš viso 274 vaizdai.

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE, PROJEKTUOSE

1. Lietuvos kultūros tarybos finansuoti projektai

2017 m. VB darbuotojai Lietuvos kultūros tarybai (LKT) parengė 6 projektus. Finansavimo negavo 4 paraiškos: „Didžioji krašto knyga“ (vadovė Nida Galvanauskienė), „Meškoteka“ ir „Nenuobodžios rašymo pamokos“ (vadovė Rūta Vilkieienė), „Istorinis Kupiškis literatūroje ir amžininkų prisiminimuose“ (vadovė Janina Širvinskienė). Finansuotos 2 paraiškos.

● **Projektas „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“** (vadovė Lina Matiukaitė), skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, kupiškėnų pilietiškumo, istorinės savimonės ir savojo krašto pažinimo ugdymui. Jo įgyvendinimui iš LKT gauta 2500 Eur, iš Kupiškio rajono savivaldybės – 260 Eur, privačių rėmėjų (Sauliaus Dugno) – 200 Eur, Kupiškio viešosios bibliotekos – 125 Eur, projektų partnerių (UAB „Kupiškėnų mintys“, Kupiškio kultūros centro, Kupiškio televizijos ir informacijos centro) finansinis indėlis – 250 Eur. Vykdytos įvairios veiklos, organizuoti renginiai.

Įtakingiausių, labiausiai nusipelnusių Šimtmečio kupiškėnų rinkimai. Bendradarbiaujant su istorikais, muziejininkais sudarytas šimto asmenybių, kurios dirbo, kūrė 1918-2017 m., sąrašas (iš jų tik 22 gyvi), parengtos biografijos, surinktos nuotraukos. Sukurta platforma balsavimui internete, totalizatorius rugsėjo 9-30 d. veikė UAB „Kupiškėnų mintys“ interneto svetainėje, nuorodos ir kitose svetainėse, socialiniuose tinkluose. Balsuotojai galėjo ne tik pasirinkti asmenybes iš sąrašo, bet ir siūlyti savo kandidatus (pasiūlyta 40). Rinkimuose dalyvavo 929 balsuotojai, daugiausia balsų (445) surinko ir Šimtmečio kupiškėnu tapo olimpinis ir pasaulio čempionas Virgilijus Alekna. Į dvidešimtuką taip pat pateko: spektaklio „Senovinės kupiškėnų vestuvės“ režisierius Povilas Zulonas, rašytojas Juozas Baltušis, aktorė, režisierė Unė Babickaitė, kraštotyrininkas Adomas Petrauskas, etnografinės seserys Elvyra, Mikalina ir Stefanija Glemžaitės, humanitarinių mokslų daktarė, „Kupiškėnų žodyno“ sudarytoja Klementina Vosylytė, dailėtyrininkas Vidmantas Jankauskas, skulptorius Henrikas Orakauskas ir kt.

Parengtas ir 600 egz. tiražu UAB „Amalkeros leidyba“ išleistas išliekamąją vertę turintis leidinys „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ (26 p.), kuris supažindina su Šimtmečio kupiškėnų rinkimų rezultatais. Plačiau pristatoma 20 daugiausia balsų surinkusių kupiškėnų (nuotraukos, biografijos), o kitų į šimtuką patekusių asmenybių sąrašas pateikiamas pagal surinktų balsų skaičių. Leidinys dovanotas Šimtmečio kupiškėnams, kitiems į rinkimų sąrašą įtrauktiems asmenims arba jų giminaičiams, projekto renginių dalyviams. Leidinys pateko į bibliotekų fondus, dalis tiražo (27 egz.) perduota Kupiškio rajono savivaldybei.

Paroda „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ parengta ant mobilių stendų ROLL UP (8 vnt.) ir pristato į Šimtmečio kupiškėnų rinkimų dvidešimtuką patekusias asmenybes, pateikiamas ir visas į šimtuką patekusių asmenybių sąrašas. Stenduose panaudotos ir archyvinės senojo Kupiškio nuotraukos. Paroda 2018 m. bus eksponuojama Kupiškio rajono bibliotekose, mokyklose, Vilniaus Kupiškėnų klube.

Baigiamasis projekto renginys vyko gruodžio 15 d. Kupiškio kultūros centre (plačiau skyriuje „V.1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems“).

● **Projektas „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“** (vadovė Jolita Pipynienė) teiktas atminties institucijų inovatyvių paslaugų kūrimo programai, gautas finansavimas 2600 Eur. Projektas skirtas Kupiškio krašto kultūros paveldo fiksavimui ir sklaidai, inovatyvių technologijų taikymui išsaugant krašto istorines ir kultūros vertybes. Buvo kuriamas žemėlapis, kurio pagrindas – autentiški pasakojimai apie istorinius objektus ar įvykius, žymius žmones, kaimus. Organizuoti mokymai „Filmavimas, vaizdo ir garso įrašų montavimas“, kuriuos vedė VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro direktorius Povilas Vireliūnas.

Vasarą prie viešosios bibliotekos suburti vaikų ir jaunimo kraštotyros stovykla, kurios metu keliauta po istorines rajono vietas, nufilmuoti pasakojimai apie Palėvenės bažnyčią ir vienuolyną, Komarų dvarą, Adomo Petrausko muziejų, Veronikos Šleivytytės galeriją, Skapiškio varpinę ir Blaivybės paminklą. Biblioteka dėkinga projekto savanoriams-kraštotyrininkams, kurie nesavanaudiškai dalijosi per gyvenimą sukauptomis žiniomis bei fotografijomis apie savo kraštą bei žmones. Istorikas Jonas Babickas supažindino su Subačiaus istorija, Eleonora Keršulienė, ilgus metus kaupusi kraštotyrinę medžiagą apie Skapiškio seniūnijos kaimus, Kazys Stančikas, netikėtai atradęs kraštiečių pėdsakus Lietuvos radijo istorijoje, įsitraukė į interaktyvaus žemėlapio kūrimo procesą. Kraštotyrininkė Marija Tamošiūnienė dalijosi prisiminimais apie Ipolitą Franckevičių ir Antaną Karecką, mokytoja Genovaitė Vilčinskienė prisiminė pirmuosius poeto

Valdemaro Kukulo literatūrinius bandymus bei gimnazijos istoriją. Vilniaus universiteto profesorė Genovaitė Dručkutė dalijosi studijų metų prisiminimais apie semiotiką Algirdą Julijų Greimą, menotyrininkė Dalia Klajumienė pasakojo apie Palėvenės vienuolyno ansamblį ir kt. Kalbinti 35 žmonės, sumontuota vaizdo medžiaga ir sukurti 45 5-12 minučių trukmės filmukai.

Įrašant pasakojimus talkino Kupiškio etnografijos muziejaus, Kupiškio kultūros centro darbuotojai, Vilniaus kupiškėnų klubas, bibliotekininkai, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centras.

Už projekto lėšas įsigyta filmavimo kamera, interaktyvi lenta, prizai ir kt. Dėl projekto vadovės J. Pipynienės ligos Lietuvos kultūros taryba leido projekto vykdymą pratęsti iki 2018 kovo 31 d., tačiau finansinė ataskaita buvo pateikta 2017 m. gruodžio mėnesį. 2018 m. bus pratęsti filmavimo darbai, interaktyvaus žemėlapių kūrimas, vyks edukacijos, baigiamasis projekto renginys.

2. Kiti projektai

- **Projektas „Dirbantis europietis“** (vadovė Rūta Vilkienė) skirtas Europos dienai, paraiška teikta Europos komisijos atstovybei Lietuvoje. Gautas finansavimas 695 Eur. Vaikai ir paaugliai buvo kviečiami fotografuoti dirbančius žmones, vyko fotografijų konkursas, parodos atidarymo renginys prie bibliotekos, Europos dienos šventė Kupiškio mieste, momentinis parodos eksponavimas įvairiose miesto vietose, prie kultūros centro, savivaldybės, mokyklų ir kt. Projekte dalyvavo vaikų lopšeliai-darželiai „Saulutė“ ir „Obelėlė“, mokykla „Varpelis“, Lauro Stukos-Gucevičiaus gimnazija. Savanorišku darbu talkino Kupiškio jaunimo centras: savanoriai padėjo eksponuoti parodą, ją pristatyti visuomenei. Už gautas lėšas gamintos nuotraukos, nupirkti molbertai nuotraukų eksponavimui, prizai konkurso dalyviams.

- **„Vasaros ekspedicija“**. Paraišką Kupiškio rajono savivaldybės pilietinio ir tautinio ugdymo projektų rėmimo programai parengė bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, gautas finansavimas 750 Eur. Projekto tikslas – ugdyti vaikų ir jaunimo pagarbą tradicijoms, skatinti domėjimąsi krašto istorija. Projektą įgyvendino Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojos R. Vilkienė ir J. Pipynienė, jame dalyvavo 18 Kupiškio miesto ir rajono 10-16 metų vaikų ir paauglių. Liepos 3-11 d. mokiniai keliavo autobusu ir susipažino su Kupiškio rajono kultūros, istorijos ir gamtos paminklais, esančiais Žemutinėje Palėvenėje, Subačiuje, Antašavoje, Skapiškyje. Susitikimų metu nufilmavo krašto praeities žinovų (Nijolės Milaknienės, Vidmanto Markevičiaus, Ričardo Barzdenio, Aldonos Ramanauskienės, Albino Vaižmužio ir kt.) pasakojimus. Aplankytos ir kaimyninių rajonų istorinės ir gamtinės vietovės: Krekenavos regioninis parkas, Biržų pilis ir karstinės įgriuvos, Rokiškio dvaras. Kelionių ir susitikimų išpūdžius mokiniai sumontavo į koliažą, kuriame aplankytų vietų fotografijos ir aprašymai. Šie darbai buvo eksponuoti Kupiškio viešojoje bibliotekoje.

- **Projekte „Metų knygos rinkimai“** kiekvienais metais aktyviai dalyvauja rajono bibliotekos. 2017 m. buvo pateikta 18 paraiškų (jas rašė VB ir visi padaliniai), teigiamai įvertintos – 8. Metų knygos rinkimų akcijai skirtas knygas suaugusių kategorijoje gavo Kupiškio VB Lankytojų aptarnavimo skyrius, Noriūnų ir Virbališkių padaliniai, poezijos – Šimonių padalinyje, vaikų – Alizavos padalinys, paauglių – Vaikų erdvė, Laičių padalinys ir Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktas. Iš viso 40 fiz. vnt. (2016 m. – 50 fiz. vnt.).

- **Neformalaus vaikų švietimo (NVŠ) programos projektui „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“**, kurį administruoja Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras, pateiktos 3 paraiškos ir gautas finansavimas (2762 Eur) programoms „Knygos bičiulių klubas 2“, „Etno turistai“ ir „Eko dirbtuvėlės“. Veikloms įgyvendinti įsigyta: knygų (39 fiz. vnt. už 315 Eur), laminatorius, magnetinės lentos (2 vnt.), CD kortelė, kasetės spausdintuvui, kanceliarinių ir reprezentacinių prekių, priemonių dekoracijoms ir kūrybinėms dirbtuvėms (dažų, įvairių klijų ir lipalo, popieriaus ir kt.).

Viešojoje bibliotekoje 2017 m. vasario-birželio ir rugsėjo-gruodžio mėnesiais vykdyta tęstinė programa „Knygų bičiulių klubas 2“ (atsakingas asmuo R. Vilkienė), kurios tikslas – skaitymo skatinimas. Pasitelkus įvairias menines veiklas padėti atskleisti vaikų gebėjimus, skatinti vaikų užimtumą, mažinti socialinę atskirtį, padėti lengviau adaptuotis mokykloje. Nuo rugsėjo iki gruodžio mėnesio vykdyta nauja NVŠ programa „Etno turistai“ (atsakingas asmuo R. Vilkienė). Panaudojant informacines technologijas, bendraujant su žmonėmis, sudarinėti turistiniai, pažintiniai maršrutai po Kupiškio miestą ir rajoną.

Programa „Eko dirbtuvėlės“ 2017 m. (vasario-birželio mėnesiais) ir tęstinė programa „Eko dirbtuvėlės 2“ (rugsėjo-gruodžio mėnesiais) buvo vykdoma VB Skapiškio padalinyje (atsakingas asmuo Roma Bugailiškienė), kurios tikslas – skatinti jaunimo ir vaikų atsakingą požiūrį į gamtos išteklių saugojimą, ekologinį sąmoningumą ir draugišką aplinkai elgesį. Visose trijose programose dalyvavo 23 vaikai, organizuoti 76 užsiėmimai. Daugiau apie neformalų vaikų švietimą skyriuje „VI. Darbas su vartotojais vaikais“.

- **Paraiška „Leidinys „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“** (vadovė L. Matiukaitė) teikta Kupiškio rajono savivaldybės Spaudinių leidybos projektų dalinio finansavimo biudžeto lėšomis programai. Gauta 260 Eur. Sumokėta už 150 egz. šio leidinio spausdinimą.

- **„Inovatyvios edukacijos specialiųjų poreikių mokiniams ir socialinę atskirtį patiriantiems vaikams Kupiškio mieste“** (vadovė R. Vilkienė) paraiška pateikta LR Vidaus reikalų ministerijai per Kupiškio miesto Vietos veiklos grupę. Projekto sąmata 29 tūkst. eurų, laukiama vertinimo. Projekto tikslas – specialiųjų poreikių turinčių ir socialinę atskirtį patiriančių Kupiškio miesto vaikų bendrųjų gebėjimų, skaitmeninių kompetencijų ir socialinių įgūdžių ugdymas panaudojant tikslinius žaidimus bei kompiuterines ir aplinkos technologijas. Įgyvendinant šį projektą būtų atnaujinta bibliotekos interneto svetainė, pritaikyta neįgaliesiems, įrengta edukacijų klasė, sukurtas mokomasis kompiuterinis žaidimas, įsigytos interaktyvios ugdymo priemonės su integruota programine įranga, organizuoti edukaciniai užsiėmimai.

- **Partneriai kitų bibliotekų projektuose.** Kupiškio viešoji biblioteka kaip partneris dalyvavo Lietuvos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos vykdytame projekte *„Nenustatytų teisių turėtojų kruopšti paieška“*. Vyresn. bibliografė J. Pipynienė suteikė projekto įgyvendinimui reikalingą informaciją duomenų įtraukimui į EUIPO bazę. Iš projekto lėšų į Kupiškio VB sąskaitą buvo pervesta 800 Eur, už kuriuos buvo įsigyti 2 skaitmeninio veikloms reikalingi nešiojami kompiuteriai.

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka inicijavo projektą *„Aukštaitijos ETNO kilimo kūrimas“*, skirtą Panevėžio regiono vaikams, bibliotekose ieškantiems šiuolaikinėmis IT paremtų įdomių veiklų. Projekto metu bendradarbiaujant su regiono bibliotekomis, tarp kurių ir Kupiškio viešoji biblioteka, buvo sukurtas interaktyvus kilimas, pagrįstas mobilių aplikacijų naudojimu. Mobilios programėlės pagalba, kuri pritaikyta „Android“ operacinės sistemos mobiliesiems įrenginiams, galima matyti Aukštaitijos rajonuose esančius objektus ir išgirsti pasakojimus apie Terpeikių ąžuolą (Kupiškio r.), Puntuko akmenį, Karvės olą, Dviragio ežerą ir kt.

Kupiškio viešoji biblioteka kaip partnerė dalyvauja Lietuvos darbo biržos vykdomame ir Jaunimo užimtumo iniciatyvų bei Europos socialinio fondo lėšomis finansuojame projekte *„Atrask save“*, kurio tikslas – sumažinti nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio 15–29 m. amžiaus jaunimo skaičių, įgyvendinant ankstyvos intervencijos ir aktyvumo skatinimo priemones. Projekto įgyvendinimui į Kupiškio viešosios bibliotekos sąskaitą pervesta 2020 Eur. Šio projekto dalyviams (praktikantams ir savanoriams) buvo vedamos ekskursijos ir edukacijos, kurių metų supažindinama su bibliotekininko profesija, bibliotekų paslaugomis. Nemažai projekto dalyvių pasirinko atlikti praktiką bibliotekose, todėl su jais buvo sudarytos sutartys, o juos globojo VB ir padalinių darbuotojai. Galime pasidžiaugti, kad biblioteka prisidėjo prie sėkmingo projekto įgyvendinimo: Sandra Škinderytė buvo praktikantė, o nuo 2017 m. lapkričio mėnesio ji įdarbinta Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte.

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS

Bibliotekos naudoja įvairias veiklos ir paslaugų viešinimo, įvaizdžio kūrimo priemones: įvairaus pobūdžio leidiniai, informacija žiniasklaidoje (tradicinėje periodinėje spaudoje, internete, per televiziją ir radiją), skelbimai bibliotekose ir viešose erdvėse, kvietimai į renginius, elektroniniai laišakai, facebook, priemonės reprezentacijai su bibliotekos atributika, renginių fotografavimas, filmavimas ir kt.

1. Leidiniai

- **Knygos (1).** Vykdamas Lietuvos kultūros tarybos dalinai finansuotą projektą *„Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“*, išleistas Šimtmečio kupiškėnų rinkimų rezultatus pristatantis Linos Matiukaitės parengtas leidinys *„Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“* (26 p., „Amalkeros leidyba“, 600 egz.). Jame plačiau pristatoma 20 daugiausia balsų surinkusių kupiškėnų. Kitų į šimtuką patekusių asmenybių sąrašas pateikiamas pagal surinktų balsų skaičių.

2017 m. pabaigoje pasirodė *„Kupiškėnų enciklopedijos“* trečiasis, jau paskutinis, tomas (vyr. redaktorius ir sudarytojas Vidmantas Jankauskas). Prie šio unikalaus leidinio parengimo nemažai prisidėjo ir bibliotekų dabuotojai: ieškojo autorių, iliustracijų, patys rašė straipsnius. Trečiam tomui straipsnius parašė 5 bibliotekininkės: D. Baronienė, R. Liogienė, L. Mačiulienė, L. Matiukaitė ir V. Ribokaitė. Aktyviausiai rengiant enciklopedijos trečiąją tomą bendradarbiavo L. Matiukaitė – parašė 16 biogramų ir teminių straipsnių, rinko medžiagą ir kitoms publikacijoms, skaitė korektūrą.

- **Lankstinukai (3).** Kraštotyrinio pobūdžio lankstinukai: *„Kupiškėnai – Lietuvis istorijoje: Išrinkime šimtmečio kupiškėnus“* (parengė L. Matiukaitė), *„Gimtinės takais“* ir *„Kūrybinis aktorės ir režisierės Unės Babickaitės-Graičiūnienės kelias“* (parengė Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė L. Mačiulienė ir L. Čejauskienė).

- **Lankstinukų formos parodų katalogai (1).** Kristinos Gaidžiūnienės kūrybos darbų paroda „Mano veltinis“ (parengė Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė L. Mačiulienė).
- **Kalendoriai (3).** „Kupiškio seniūnijos bendruomenės: 2018 metų kalendorius“ (parengė L. Mačiulienė), „Kupiškio kalendorius 2018 metams: jubiliejai, datos“ (sudarytoja G. Puidokienė), „2018 metų kalendorius: jubiliejai, šventės, atmintinos dienos, datos“ (sudarytoja L. Matiukaitė).
- **Programos, skrajutės, skirtukai, atvirukai (6).** L. Matiukaitė paruošė Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės „#tuesibiblioteka“ renginių programą, skrajutę „Rinkime šimtemčio kupiškėnus“, spalio-gruodžio mėnesių renginių programėles-skrajutes. Juodpėnų padalinio vyresn. bibliotekininkė R. Liogienė leidybai parengė Juodpėnų koplyčios 20-mečiui skirtą nuotrauką su kalendoriumi.
- **Skelbimai, kvietimai (parengta apie 50)** naudojami informacijos apie bibliotekose organizuojamų renginių ir kitų veiklų sklaidai. VB juos rengia R. Vilčinskienė ir L. Matiukaitė. Skelbimai kabinami skelbimų lentose bibliotekose, įvairiose įstaigose, lauko stenduose, skelbiami laikraščiuose ir interneto svetainėse, facebook’e, siunčiami el. paštu.
- **Bibliotekininkų pagalba ruošiant įvairius leidinius, rašant straipsnius.** Kasmečio istorijos ir kultūros almanacho „Kupiškis“ (vyr. redaktorius ir sudarytojas dailėtyrininkas, žurnalistas V. Jankauskas, redakcinei kolegijai priklauso ir VB darbuotoja L. Matiukaitė. Bibliotekininkės penkioliktam almanacho „Kupiškis. 2017“ numeriui paruošė 3 publikacijas.

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojos talkino Kupiškio etnografijos muziejaus specialistei Aušrai Jonušytei rengiant leidinį „Kupiškio krašto žydų bendruomenės pastatai ir paminklai“, tikslino bibliografinių išnašų duomenis, faktus, datas. Bendradarbiavo su rajono laikraščiu „Kupiškėnų mintys“ – pateikė daug informacijos žurnalistams jų įgyvendinamam projektui „Kupiškio krašto kaimų istorijos“.

2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose, internete

Tradicinėje periodinėje spaudoje, kraštotyros leidiniuose ir interneto svetainėse 2017 m. paskelbta 344 straipsniai ir kitos publikacijos apie Kupiškio rajono bibliotekas. Straipsnius rašė 27 bibliotekininkai: VB – 10 ir padalinių – 17. Iš viso jie parašė 242 straipsnius. Daugiausia straipsnių parengė VB direktorius A. Venckus (22), už VB interneto svetainės administravimą atsakinga vyresn. bibliotekininkė R. Vilčinskienė (17), Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė (14), padalinių darbuotojos J. Vosylienė (15), N. Paukštienė (15), L. Dešrienė (14), A. Bukienė (13), V. Ribokaitė (13).

Iš viso straipsnių, publikacijų, informacijų, vaizdo siužetų apie rajono bibliotekas 2017 m. 344 (2016 m. – 315)										
Tradicinė periodinė spauda 64 (55)				Kiti leidiniai, knygos (bibliote- kininkų)	Informacija internete 255 (227)				Televizija, radijas 21 (24)	
Parašyta bibliotekininkų 18 (13)		Parašyta ne bibliotekos darbuotojų 46 (42)			Bibliotekininkų 220 (203)		Ne bibliotekininkų 35 (24)		Respub- likinės TV	TV „Kupiškėnų studija“
Respub. spauda	Rajono spauda	Respub. spauda	Rajono spauda		VB svetainė	Kitos svetainės	VB svetainė	Kitos svetainės		
3 (2)	15 (11)	6 (15)	40 (27)		4 (9)	194 (164)	26 (39)	2 (0)		

2.1. Spauda (tradicinė)

- **Bibliotekų darbuotojai** įvairiems periodinės spaudos ir kraštotyros leidiniams paruošė 22 straipsnius (2016 m. – 22): žurnalui „Tarp knygų“ – 1, rajono laikraščiui „Kupiškėnų mintys“ – 15, kitiems leidiniams – 6. Straipsnius tradicinei spaudai rašė 7 bibliotekininkai: VB – 4, padalinių – 3.

Žurnale „Tarp knygų“ spausdintas J. Širvinskienės straipsnis „Kupiškio sinagoga išlydėjo bibliotekininkus, kad pasitiktų atjaunėjusi“ (Nr. 4, p. 37).

Laikraštyje „Ūkininko patarėjas“ spausdintas L. Matiukaitės straipsnis „Kupiškėnai rinks savo krašto asmenybių šimtuką“, „Vakaro žiniose“ – A. Venckaus straipsnis „Į biblioteką ateinama ir išsikalbėti“.

Kultūros ir istorijos almanachui „Kupiškis. 2017“ paruoštos 3 publikacijos: L. Matiukaitės – „Kultūros įvykių kronika. 2017“, „Naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą ir jo žmones: 2016-2017 m.“, G. Puidokienės – „Kupiškio kalendorius 2018 metams: jubiliejai, datos“.

- **Ne bibliotekos darbuotojų straipsniai.** Apie bibliotekas spausdintos 46 įvairaus pobūdžio žurnalistų ir kitų asmenų publikacijos (2016 m. – 42): rajono laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ – 40, respublikiniuose

leidiniuose – 6. Žurnalistai gana dažnai lankosi bibliotekose vykstančiuose renginiuose ir juos aprašo. Nemažo atgarsio spaudoje sulaukė rajono savivaldybės tarybos patvirtintas bibliotekos struktūrinių pertvarkymų planas (5 str.) ir diskusija dėl vardo suteikimo Kupiškio viešajai bibliotekai (7 str.).

Apie bibliotekas ir bibliotekininkes daugiausia rašė „Kupiškėnų minčių“ žurnalistės B. Aleknienė (12 straipsnių) ir J. Banionienė (6). Šio laikraščio rubrikoje „Kviečia“ nemokamai skelbiama informacija apie būsimus bibliotekų renginius, veikiančias parodas. Laikraštyje „Ūkininko patarėjas“ apie bibliotekas, jų organizuotus renginius rašė žurnalistė V. Juškienė (4 str.).

Bibliotekininkų ir žurnalistų straipsnių periodinėje spaudoje aprašus galima rasti: bibliotekininkystės kartotekoje, Kupiškio VB e.kataloge per straipsnių paiešką (prieiga per www.kupiskiovb.lt, www.libis.lt).

2.2. Televizija ir radijas

- **Viešoji įstaiga Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“** rengia valandos trukmės informacinę-apžvalginę laidą „Savaitė“, kurią galima žiūrėti internete www.kupiskis.lt/ nuoroda „Kupiškėnų studija“ ir <https://www.youtube.com/user/KupiskioTV?feature=mhee>. „Savaitėje“ per metus parodyta 16 reportažų apie viešųjų bibliotekų vykdomus projektus, renginius, akcijas.

- **Lietuvos ryto televizija** kūrė laidas apie Kupiškį ir rodė 3 reportažus apie bibliotekas: kalbino VB savanorį Dominyką Jasaitį, Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkę Roma Bugailiškienę pasakojo apie „Eko dirbtuves“ ir bendruomenės veiklas.

2.3. Internetas

- **Informacija apie bibliotekas, jų veiklą, paslaugas.** Įvairiose interneto svetainėse buvo paskelbta 255 straipsniai (2016 m. – 227). 220 iš jų parengta bibliotekų darbuotojų.

VB svetainėje www.kupiskiovb.lt buvo 196 straipsniai (2016 m. – 178): VB darbuotojų – 57, padalinių 137. Straipsnius rašė 9 VB darbuotojai, daugiausia R. Vilčinskienė (17) A. Venckus (11) ir 17 padalinių bibliotekininkių, daugiausia J. Vosylienė (15), N. Paukštienė (14), A. Bukienė (13). Renginių skelbimus (jų būta apie 50) ruošė R. Vilčinskienė ir L. Matiukaitė.

Tinklapyje www.temainfo.lt publikuoti 8 straipsniai apie rajono viešąsias bibliotekas, jose vykusius renginius. Šios svetainės kalendoriuje skelbiami bibliotekų būsimų renginių anonsai.

Laikraščio „Kupiškėnų mintys“ internetiniame puslapyje www.kmintys.lt publikuoti 5 straipsniai.

Kupiškio savivaldybės svetainėje www.kupiskis.lt publikuoti 2 straipsniai, 4 skelbimai apie būsimus bibliotekų renginius. Svetainėje yra reklaminis skydelis „Viešosios bibliotekos renginių planas“.

Po 1-3 straipsnius ar skelbimus apie Kupiškio bibliotekas ir jų renginius, projektus, įvairias akcijas paskelbta svetainėse <http://www.kupiskioikultura.lt>, <http://www.respublika.lt>, <http://www.lbd.lt>, <http://www.vilniauskupiskienai.lt>, <http://www.bernardinai.lt>, <http://www.anyksta.lt>, <http://15min.lt>, <http://www.lzinios.lt>, <http://aina.lt>, www.aidas.lt, <http://www.jonbiblioteka.lt>, <http://etnografijosmuziejus.lt>, <http://www.skaitymometai.lt>, www.pavb.lt, <http://www.lietuva.lt/100/lt>, <http://www.panskliautas.lt>, <http://www.panbiblioteka.lt>, <http://www.etaplius.lt> ir kt.

- **Kupiškio VB svetainės www.kupiskiovb.lt tvarkymas.** VB svetainės nauja versija sukurta 2010 m., ją reikėtų atnaujinti. Svetainę administruoja ir pildo nauja informacija vyresn. bibliotekininkė Regina Vilčinskienė. Įkeliami aktualūs reklaminiai skydeliai („Atkurta Lietuvai 100“, „Metų knygos rinkimai“, „Knygų Kalėdos“ ir kt.), parengtos dvi virtualios parodos. Iš viso bibliotekos svetainėje paskelbta 251 publikacija: 196 straipsniai, 26 skelbimai, 7 – kvietimai, 26 – kitos informacija.

Naujausia informacija ir nuotraukos skelbiamos viešosios bibliotekos facebook paskyroje <https://www.facebook.com/kupiskiovb>. Savo paskyras fb turi susikūrę Šimonių, Subačiaus ir kiti padaliniai.

3. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės

Viešoji biblioteka nuo liepos 3 d. įsikūrusi laikinose, darbui ne visai pritaikytose patalpose (buvusioje mokykloje). Stengtasi, kad jos taptų jaukesnės ir patrauklesnės: įrengtos įvairios pertvaros, lentynos, kiti funkcionalūs baldai, stendai ir tentai su nuotraukomis, sienas papuošė meno kūriniai. Lankytojų aptarnavimo skyriuje įrengtas skaitytojų kampelis, kuriame patogų prisėsti ant minkštasuolio ir paskaityti knygą, išgerti arbatos. Pagamintos naujos iškabos padaliniams.

- **„Kėdė bibliotekai“.** Viešosios bibliotekos direktorius inicijavo akciją „Kėdė bibliotekai“, kurios metu bibliotekų rėmėjai ir globėjai buvo kviečiami padėti sukurti jaukesnes erdves VB padaliniuose – dovanoti bibliotekoms krėslą, kėdę, fotelį ar suoliuką. Atsiliepiant į šį kvietimą, 10 bibliotekų įrengti jaukūs poilsio kampeliai. Antašavai prabangų minkštasuolį padovanojo Lietuvos Respublikos Seimo narys Viktoras Rinkevičius, kėdes Alizavai ir Juodpėnams – jų kaimo bendruomenės, Noriūnams – bibliotekos globėja

Aldona Ramanauskienė, Palėvenėlei – globėja Danutė Ribokienė, Naiviams – skaitytojos Judita Bukauskienė, Genė Žilinskienė ir Gertrūda Indilienė, Rudiliams – skaitytojai Giedrė ir Rolandas Zaborskiai, Lukonims ir Virbališkiams – savęs neįvardijusios paslaptingos skaitytojos, Subačiui suolelį – savanorė Ingrida Žurauskienė.

Bibliotekų renginiai ir kiti svarbūs įvykiai fotografuojami, nuotraukos archyvuojamos, aprašomos, įrašomos į elektronines laikmenas. Svarbesni renginiai filmuojami, kaupiamas vaizdo įrašų archyvas.

Iki kiekvieno mėnesio 25 d. visi VB skyriai ir padaliniai bibliotekos administracijai pateikia informaciją apie ateinančio mėnesio renginius. Sudaroma VB ir padalinių mėnesio renginių (veiklos) programa, kuri paskelbiama bibliotekos tinklapyje, taip pat persiunčiama savivaldybei. Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros švietimo ir sporto skyrius sudaro bendrą kultūros ir švietimo įstaigų mėnesio veiklos programą, kurioje pateikiama informacija ir apie viešosios bibliotekos bei padalinių žodinius renginius, kūrybinių darbų ir spaudinių parodas. Ruošiamos skrajutės apie svarbiausius VB ir padalinių mėnesio renginius.

Viešojoje bibliotekoje įvairi informacija iškabinama vidaus stenduose, langų vitrinose, taip pat mieste esančiose skelbimų lentose. Visuose padaliniuose yra reklamai skirti stendai. Reprezentacijai naudojami ankstesniais metais pagaminti rašikliai, maišeliai ir puodukai su bibliotekos atributika.

X. BENDRADARBIAVIMAS

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis

Kupiškio viešoji biblioteka aktyviai bendradarbiauja su visomis Kupiškio miesto ugdymo įstaigomis: Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija ir Kupos pradinio ugdymo skyriumi, mokykla „Varpelis“, Kupiškio meno mokykla, vaikų lopšeliais-darželiais „Saulutė“ ir „Obelėlė“, VšĮ Kupiškio vaikų dienos centru, Paketurių šv. Kazimiero globos namais. Su daugeliu pasirašytos bendradarbiavimo sutartys. Veiklos sritys įvairios: informacijos teikimas, informacinių gebėjimų ugdymas, skaitymo skatinimas, renginių organizavimas, dalyvavimas projektuose, galimybė naudotis vieša interneto prieiga.

Palaikomi glaudūs ryšiai su Kupiškio etnografijos muziejumi ir kultūros centru, Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centru, laikraščiu „Kupiškėnų mintys“, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“, Kupiškio policijos komisariatu, Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros taryba.

Aktyviai bendradarbiaujama su Kupiškio rajono literatų klubu „Lėvens balsai“, Kupiškio Trečiojo amžiaus universitetu – šių asociacijų užsiėmimai vyksta Kupiškio VB patalpose, bibliotekininkai talkina organizuojant renginius. Biblioteka draugauja ir su Vilniaus kupiškėnų klubu, dalyvauja renginiuose.

Tęsėsi bendradarbiavimas su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka – dėkojame kolegoms už pakvietimus dalyvauti bendruose projektuose ir kitose iniciatyvose, už nuoširdų dalijimąsi patirtimi ir mums suteiktą galimybę pasidalinti savąja (Kupiškio dienos Panevėžyje organizavimas, dalyvavimas parodoje „Expo Aukštaitija. 2017“ su edukacinėmis programomis).

Bibliotekininkai dėkingi renginių ir projektų rėmėjams: Lietuvos kultūros tarybai, Kultūros ministerijai, Kupiškio rajono savivaldybei ir jos merui Dainiui Bardauskui, LR Seimo nariams Audriui Šimui ir Jonui Jaručiui, savivaldybės tarybos nariui Sauliui Dugnui, Labdaros ir paramos fondui „Švieskime vaikus“, leidykloms „Nieko rimto“, „Alma littera“ ir „Briedis“, Lietuvos rašytojų sąjungos Rašytojų klubui, Kupiškio kultūros centrui, UAB „Kupiškėnų mintys“, www.temainfo.lt, Kupiškio etnografijos muziejui, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studijai“ ir kt. 2017 m. užsimezgė graži draugystė su VšĮ „Atvertos langinės“ (direktorė Rūta Stanevičienė).

Padaliniai bendradarbiauja su mokyklomis, kartu organizuoja įvairius renginius, vykdo bendrus projektus. Ypatingai su mokyklomis susietos 6 sujungtosios bibliotekos – jos mokyklų bendruomenių dalis. Palaikomi ryšiai su Kupiškio kultūros centro padaliniais, seniūnijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis – ūkininkų draugija „Sodžius“, kaimo bendruomenėmis. Dažni renginių rėmėjai yra ūkininkai ir verslininkai.

2. Bibliotekų globėjai, bičiuliai, savanoriai

- **Globėjai.** Kupiškio viešoji biblioteka įsijungė į Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos iniciatyvą „Atrask vaikystės biblioteką“ ir jau nuo 2016 m. turi globėją – žurnalistą, keliautoją, knygų autorių Vytautą Radzevičių. Šis visoje Lietuvoje garsus, be galo įdomus ir išsilavinęs žmogus, vaikystės

vasaras praleidęs pas senelius Kupiškyje, jau keturis kartus susitiko su kupiškėnais – pasakojo apie keliones po įvairias pasaulio šalis, pristatė savo knygą „Pasaulio puodai“, pravedė „Intelektų kovas su Vytautu Radzevičiumi“, dalyvavo kituose bibliotekos renginiuose. VB Lankytojų aptarnavimo skyriaus Skaitytojų kampelyje yra globėjo knygų lentyna, kuri kiekvienais metais pasipildo naujomis knygomis.

Subačiaus miesto padalinys turi du globėjus – profesorių, habil. fizinių mokslų dr. Romualdą Karaziją ir Ustronės knygnešių muziejuje (Panevėžio r.) dirbantį Audrių Daukšą, Šimonių padalinys – rašytoją Renatą Šerelytę, Rudilių – literatę Eleonorą Mildą Vaižmužienę, Palėvenėlės padalinys – Danutę Ribokienę, Noriūnai – aktyvią visuomeninę Aldoną Ramanauskienę.

● **Bičiuliai.** Kupiškio viešoji biblioteka turi daug bičiulių – tai kupiškėnai ir mūsų kraštui prijauciantys žmonės. Palaikomi ryšiai su humanitarinių mokslų dr. Klementina Vosylyte, Žiedūne Zaveckiene, prof. Genovaite Dručkute, dr. Aldona Vasiliauskiene, dailėtyrininku Vidmantu Jankausku, pasaulio ir olimpinio čempionu Virgilijumi Alekna, rašytojais Renata Šerelyte, Audrone Urbonaite, Viliumi Baltrėnu ir Jurgiu Usinavičiumi, kompozitoriumi Algimantu Kriūka, dailininkais Henriku Orakausku, Saverija Kaziūnaite, Irena Žviliuviene, Dalia Grybauskaite, Egle Kuckaite, Birute Sarapiene, aktoriumi Romualdu Gudu bei kt.

Subačiaus padalinys tęsia draugystę su kalbininko prof. Prano Skardžiaus sūnėnu, Lietuvos kariuomenės savanorių draugijos pirmininku Dainiumi Gudeliu, su žurnalistu Antanu Kubiliumi, filologe, docente Dalia Dilyte-Staškevičiene. Alizavos padalinys palaiko ryšius su chorvedžiu, docentu Pranu Jankausku, Lukonių – su prof. Stasiu Karazija, poeto Liudo Šeštoko artimaisiais, Salamiesčio – su kalbininke, humanitarinių mokslų dr. Klementina Vosylyte, Skapiškio – su dr. Aldona Vasiliauskiene, Šimonių – su rašytoja Renata Šerelyte, Naivių – su akademiko Juozo Matulio vaikais. Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo biblioteka gražiai bendrauja su kunigu Justu Jasėnu ir Palėvenėlės parapijos bendruomene.

● **Savanoriai.** Kupiškio viešoji biblioteka 2017 m. turėjo du savanorius. Trečios klasės mokinys Dominykas Jasaitis – labai įdomus, komunikabilus ir protingas vaikas, kurį labai domina kompiuteriai ir kitos informacinės technologijos. Jis dažnai ateina į biblioteką, gauna įvairių užduočių, rekomenduoja vaikams perskaitytas knygas, konsultuoja VIPT vartotojus, yra sukūręs filmuką apie viešąją biblioteką ir jos paslaugas (https://www.youtube.com/watch?v=F6kR1RGP_5s&t=3s), kitų vaizdo įrašų.

Kupiškėnas Rokas Krikščiūnas ruošiasi Vilniaus kolegijoje studijuoti turizmo vadybą. Stojant į šią studijų programą už savanorystės patirtį pridedamas papildomas balas. Rokas tris mėnesius savanoriavo viešajoje bibliotekoje, talkino organizuojant renginius ir edukacinius užsiėmimus, pats juos vedė, sudarinėjo turistinius maršrutus, padėjo vaikams ruošti namų darbus ir kitas užduotis, dirbo žaislotekoje.

● **Bibliotekos taryba.** Vadovaujantis Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos tarybos nuostatais, patvirtintais 2017 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. IV-51, ir atsižvelgiant į Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, visuomeninių organizacijų bei Kupiškio viešosios bibliotekos darbuotojų deleguotų asmenų sąrašus, 2017 m. liepos 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. IV-79 sudaryta šios sudėties Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos taryba: Roma Bugailiškienė – Kupiškio VB Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė, Saulius Dugnas – Kupiškio rajono savivaldybės tarybos narys, Juratė Motiejūnienė – Kupiškio VB Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja, Aldona Ramanauskienė – Kupiškio rajono visuomeninių organizacijų atstovė, Valda Tilienė – Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyr. specialistė, Jurgita Trifeldienė – Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja ir Laima Vinciūnaitė – Kupiškio rajono visuomeninių organizacijų atstovė. Tarybos pirmininke išrinkta Aldona Ramanauskienė.

3. Narystė kitose organizacijose

Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) Kupiškio skyrius jungia 17 narių. Deja, aktyvia veikla negalime pasidžiaugti. 2017 m. pabaigoje išrinkta nauja draugijos pirmininkė Jolanta Vosylienė, tikimės, kad LBD veikla taps turiningesnė ir įdomesnė.

Kupiškio VB yra Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos narė. Kupiškio VB direktorius Algirdas Venckus yra Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narys. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rūta Vilkenė yra Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) narė.

Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė (dirbo iki 2017 06 30) ir Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė Lidija Mačiulienė priklauso Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros tarybai. Padalinių darbuotojos aktyviai dalyvauja kaimo bendruomenių veikloje, yra jų valdybų narės. Dvi bibliotekininkės yra jų pirmininkės: Laisva Čiuliepienė – Antašavos, Roma Bugailiškienė – Skapiškio.

XI. METODINĖ VEIKLA

Už metodinę veiklą buvo atsakinga direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė, kuri organizavo renginius darbuotojų profesinei kvalifikacijai kelti, teikė praktinę ir metodinę pagalbą, konsultacijas, rengė Kupiškio rajono SVB veiklos planus ir ataskaitas. Nuo gruodžio 1 d. įsteiktas metodininko etatas, dirba Jolanta Vosyliienė, kuri yra atsakinga už metodinę veiklą.

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai, metodinės rekomendacijos

Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. TS-258 patvirtino naujus „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatus“. Parengtos „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus darbo tvarkos taisyklės“ (patvirtintos 2017 11 09 VB direktoriaus įsakymu Nr. IV-126), nauji Kupiškio viešosios bibliotekos skyrių nuostatai, VB ir padalinių darbuotojų pareigybių aprašymai (patvirtinti 2017 10 31 bibliotekos direktoriaus įsakymu Nr. IV-118).

Lina Matiukaitė parašė Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų 2016 metų veiklos tekstinę ataskaitą. Parengtos SVB, VB ir padalinių 2016 m. statistinės ataskaitos „1 Biblioteka metinė“ ir duomenys suvesti į LIBIS Bibliotekų statistikos modulį. Kartu su J. Vosyliene parengė Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų 2018 metų veiklos planą.

2. Praktinė pagalba

● **Išvykos į padalinius.** Per metus organizuota 12 išvykų, kiekviename padalinyje apsilankyta po 2-3 kartus. Vasario mėnesį nuo sausio 3 d. pradėjęs dirbti naujas viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus kartu su Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja Jurgita Trifeldienė ir viešosios bibliotekos Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Jūrate Motiejūnienė vasario 7-8 ir kovo 1 dienomis apsilankė padaliniuose, susipažino su materialine baze, veikla, problemomis.

Birželio 20-23 d. Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinių pertvarkymų 2017-2020 metų plano projektą susitikimuose su bendruomenėmis pristatė šio plano rengimo grupė, sudaryta iš savivaldybės administracijos ir viešosios bibliotekos atstovų: mero pavaduotojo Aurimo Martinkos, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėjos J. Trifeldienės, šio skyriaus specialistės Valdos Tilienės, viešosios bibliotekos direktoriaus A. Venckaus ir Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėjos J. Motiejūnienės. Apsilankyta Adomynėje, Alizavoje, Juodpėnuose, Laičiuose, Lukonyse, Naiviuose, Noriūnuose, Palėvenėlėje, Rudiliuose, Šimonyse ir Virbališkiuose.

Organizuotos 3 išvykos, skirtos projekto „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ pristatymams, kurie vyko Naiviuose, Skapiškyje, Subačiuje, Noriūnuose, Virbališkiuose, Alizavoje, Palėvenėlėje ir Antašavoje.

Dvi išvykos skirtos padalinių knygų fondų patikrinimams-perdavimams, kuriuose išbūta 38 darbo dienos. Keičiantis darbuotojams rugsėjo mėnesį patikrintas Palėvenėlės, o lapkričio mėnesį – Salamiesčio fondas. Patikrinimuose dalyvavo Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojos J. Motiejūnienė (8 d. d.), Z. Vadišovienė (10 d. d.), G. Puidokienė (10 d. d.), R. Vilčinskienė (5 d. d.) bei Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresnioji bibliotekininkė R. Vasiliauskienė (5 d. d.).

Visai nebuvo išvykų, skirtų padalinių darbo patikrinimams. Tikimės, kad pradėjus dirbti metodininkui bus dažniau organizuojamos išvykos į padalinius, didesnis dėmesys bus skiriamas jų veiklai.

● **Konsultacijos** įvairiais darbo klausimais darbuotojams teikiamos metodinių išvykų, pasitarimų, asmeninių pokalbių metu, elektroniniais laiškais, skype, telefonu.

XII. PERSONALAS

1. Darbuotojų skaičius ir kaita

● **Etatų skaičius** SVB nepasikeitė – 46,6. Iš jų: 34 – profesionalūs bibliotekininkai, 4 – kvalifikuoti specialistai ir 8,6 – techninis personalas;

- VB – 28,6 etatai: bibliotekininkai – 18,25, kvalifikuoti specialistai – 4, techniniai darbuotojai – 6,35;

- Subačiaus MP – 2,15 etato: 2 – profesionalūs bibliotekininkai, 0,15 – valytojos;

- KP – 15,85 etato: 13,75 – bibliotekininkai, 2,1 – valytojos. Po 0,5 bibliotekininko etato yra Laičių padalinyje ir Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte, 0,75 – Lukonių padalinyje. Padalinių bibliotekininkės antraeilėse pareigose dirba valytojomis po 0,15 etato.

Kupiškio rajono viešosiose bibliotekose dirbo 40 darbuotojų (2017 12 31), iš jų 33 profesionalūs bibliotekininkai.

	Etatų skaičius	Profesionalių bibliotekininkų išsimokslinimas							
		Darbuotojai		aukštasis		aukštesnysis		kitas	
		Iš viso	Iš jų profesionalūs bibliotekininkai	skaičius	%	skaičius	%	skaičius	%
VB	28,6	24	17	11	64,7	6	35,3	-	-
MP	2,15	1	1	1	100,0	-	-	-	-
KP	15,85	15	15	6	40,0	7	46,7	2	13,3
SVB	46,6	40	33	18	54,5	13	39,4	2	6,1

Aukštąjį išsimokslinimą turi 18 arba 53 % profesionalių bibliotekininkų (2016 m. – 50,0 %), iš jų bibliotekininkystės ir komunikacijos mokslų – 9. Specialistų mažėja: į pensiją išėjusius dažniausia pakeičia jau kitų profesijų išsimokslinimą turintys žmonės, kuriems nėra lengva dirbti bibliotekose, suprasti šio darbo specifiką. Bet būna ir sėkmingų pavyzdžių: ateina jauni žmonės su savo naujomis idėjomis, pasiūlymais, kurie pajvairina bibliotekų paslaugas. Šiaulių valstybinės kolegijos komunikacijos ir informacijos studijų krypties bibliotekos informacijos išteklų koleginių studijų programą baigė Rūta Vilkenė (VB) ir Neringa Paukštienė (Šepetos padalinys). Šiuo metu nėra aukštosiose mokyklose besimokančių darbuotojų.

● **Darbuotojų kaita.** Nuo sausio 3 d. bibliotekos direktoriaus pareigas eina Algirdas Venckus (išsilavinimas aukštasis, universitetinis, istorijos, teisės ir dailės mokytojas). Nuo rugsėjo 1 d. į Vaikų literatūros skyrių vyresn. bibliotekininkės pareigas priimta aukštąjį universitetinį istorikės išsilavinimą turinti Ala Kiaušienė, o Informacijos ir kraštotyros skyriaus vyresn. bibliotekininkė Gražina Puidokienė perkelta dirbti į Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrių, Vaikų literatūros skyriaus vyresn. bibliotekininkė Romualda Vasiliauskienė – į Informacijos ir kraštotyros skyrių.

Vykdamt vidaus struktūros pertvarką, panaikinta direktoriaus pavaduotojo pareigybė. Šias pareigas ėjusi Lina Matiukaitė nuo lapkričio 2 d. paskirta dirbti Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja. Nuo tos pačios dienos į šį skyrių perkelta vyresn. bibliotekininkė Nida Galvanauskienė, iki tol dirbusi Skaitytojų aptarnavimo skyriuje. Panaikinus Vaikų literatūros skyrių, panaikinta jo vedėjo pareigybė. Buvusi šio skyriaus vedėja Rūta Vilkenė nuo lapkričio 2 d. perkelta į Kraštotyros ir edukacijos skyrių, dirba vyresn. bibliotekininke ir yra ataskinga už edukacinę ir projektinę veiklą.

Iš darbo išėjo 2 profesionalūs bibliotekininkai: birželio 30 d. su biblioteka atsisveikino ilgametė darbuotoja Informacijos ir kraštotyros skyriaus vedėja Danutė Baronienė. Nuo spalio 31 d. iš darbo išėjo pensinio amžiaus sulaukusi ir beveik 40 metų bibliotekoje išdirbusi Palėvenėlės padalinio vyresn. bibliotekininkė Ona Kručienė. Nuo lapkričio 6 d. į šias pareigas priimta bibliotekininkė išsilavinimo neturinti Sandra Škinderytė. Nuo gruodžio 1 d. Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė Jolanta Vosylienė perkelta į Kraštotyros ir edukacijos skyrių dirbti metodininke.

● **Profesinės šventės.** Balandžio 14 d. Kupiškio kultūros centre antrą kartą buvo minima *Pasaulinė kultūros diena*. Kaip ir praėjusiais metais Kupiškio kultūros puoselėtojams buvo įteiktos penkios statulėlės „Už nuopelnus kultūrai“. Vienetinių statulėlių autorius yra skulptorius Audrius Laucius. Garbingą apdovanojimą gavo ir Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliografė Jolita Pipynienė – už Kupiškio krašto kultūros puoselėjimą ir reikšmingų bibliotekos veiklų sklaidą. Biblioteka rekomendavo apdovanoti ir Kupiškio etnografijos muziejaus specialistę Aušrelę Jonušytę. Ji taip pat gavo šį garbingą apdovanojimą. Šventėje dalyvavo Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas, vicemeras Aurimas Martinka, Labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“ koordinatore Eglė Blaževičienė, Lietuvos Respublikos Seimo nario Jono Jaručio padėjėjas Paulius Pranckūnas, Lietuvos Respublikos Seimo nariai Audrys Šimas ir Viktoras Rinkevičius. Muzikinį koncertą dovanojo dainininkas, bosas Liudas Mikalauskas, fortepijono meistrė ir tarptautinių konkursų laureatė Virginija Unguraitytė, profesionali arfininkė, klasikinės muzikos atlikėja Aistė Baliunytė.

● **Darbo taryba.** Nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujas Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, kuris apibrėžia ir darbo tarybų funkcijas. Įstaigose, kuriose yra 20 ir daugiau darbuotojų, bet nėra profesinės sąjungos, turi būti steigiamos darbo tarybos. Tai kolegialus darbuotojų atstovaujamas organas, ginantis darbuotojų profesines, darbo ir socialines teises bei atstovaujantis jų interesams. Kupiškio VB direktoriaus įsakymu buvo sudaryta darbo tarybos rinkimų komisija (pirmininkė Janina Širvinskienė), kuriai buvo pavesta pagal reikalavimus organizuoti rinkimus. Į darbo tarybą buvo pasiūlyta 6 kandidatai, slaptas balsavimas vyko gruodžio 20 d. Į darbo tarybą išrinkti: Antašavos padalinio vyresn. bibliotekininkė Laisva Čiuliepienė, Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė ir šio skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rūta

Vilkienė. 2018 m. sausio 3 d. vyko pirmasis Kupiškio VB darbo tarybos posėdis, patvirtintas reglamentas, pirmininku išrinkta L. Čiuliepienė, pirmininko pavaduotoja L. Matiukaitė, sekretore – R. Vilkienė.

2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio viešojoje bibliotekoje

Per metus kvalifikaciją pakėlė ir seminarų bei kitų mokymų baigimo pažymėjimus gavo 32 bibliotekininkai (97 %): VB – 16, padalinių – 16.

• **Viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų pasitarimai.** (2017 m. – 6) Pirmasis metų pasitarimas prasidėjo naujo direktoriaus Algirdo Venckaus pristatymu, dalyvavo rajono meras Dainius Bardauskas, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja Jurgita Trifeldienė ir šio skyriaus vedėjo pavaduotojas, viešosios bibliotekos kuratorius Vytautas Knizikevičius. Naujai paskirtam direktoriui linkėjo pritapti prie kolektyvo, mokėti klausytis ir įsiklausyti, išsilaikyti į profesines subtilybes, sėkmės ir ištvermės prisijaukinant moterišką kolektyvą. Merui Dainiui Bardauskui padėkota už bibliotekai dovanojamas knygas.

Pasitarimų metu buvo aptartamos įvairios bibliotekų veiklos aktualijos, darbo organizavimo klausimai: rajono viešųjų bibliotekų 2016 m. veiklos apžvalga, pagrindinės viešųjų bibliotekų 2017 m. veiklos kryptys ir planuojami pokyčiai, bibliotekų veiklos prioritetai ir mėnesio veiklos programos, edukacinių veiklų organizavimas, Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės „#tuesibiblioteka“ iniciatyvos, viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinė pertvarka, rajono SVB Darbo tarybos rinkimai (pagal naująjį darbo kodeksą), dokumentų fondo tvarkymas ir periodikos užsakymas 2018 m., Metų knygos rinkimų renginiai, Knygų Kalėdų akcijos organizavimas, 2015 m. bibliotekų kronikų apžvalga, kasmetė turto inventorizacija, VB vykdomi projektai „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ ir „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“, rajono viešųjų bibliotekų finansinė ir materialinė būklė. Buvo dalintasi išspūdžiais iš seminarų, mokymų, konferencijų, išvykų. Svarstytas klausimas dėl vardo suteikimo Kupiškio rajono savivaldybės viešajai bibliotekai, aptartas rajono SVB vidaus darbo tvarkos taisyklių projektas.

Rugsėjo mėnesį vyko projekto „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ mokymai, kuriuos vedė VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro vadovas Povilas Vireliūnas.

Spalio mėnesio pasitarimo metu direktorius Algirdas Venckus pakvietė bibliotekininkus dalyvauti edukaciniame užsiėmime ir tuo pačiu apžiūrėti skulptoriaus Juozo Kėdainio ir Audriaus Lauciaus darbų parodą „Kinetinis impulsas“, kuri buvo eksponuojama neįprastose erdvėse (buvusių kareivinių pastate).

Pranešimus pasitarimų metu skaitė 5 darbuotojai: direktorius A. Venckus (2), direktoriaus pavaduotoja L. Matiukaitė (3), Vaikų literatūros skyriaus vedėja R. Vilkienė (1), to paties skyriaus vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskienė (1) ir L. Kliopkinienė (2).

• **Seminarai, konferencijos** (2017 m. – 2). Kovo 3 d. organizuotas seminaras „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2016 metais: veiklos rezultatai, problemos, perspektyvos“. Pranešimus skaitė ir skaidrėmis juos iliustravo: direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė – „Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų 2016 m. veiklos apžvalga“, Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Jurgita Žitkevičiūtė pristatė „Bibliotekų dokumentų fondai 2016 metais: būklė ir problemos“. Direktorius Algirdas Venckus supažindino su darbuotojų atlyginimų pokyčiais įsigaliojus naujam „Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbo apmokėjimo įstatymui“ (2017 01 17, Nr. XIII-198). Kupiškio jaunimo centro darbuotoja Jurgita Žitkevičiūtė pristatė jaunimo užimtumo iniciatyvų projektą „Atrask save“ ir pakvietė viešąją biblioteką bei padalinius įsijungti į šią veiklą. Darbo biržos Kupiškio skyriaus atstovė Danutė Briedienė informavo, kad jų įstaigoje registruoti jauni žmonės supažindinami su įvairiomis profesijomis įstaigose, atlieka jose 20 dienų praktiką. Kupiškio viešoji biblioteka sudarė bendradarbiavimo sutartį su darbo birža.

Kupiškio etnografijos muziejus, kultūros centras ir viešoji biblioteka Lietuvos kalbos dienoms paminėti organizavo susitikimą-konferenciją „Tai nuo jūsų čia taip šviesu, nuo žodžio kitaip pasakyto, nuo pagalvojimo balsu...“ (J. Marcinkevičius), dalyvavo 26 bibliotekos darbuotojai: VB – 9, padalinių – 17. Pranešimus skaitė: Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė Lidija Mačiulienė ir muziejininkė Jolanta Knizikevičienė „Nuo pirmo žydėjimo Laukminiškiuose, ligi sodraus brandumo Šiauliuose“, apie poetę Jadvygą Gabriūnaite prisiminimais dalinosi buvusi mokytoja Danutė Sokienė, šiauliečiai Branguolė Šimkūnienė ir Jaunius Kulnys.

• **Mokymai.** Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka vykdė projektą „Bibliotekų specialistų mokymai“, kurį dalinai finansavo Lietuvos kultūros taryba. Įgyvendinant šį projektą, gruodžio 7 d. Kupiškio viešojoje bibliotekoje organizuoti išvažiuojamieji mokymai, kuriuos vedė PAVB darbuotojai Audronė Palionienė, Aivaras Neimontas ir Laima Butkūnienė. Mokymai vyko 3 temomis, dalyvavo 21 bibliotekininkas: VB – 9, padalinių – 12.

Mokymų temos ir dalyviai:

- „Rankraščių fondų tvarkymas ir katalogavimas“, 3 dalyviai: VB – 3.

- „Darbas su atvirojo kodo dokumentų maketavimo programa „Scribus“, 7 dalyviai: VB – 4, padalinių – 3.

- „Projektų rengimas. Praktika“, 11 dalyvių: VB – 2, padalinių – 9.

● **Nuotoliniai mokymai.** Mokymus „Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“ baigė Noriūnų padalinio vyresn. bibliotekininkė I. Gasparonienė, VB raštvėdė D. Letkauskienė, Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus vedėja J. Motiejūnienė. ANDRAGOGIKA per ERAZMUS+ (In teaching others, we teach ourselves) mokymus nuotoliniu būdu baigė Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė J. Vosylienė ir Noriūnų padalinio vyresn. bibliotekininkė I. Gasparonienė. Per Sauaugusiųjų mokymų informacinę sistemą (SMIS) mokėsi 5 bibliotekininkės (aktyviausia Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkė R. Senvaitienė baigusi 4 mokymus), išklaustytos 6 temos, iš jų populiariausia „Tarpasmeninė ir tarpkultūrinė komunikacija“.

2017 m. viešųjų bibliotekų darbuotojams buvo nupirkti www.verslokursai.lt svetainėje skelbiami mokymai. Šia galimybe mokytis pasinaudojo 11 bibliotekos darbuotojų: VB – 3, padalinių – 8. Iš viso buvo išklaustyti 77 mokymai. Daugiausia temų išklause Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė R. Bugailiškienė (27), raštvėdė D. Letkauskienė (22) ir Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė J. Vosylienė (10). Populiariausios temos: „Viešo kalbėjimo baimės įveikimas“ (8), Konfliktų valdymas“ (3), „Konstruktyvus mąstymas“ (3), „Asmenybė. Charakteris. Vertybės“ (3). Nuotolinius MOODLE mokymus „Klientų aptarnavimo standartas“ baigė 14 bibliotekininkių: VB – 9, KP – 5.

Pasiteisina darbo vietose vykstantys išvažiuojamieji ir nuotoliniai mokymai, nes juose gali dalyvauti daugiau darbuotojų, gaunama daug naudingos informacijos.

3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų

Kvalifikaciją už bibliotekos ribų (su mokslu kolegijoje) kėlė 14 bibliotekininkų (2016 m. – 7): VB – 10, padalinių – 4. Tai sudaro 42,4 % visų darbuotojų.

● **Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka (PAVB)** organizavo seminarus, konferencijas, į kuriuos buvo kviečiami ir Kupiškio rajono bibliotekininkai. Kovo mėnesį dalyvauta konferencijoje „Egodokumentika Aukštaitijos kultūros kontekste“ (A. Venckus, J. Pipynienė, L. Kliopkinienė), kuriame vyresn. bibliotekininkė Nida Galvanauskienė skaitė pranešimą „Mintimis išvaikštinėjau kiekvieną lauko rėžį...: skulptoriaus Juozo Kėdainio egodokumentinis palikimas Kupiškio viešojoje bibliotekoje“, birželio mėnesį Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė J. Vosylienė dalyvavo seminare „Pokyčių valdymas“, spalio mėnesio seminare „ETNO kultūros lobynas“ – L. Kliopkinienė, gruodžio mėnesį seminare „Specializuotos paslaugos socialiai pažeidžiamų grupių vartotojams bibliotekoje“ – J. Vosylienė ir L. Kliopkinienė.

Seminare „Edukacija bibliotekoje: galimybės ir iššūkiai“ (PAVB projektas „Panevėžio regiono bibliotekų edukatorių kvalifikacijos gerinimas“, 2017 10 2/3), dalyvavo L. Matiukaitė, R. Bugailiškienė, R. Vilkenė. Direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė dalyvavo to paties projekto seminare „Edukacinių programų kūrimas“ (2017 10 19/20), kuris vyko Anykščių rajone Kurklių seniūnijos Antaplaštakio kaimo turizmo sodyboje „Karališkis“.

Bibliotekų specialistų stažuotėje „Dokumentų stacionarių parodų organizavimas“, „Virtualių kūrimas nemokamais Google įrankiais“, „Kraštotyra ir paveldas bibliotekoje: laikmečio iššūkiai ir inovatyvumo paieškos“ (2017 11 07) dalyvavo L. Matiukaitė, R. Vilčinskienė, J. Širvinskienė, N. Galvanauskienė, R. Vasiliauskiene, L. Čiuliepienė, R. Bugailiškienė.

Seminare-diskusijoje „Bibliotekų paslaugos socialinės atskirties grupėms“, organizuotą Lietuvos aklių bibliotekos, dalyvavo R. Vilkenė, o J. Motiejūnienė – projekto „Bibliotekų specialistų mokymai“ mokymo programoje „Vadovų ir darbuotojų ugdymas“.

● **Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos** organizuotame seminare „Vaikų ir paauglių literatūra Lietuvoje 2016 metais“ dalyvavo L. Kliopkinienė ir R. Vilkenė, į seminarus „Suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros paveldo turinio naudojimo teisių priskyrimo ir ženklinimo metodikos ir rekomendacijų pristatymas“ ir „Nenustatytų teisių turėtojų kūriniai – teisiniai viešinimo aspektai“ vyko J. Pipynienė.

● **Kiti seminarai, mokymai, stažuotės, konferencijos.** Kupiškio kultūros centro vitražų salėje vykusioje konferencijoje „Lietuvos ateities garantas-sugebėjimas bet kokiomis sąlygomis išsaugoti valstybę (A. J. Greimo 100-osioms gimimo metinėms)“ dalyvavo J. Motiejūnienė ir D. Zakarauskiene. Kupiškio etnografijos muziejaus iniciatyva kovo 17 d. surengta mokslinė konferencija „Žymiausia pasaulio semiotikui Algirdui Greimui – 100“ (dalyvavo A. Venckus, L. Matiukaitė, R. Vilčinskienė, Z. Vadišovienė, L. Kliopkinienė, I. Gasparonienė, R. Bugailiškienė).

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio bibliotekoje vykusiuose mokymuose „Inovatyvios elektroninės bibliotekų paslaugos bendruomenėms“ profesines kompetencijas ugdė R. Vilkenė ir N. Paukštienė. Vaikų literatūros skyriaus vedėja R. Vilkenė dalyvavo projekto „Europe goes local“ informaciniuose renginiuose, seminaruose, praktiniuose mokymuose Anykščiuose ir Malagoje (Ispanija) vykusiuose tarptautiniuose anglų

kalbos kursuose dirbantiems su jaunimu „Linguistic Workout! English communication competences for transnational youth projects“ (2017 06 24/30).

Direktorius A. Venckus ir raštvėdė D. Letkauskienė dalyvavo praktiniuose mokymuose „Viešųjų pirkimų vykdymas CVP IS priemonėmis“ (2017 11 22). Direktorius metų eigoje – Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiuose. J. Motiejūnienė – UAB „Eurointegracijos projektai“ organizuotuose mokymuose „Viešųjų pirkimų dokumentų rengimo praktika ir ypatumai 2017 m.“.

Vyr. buhalterė D. Zakarauskienė tobulino profesines žinias išvažiuojamame „Buhalterių mokymai“ seminare „Darbo užmokesčio skaičiavimas ir suminė darbo laiko apskaita. Naujausių DK komentary taikymas“, kuris vyko Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnybos patalpose.

- **Šiaulių valstybinės kolegijos** komunikacijos ir informacijos studijų krypties bibliotekos informacijos išteklų koleginių studijų programą baigė Vaikų literatūros skyriaus vedėja Rūta Vilkienė ir Šepetos padalinio vyresn. bibliotekininkė N. Paukštienė. Joms suteiktas Bibliotekininkystės ir informacijos profesinio bakalauro laipsnis.

- **Išvykos.** Vasario 23 d. *Vilniaus knygų mugėje* dalyvavo 8 bibliotekininkės: L. Matiukaitė, J. Motiejūnienė, J. Širvinskienė, R. Vilkienė, L. Čiuliepienė, R. Vasiliausienė, R. Bugailiškienė, J. Pipynienė.

Nacionalinę bibliotekų savaitę Kupiškio viešosios bibliotekos ir jos padalinių darbuotojai baigė edukacine išvyka į Kauną. Aplankytas Pažaislio vienuolynas, Maironio lietuvių literatūros muziejus, o gruodžio 19 d. vyko į Biržus ir dalyvavo Biržų krašto muziejaus „Sėla“ paruoštoje edukacijoje.

XVIII. MATERIALINĖ BAZĖ

1. Patalpų būklė

- **Remontai.** Bibliotekų patalpų remontu ir kitais ūkiniais klausimais rūpinasi Kupiškio VB administracija. Nuo lapkričio 2 d. kai kurios funkcijos perduotos Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriui.

Bibliotekai nuosavybės teise priklauso tik viešosios bibliotekos pastatas (L. Stuokos-Gucevičiaus a. 3A, Kupiškis) ir 250 kv. m. patalpos buvusių kareivinių pastate, Gedimino g. 53 B, Kupiškyje. Padaliniai laikinai neatlygintinai naudojami mokyklų, seniūnijų, kultūros namų patalpomis. Turto panaudos sutartys sudarytos su Kupiškio rajono savivaldybės administracija, Kupiškio kultūros centru ir 7 mokyklomis.

Viešoji biblioteka nuo 2017 m. birželio mėnesio persikė į laikinas patalpas Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus pastate, Krantinės g. 24 (plotas 562 kv. m). Su progimnazija sudaryta turto panaudos sutartis. Patalpos ankštos, nepritaikytos bibliotekos veikloms, nėra erdvės renginiams. Bibliotekai skirtos tik 7 buvusios klasės po 48-50 kv. m, kuriose įsikūrė lankytojų aptarnaujantys skyriai. Kabinetai administracijos darbuotojams įrengti buvusiuose mokyklos koridoriuose, rūbinėje. Gana ilgai užsitęsė ir kitų patalpų tikslinis pritaikymas, antrasolių montavimas knygų lentynoms.

Tęsiasi viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcijos darbai. UAB „Projektų rengimo centras“ projektas „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje, Lauro Stukos-Gucevičiaus aikštėje rekonstrukcija“ (vertė 2,2 mln. eurų) finansuojamas Valstybės investicijų programos lėšomis (VIP). Užsakovas – Kupiškio rajono savivaldybė, darbus vykdo UAB „Infes“ iš Vilniaus.

2016 m. įsisavinta 102 tūkst. Eur: VIP – 100 tūkst. Eur, sutvirtinta dalis pastato pamatų ir kolonos, įrengtos naujos vidaus perdangos. 2017 m. buvo numatyta skirti 312 tūkst. Eur: VIP – 257 tūkst. Eur, savivaldybės – 55 tūkst. Eur, gauta ir papildomų lėšų. Rekonstrukcijos darbai atsinaujino nuo birželio mėnesio ir buvo vykdomi ganai sparčiai – per 2017 m. įsisavinta 622 tūkst. Eur.

- **Remontuotinių bibliotekų skaičius** – 3. Būtina remontuoti Alizavos, Naivių, Salamiesčio padalinių patalpas. Neaiški situacija dėl Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkto – sprendžiamas klausimas dėl jo iškėlimo į kitas patalpas.

- **Patalpų šildymas.** Pastaraisiais metais vis aktualesnė tampa padalinių patalpų šildymo problema: bibliotekos pasilieka uždarytų ar reorganizuotų mokyklų pastatuose arba dideliuose sovietmečiu statytuose kultūros namuose, kurių šildymo išlaidos labai didelės. Stengiamasi taupyti, todėl Juodpėnų, Laičių, Naivių, Virbališkių bibliotekose tikrai šalta, paspaudus šaltukui patalpose būna 8-12 laipsnių šilumos. Šalta ir Palėvenėlės skaitytojų punkto patalpose.

Situacija per metus pasikeitė į gerąją pusę: Adomynės padalinys iš prastai šildomo Adomynės dvaro perkeltas į Šimonių pagrindinės mokyklos Adomynės mokyklą-daugiafunkcij centrą, Šimonių padalinys – iš seniūnijos į Šimonių pagrindinės mokyklos pastatą. Visuose padaliniuose yra centrinis arba elektrinis šildymas (šildoma iš bendrų katilinių įvairių rūšių kuru arba elektra).

- **Patalpų plotas (kvadratiniai metrai):**

- Bendras patalpų plotas: SVB – 1931, VB – 562, MP – 165, KP – 1204 (vidutiniškai – 80);
- Plotas, reikalingas bibliotekų funkcijoms atlikti: SVB – 1867, VB – 562, MP – 123, KP – 1182.

Bendras rajono viešųjų bibliotekų patalpų plotas sumažėjo 687 kv. m, nes nurodomas laikinų viešosios bibliotekos patalpų plotas (562 kv. m), kur nuo 2017 m. birželio mėnesio įsikūrusi biblioteka. Šiuo metu rekonstruojamo bibliotekos pastato plotas (1257 kv. m) nepriskaičiuojamas, ten yra statyb vietė. Keitėsi ir kaimo padalinių patalpų plotas (+ 8 kv. m): Adomynės padalinys (102 kv. m) iš dvaro pastato išsikėlė į mažesnes patalpas (67 kv. m) Šimonių pagrindinės mokyklos skyriaus Adomynės mokyklos-daugiafunkcio centro pastate, Šimonių padalinys – iš patalpų (60 kv. m) seniūnijos pastate į Šimonių pagrindinės mokyklos pastatą, kur jam skirtos dvi klasės (plotas 103 kv. m). Abu padaliniai perkelti į geriau šildomas patalpas.

- **Lentynų apskaita:**

Viso fondo lentynų metrai: SVB – 4326, VB – 1291, MP – 306, KP – 2729 (vidutiniškai – 183).

Lentynų ilgis sutrumpėjo 32 metrais, nes 1908 fiz. vnt. sumažėjo dokumentų fondai.

2. Informacinės technologijos ir kitos priemonės

- **Kompiuteriai ir dauginimo priemonės** (2017 12 31), priklausančios viešajai bibliotekai ir naudojamos.

- **kompiuteriai:**

- SVB – 106 (2016 m. – 103), iš jų vartotojams – 64, darbuotojams – 35;
- VB – 36 (2016 m. – 33), iš jų vartotojams – 11, darbuotojams – 25;
- Subačiaus MP – 7 (2016 m. – 7), iš jų vartotojams – 5, darbuotojams – 2;
- KP – 63 (2016 m. – 63), iš jų vartotojams – 48, darbuotojams – 15.

Nepriskaičiuoti 23 laikinai nenaudojami (pasenę) kompiuteriai, kurie yra VB balanse.

- **dauginimo priemonės** (spausdintuvai, kopijavimo aparatai, daugiafunkciai įrenginiai, skeneriai):

SVB – 34 (VB – 16, MP – 2, KP – 16). Nepriskaičiuota nenaudojama įranga (4 spausdintuvai ir 1 skeneris).

- **serveris ir programinė įranga;**

- **elektroninės knygų skaityklės** „Cybook ODYSSEY HD Frontlight“ (2 vnt.);

- **elektroninės skaityklės** „Samsung Galaxy TAB S 8.4“ (3 vnt.);

- **Kitos techninės priemonės:** spausdintuvai knygų išdavimo kvitams – 4, brūkšninių kodų skaitytuvai – 8, vaizdo kameros – 4, televizoriai – 3, fotoaparatai – 5, muzikiniai centrai – 3, vaizdo grotuvas – 1, plokštelių grotuvai/patefonai – 4, įgarsinimo įranga (mikrofonas, stiprintuvas, garso kolonėlės), mikrofonų su kolonėlėmis rinkinys – 1, vaizdo projektoriai – 3, interaktyvi lenta su projektoriumi – 1, dokumentų grąžinimo įrenginys – 1.

- **Telefonai.** Fiksuoto ryšio telefonus 2017 m. turėjo Kupiškio VB ir 8 padaliniai (53 %). Telefonus sėkmingai pakeičia internetas ir socialiniai tinklai – taip patogiau ir pigiau.

- **Įsigyta įvairių prekių** už savivaldybės biudžeto lėšas – 10922 Eur (2016 m. – 6223 Eur). Taip pat pirktą kompiuterinės įrangos, kitų prekių už projektų lėšas. Svarbesnės prekės: vaizdo kamera SONY HDR-CX240EB Black (251,89 Eur), interaktyvi lenta su projektoriumi (1685 Eur), nešiojami kompiuteriai Dell Vostro 3568 Black (411 Eur), Lenovo IdeaPad 320-15 Full (389 Eur), Acus (316 Eur), skaityklė „Samsung Galaxy TAB S8,4“ (433,18 Eur), planšetinis kompiuteris (2 vnt. po 145,80 Eur), televizorius LG (297,09 Eur), projektorius (307,50 Eur), pastatomas projektoriaus ekranas (62,90 Eur), plokštelių grotuvas Denver VPL (69,99 Eur), patefonas (74,90 Eur), patefonas (2 vnt. po 40,70 Eur), mobilus telefonas Samsung Galaxy J3 Duall SIM (1 vnt.), spausdintuvas (2 vnt. po 128 Eur), roletai langams (28 vnt. už 1089 Eur), sulankstomos kėdės (10 vnt. už 74,90 Eur), fotelis (2 vnt. po 89 Eur), stiklinės vitrinos (2 vnt. po 69,99 Eur), molbertai (20 vnt.), ausinės (10 vnt.), garso kolonėlės (4 vnt.), laminatorius ir kt.

Viešajai bibliotekai persikėlus į laikinas patalpas, reikėjo nors iš dalies jas pritaikyti bibliotekos veiklai ir poreikiams, todėl nemažai pinigų išleista remonto darbams: pirktą įvairių statybinių medžiagų (plokščių pertvaroms, medienos, dažų ir kt.), lentynų, kitokių baldų. Už likusius pinigus įsigyta kasečių spausdintuvams, kanceliarinių, švaros ir kitų prekių.

Po daugelio metų pertraukos skirta lėšų ilgalaikiam turtui įsigyti. Nupirktas mikroautobusas Volkswagen Kombi KCL349 už 6000 Eur ir nešiojamas kompiuteris Dell Inspiron 15 3567 FHD (600 Eur).

2017 m. kaip valstybės turtas iš Bibliotekų kompiuterizavimo programos gauti 3 nauji stacionarūs kompiuteriai HP ProOne 600G3 po 1081,74 Eur (viso už 3245,22 Eur). Jie bibliotekai pasitikėjimo teise dar neperduoti.

XIV. FINANSAVIMAS

1. Gautos lėšos (eurais)

Iš viso – 439475 (2016 m. – 404777)

• *Iš biudžeto (steigėjo ir valstybės) – 424886 (2016 m. – 398529) iš jų:*

- savivaldybės skirtos lėšos – 410390 (2016 m. – 384165)
- Kultūros ministerijos lėšos dokumentų fondų komplektavimui – 14496 (2016 m. – 14364)

• *Už mokamas paslaugas – 1492 (2016 m. – 1940)*

• *Fizinių ir juridinių asmenų parama – 710 (2016 m. – 228):*

- fizinių asmenų parama – 200 (2016 m. – 0)
- 2 procentai gyventojų pajamų mokesčio – 510 (2016 m. – 228)

• *Programų, projektų lėšos – 12387 (2016 m. – 4080):*

- Kultūros rėmimo fondas (Lietuvos kultūros taryba) – 5100 (2016 m. – 2500)
- Mokinio krepšelio lėšos (neformalus vaikų švietimas) – 2762 (2016 m. – 1580)
- Kitų projektų lėšos – 4525 (2016 m. – 0).

2. Visos išlaidos (eurais)

Iš viso – 439475 (2016 m. – 404777):

• *Darbo užmokesčiui – 267183 (2016 m. – 252398)*

• *Įnašai socialiniam draudimui – 81990 (2016 m. – 77873)*

• *Dokumentams įsigyti – 22437 (2016 m. – 24463): Kultūros ministerijos – 14496; savivaldybės ir kt. – 7941;*

• *Statybiniams sklypams, naujiems pastatams ir priestatams – 0,0 (2016 – 0,0)*

• *Kitos išlaidos – 67865 (2016 m. – 50043):*

- ryšiai (telefonai ir internetas) – 5076 (2016 m. – 5098)
- transporto išlaikymas – 3307 (2016 m. – 827)
- kvalifikacijos kėlimas ir komandiruočių – 399 (2016 m. – 257)
- ilgalaikio turto remontas – 271 (2016 m. – 3780)
- komunalinės paslaugos (šildymas, elektra ir kt.) – 20566 (2016 m. – 25303)
- įvairios prekės ir kitos išlaidos – 31646 (2016 m. – 14778). Įsigyta baldų, kompiuterinės įrangos, kanceliariinių, ir kitų prekių, apmokėta už renginius, paslaugas pagal sutartis ir sąskaitas-faktūras, patalpų apsaugą, kompiuterinės įrangos draudimą ir palaikymą bei kitas paslaugas.
- ilgalaikis turtas – 6600 (2016 m. – 0,0).

Pastaba: Pateikiami duomenys apie gautas lėšas ir išlaidas nesutampa su statistinių ataskaitų „1 Biblioteka metinė“ VIII lentelėje pateiktais duomenimis, nes tekstinėje ataskaitoje prie lėšų ir išlaidų pridėtos Kultūros ministerijos lėšos dokumentams įsigyti (14496 Eur). Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos specialistai dar 2016 m. nurodė statistinėse ataskaitose prie gautų lėšų Kultūros ministerijos lėšų nepridėti, o išlaidose – nurodyti visas išlaidas dokumentams pirkti (įskaitant ir gautas iš ministerijos).

Visos 2017 m. gautos lėšos (439475 Eur), palyginti su 2016 m., padidėjo 34698 Eur arba 8,6 %. Iš savivaldybės gautas finansavimas (410390 Eur) buvo 26225 Eur arba 6,8 % didesnis nei 2016 m. Prie savivaldybės lėšų pridėta 970 Eur, kurie papildomai skirti iš Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo Kupiškio rajone 2017-2020 metų programos. Tris kartus padidėjo projektų įgyvendinimui gautos lėšos. Biudžete numatytų lėšų užteko darbo užmokesčiui, komunalinėms ir kitoms paslaugoms apmokėti. Po daugelio metų skirta lėšų ilgalaikiam turtui įsigyti – nupirktas mikroautobusas Volkswagen Kombi KCL349.

XV. IŠVADOS

- 2017-ieji metai Kupiškio viešajai bibliotekai buvo permainų ir naujų iššūkių metai: tęsėsi senojo pastato rekonstrukcijos darbai, vasarą biblioteka kėlėsi į laikinas patalpas Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus pastate, visą mėnesį biblioteka neaptarnavo lankytojų, vyko Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinta Kupiškio viešosios bibliotekos ir padalinių vidaus struktūros pertvarka, VB skyrių jungimas. Tačiau ir tokiais sąlygomis buvo vykdomos įprastos veiklos, skaitymo skatinimo iniciatyvos, įgyvendinami projektai.
- Rajono viešųjų bibliotekų tinklas išliko stabilus, tačiau pagrindiniai rodikliai, lyginant su 2016 m., sumažėjo: vartotojų 7,5 %, lankytojų skaičius 16,5 %, dokumentų išduotis 11,7 %. Neigiamus pokyčius lėmė viešosios bibliotekos iškėlimas į laikinas, daug ankštesnes patalpas toliau nuo miesto centro, be erdvių parodoms ir didesniems renginiams. Taip pat senstanti Kupiškio rajono bendruomenė, mažas gimstamumas, mažėjantis moksleivių skaičius, emigracija, naujų technologijų proveržis į beveik kiekvienus namus. Viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojosi beveik trečdalis rajono gyventojų (31,3 %).
- Dokumentų įsigijimui ir fondų atnaujinimui nepakanka valstybės skiriamų lėšų. Ypač trūksta naujausių grožinių knygų ir leidinių vaikams kaimo padaliniuose. 2017 m. nupirka mažiau dokumentų už savivaldybės lėšas, mažiau knygų gauta iš leidėjų ir kitų šaltinių, mažiau sulaukta dovanotų knygų.
- Viešojoje bibliotekoje toliau vykdomas dokumentų skaitmeninimas, tvarkomi viešojoje bibliotekoje saugomi rankraščiai. Bet tai tik didelių darbų pradžia.
- Viešojoje bibliotekoje jau 15-ka metų, kai įdiegtos LIBIS Skaitytojų aptarnavimo ir kitos posistemės – vartotojai aptarnaujami kompiuterizuotai. Padalinių dokumentų fondai baigiami rekataloguoti, tačiau skaitytojų aptarnavimo posistemė dar neįdiegta nei viename padalinyje.
- Lietuvos kultūros tarybai buvo pateiktos 6 projektų paraiškos, finansavimą gavo 2. Įgyvendinti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirti projektai „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ ir „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ sulaukė didelio atgarsio bendruomenėje, buvo teigiamai įvertinti.
- Toliau buvo vykdomos edukacinės ir neformalaus vaikų švietimo (NVŠ) veiklos: finansuotos ir įgyvendintos 3 NVŠ programos „Knygos bičiulių klubas 2“, „Etno turistai“ ir „Eko dirbtuvėlės“.
- Kupiškio SVB per metus buvo organizuoti 694 renginiai, skirti literatūros, meno, kraštotyros populiarinimui, skaitymo skatinimui. Per metus renginiuose apsilankė 8223 žmonės. Kupiškėnai mielai renkasi į susitikimus su rašytojais, kitais žymiais žmonėmis. Aktyviausi skaitytojai susikūrė į Knygų mylėtojų klubą, kuris vieną kartą į mėnesį renkasi Kupiškio viešosios bibliotekos Skaitytojų kampelyje.
- Ataskaitiniais metais buvo palankios sąlygos bibliotekų darbuotojų mokymuisi. 2017 m. kvalifikaciją pakėlė 97 % Kupiškio savivaldybės viešųjų bibliotekų darbuotojų.
- Pagerėjo darbo sąlygos dviejų kaimo padalinių darbuotojoms: Adomynės ir Šimonių padaliniai perkelti į mokyklų patalpas, jos šiltesnės ir jaukesnės, tačiau dar yra kaimo bibliotekų susiduriančių su patalpų šildymo problema.
- Bibliotekininkai nuolat sulaukia palankių rajono ir miesto bendruomenių narių atsiliepimų už puikias iniciatyvas, nemokamus renginius, įdomius susitikimus, malonų ir šiltą bendravimą, profesionalų skaitytojų aptarnavimą.
- 2018 m. bus tęsiama Kupiškio padalinių struktūros pertvarka: dviejų padalinių jungimas su mokyklų bibliotekomis, keletos padalinių perorganizavimas į skaitytojų aptarnavimo punktus.
- Kupiškio viešoji bibliotekadar veiks laikinose patalpose, bet tikimės, kad po 3-4 m. lankytojus jau pakviesime į atnaujintą biblioteką.

Ataskaitą parengė:

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja

Lina Matiukaitė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė

Jolanta Vosylienė